

**T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TMS 12 GELİR VERGİLERİ STANDARDI KAPSAMINDAKİ
ERTELENMİŞ VERGİNİN BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN
VE BIST 30 ENDEKSİNE DAHİL ŞİRKETLERİN DÖNEM KARINA
ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

ERGİN ÖZDEMİR

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. NALAN AKDOĞAN

ANKARA – 2015

**T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
MUHASEBE FİNANSMAN YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**TMS 12 GELİR VERGİLERİ STANDARDI KAPSAMINDAKİ
ERTELENMİŞ VERGİNİN BORSA İSTANBUL'DA İŞLEM GÖREN
VE BİST 30 ENDEKSİNE DAHİL ŞİRKETLERİN DÖNEM KARINA
ETKİŐİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

ERGİN ÖZDEMİR

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. NALAN AKDOŐAN

ANKARA – 2015

KABUL VE ONAY SAYFASI

Ergin ÖZDEMİR tarafından hazırlanan TMS 12 Gelir Vergileri Standardı Kapsamındaki Ertelenmiş Verginin Borsa İstanbul'da İşlem Gören ve BIST 30 Endeksine Dahil Şirketlerin Dönem Karına Etkisi adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Kabul (sınav) Tarihi: 15/06/2015

(Jüri Üyesinin Unvanı, Adı-Soyadı ve Kurumu):

İmzası

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN

Prof. Dr. Güray KÜÇÜKKOCAOĞLU

Doç. Dr. Serap YANIK

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../20.....

Prof. Dr. Doğan TUNCER

Enstitü Müdürü

ÖZET

İşletmenin finansal durumu ve performansı hakkında birçok bilgi içeren finansal tabloların tüm kullanıcılar tarafından doğru okunabilmesi için, bu tabloların belli standartlarda hazırlanması oldukça önemlidir. Bu nedenle, Dünya’da Uluslararası Muhasebe Standartlarının uygulanmasına yönelik istek gün geçtikçe artmaktadır. Türkiye’de de Uluslararası Muhasebe Standartlarına ilgi artış göstermektedir.

Uluslararası Muhasebe Standartları çerçevesinde hazırlanan finansal tablolarda yer alan vergi tutarı kullanıcılar açısından önemlidir. Bu nedenle, finansal tablolara yansıtılan vergi gideri ve gelirin doğru tespiti için, gelir vergileri hakkında özel bir standart yayınlanmıştır. Bu standardın önemli bir kısmı ise, ertelenmiş vergiye ayrılmıştır. Ertelenmiş vergi, kısaca vergi kanunlarına ve standartlara göre belirlenen değerlerin farklı olması ve/veya kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajları nedenleri ile gelecekte ödenecek veya geri kazanılacak vergidir.

Gelecekteki nakit akışlarını ve dönem karını etkilemesi nedeniyle, ertelenmiş vergi finansal tabloların doğruluğunu etkileyen önemli bir tutardır.

Bu araştırmada, Borsa İstanbul’da işlem gören ve BIST 30 endeksine dahil olan şirketlerin 2010 ila 2014 yıllarına ait finansal tablo verileri esas alınarak, ertelenmiş verginin dönem karına etkisi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dönem Karı, Ertelenmiş Vergi, Geçici Farklar, Geçmiş Yıl Zararları, Vergi Avantajı.

ABSTRACT

In order that financial statements containing many information about financial condition and performance of company can be interpreted correctly by all parties, preparing of these in certain standarts is very important. Therefore, the claim for performing International Accounting Standarts in the World is increasing day by day. The concern for International Accounting Standarts in Turkey also increases.

The tax amount in financial statements prepared with in the scope of International Accounting Standarts is important in terms of parties. Therefore, in order to determine tax expense and revenue correctly reflected to financial statements, a special standart about income tax was published. A major part of this standart reserved to deferred tax. Deferred tax is briefly tax to be paid or recovered because of difference between values determined by tax acts and standart or/and unused accumulated losses and tax advantages to be used in future.

Because of affecting period income and future cash flow, deferred tax is an improtant amount affecting accuracy of financial statements.

In this study, the effect of deferred tax to period income was examined by datum of financial statements as of 2010 – 2014 of the companies which are publicly-traded companies and included in BIST 30 index.

Keywords: Period Income, Defrred Tax, Temporary Difference, Accumulated Losses, Tax Advantages.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLolar LİSTESİ	V
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	VII
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM I. TMS 12 GELİR VERGİLERİ STANDARDI ÇERÇEVESİNDE ERTELENMİŞ VERGİ	5
1.1. Kar ve Vergi Kavramları	5
1.2. Ertelenmiş Vergi Borçları (Varlıkları) ve Vergiye Esas Değer	8
1.3. Ertelenmiş Vergi Borçlarının (Varlıklarının) Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması.....	14
1.3.1. Ertelenmiş Vergi Borcu	14
1.3.2. Ertelenmiş Vergi Varlığı.....	15
1.3.3. Bağlı Ortaklar, Şubeler ve İştiraklerdeki Yatırımlar İle İş Ortaklıklarındaki Paylar Nedeniyle Meydana Gelen Geçici Farklar.....	18
1.3.4. Raporlama.....	18
1.4. Ertelenmiş Vergi Borcunun (Varlığının) Ölçülmesi	19
1.5. Ertelenmiş Verginin Muhasebeleştirilmesi.....	21
1.5.1. Kar / Zararda Muhasebeleştirme	21
1.5.2. Doğrudan Özkaynaklarda Muhasebeleştirme	22
1.5.3. İşletme Birleşmeleri Nedeniyle Muhasebeleştirme	23
1.6. Ertelenmiş Verginin Dönem Karına (Zararına) Etkisi.....	23
BÖLÜM II. TÜRKİYE’DE ERTELENMİŞ VERGİNİN KAYNAKLARI.....	26
2.1. Türkiye’deki Vergi Sistemi	26
2.2. Sürekli Farklar	28
2.2.1. Sürekli Farka Neden Olan İndirimi Kabul Edilmeyen Giderler	28
2.2.2. Sürekli Farka Neden Olan İndirim, İstisna ve Muafiyetler.....	30
2.3. Geçici Farklar	37
2.3.1. Türkiye’de Uygulanan Vergi Yasalarında Yer Alan Değerleme Ölçüleri.....	38
2.3.1.1. Vergi Yasalarına Göre İktisadi Kıymetlerin Değeri	38
2.3.1.2. Vergi Yasalarına Göre Borçlanma Maliyetlerinin İktisadi Kıymetlerin Değerine Etkisi .	43
2.3.1.3. Vergi Yasalarına Göre Yapılacak Enflasyon Düzeltmesi	45
2.3.1.4. Vergi Yasalarına Göre Amortismanlar	46

2.3.2. Standartlarda Yer Alan Değerleme Ölçüleri.....	49
2.3.2.1. Standartlara Göre Bilanço Değerleri.....	49
2.3.2.2. Standartlara Göre Borçlanma Maliyetleri	54
2.3.2.3. Standartlara Göre Amortismanlar	55
2.3.3. Vergi Usul Kanunu ile Standartlardaki Değerleme Ölçülerinin Karşılaştırılması.....	57
2.4. Kullanılmamış ve Gelecekte Kullanılacak Geçmiş Yıl Zararları ve Vergi Avantajları....	65
2.4.1. Geçmiş Yıl Zararları	65
2.4.2. Vergi Avantajları	66
2.5. Türkiye’de Ertelemiş Verginin Kaynaklarının Özeti.....	68
2.6. Örnek Uygulama.....	69
BÖLÜM III. BORSA İSTANBUL’DA İŞLEM GÖREN VE BIST 30 ENDEKSİNE DAHİL OLAN ŞİRKETLERDE ERTELENMİŞ VERGİNİN DÖNEM KARINA ETKİSİ	76
3.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı	76
3.2. Araştırmanın Kapsamı	77
3.3. BIST 30 Endeksi ve İçerdiği Şirketler Hakkında Genel Bilgi	77
3.4. Ertelemiş Verginin Dönem Karına Etkisi	79
3.5. Ertelemiş Vergi Varlığı ve Yükümlülüğünün Aktife Oranları	95
3.6. Ertelemiş Vergi Gelirinin/(Giderinin) Toplam Vergi Yüküne ve Vergi Öncesi Kar/Zarara Etkisi	97
3.7. Araştırmadan Çıkarılan Sonuçlar.....	101
SONUÇ	109
KAYNAKÇA.....	112
EK 1 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI VE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN AKTİFE ORANINI GÖSTEREN TABLOLAR.....	114
EK 2 ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) TOPLAM VERGİ YÜKÜNE ORANINI GÖSTEREN TABLOLAR	124
EK 3 ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) VERGİ ÖNCESİ KARA ETKİSİNİ GÖSTEREN TABLOLAR	134

TABLolar LİSTESİ

Tablo İsmi	Sayfa
Tablo 1. UFRS Uygulanan Ülkelerin Bölgelere Göre Dağılımı.....	1
Tablo 2. Geçici Fark / Sürekli Fark Ayrımı.....	10
Tablo 3. Bilanço Değerlerine Göre Ertelenmiş Vergi Özeti.....	13
Tablo 4. Gelir Tablosu Değerlerine Göre Ertelenmiş Vergi Özeti.....	13
Tablo 5. Nakit Mevcutların Değerlemesi.....	58
Tablo 6. Alacakların Değerlemesi.....	58
Tablo 7. Menkul Kıymetlerin Değerlemesi.....	59
Tablo 8. Finansal Borçların Değerlemesi.....	59
Tablo 9. Stokların Değerlemesi.....	59
Tablo 10. Maddi Duran Varlıkların Değerlemesi.....	60
Tablo 11. Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerlemesi.....	61
Tablo 12. Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerin Değerlemesi.....	62
Tablo 13. Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıkların Değerlemesi.....	63
Tablo 14. Hasılatın Değerlemesi.....	63
Tablo 15. Finansal Kiralamanın Değerlemesi.....	64
Tablo 16. Faaliyet Kiralamasının Değerlemesi.....	64
Tablo 17. Çalışanlara Sağlanan Faydanın Değerlemesi.....	64
Tablo 18. Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıkların Değerlemesi.....	65
Tablo 19. Ertelenmiş Vergi Kaynakları.....	68
Tablo 20. Vergi Kanunları Dikkate Alınarak Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine Göre Hazırlanmış Bilanço.....	70
Tablo 21. Muhasebe Standartlarına Göre Hazırlanmış Bilanço.....	74
Tablo 22. Düzeltmelerin Kar/Zarara Etkisi.....	75
Tablo 23. Şirketlerin Alt Sektörler Bazında Dağılımı.....	78
Tablo 24. Ertelenmiş Vergi Gelirinin/(Giderinin), Ertelenmiş Vergi Öncesi Kar/(Zarara) Oranı.....	80
Tablo 25. En Olumlu ve En Olumsuz Etkilenen Beşer Adet Şirketin Etkilenme Oranları.....	88
Tablo 26. Alt Sektör Bazında Etkilenme Oranları.....	89
Tablo 27. Ana Sektör Bazında Etkilenme Oranları.....	90

Tablo İsmi	Sayfa
Tablo 28. TUPRS Ertelemiş Vergi Geliri/(Gideri).....	91
Tablo 29. FROTO Ertelemiş Vergi Geliri/(Gideri).....	92
Tablo 30. PETKM Ertelemiş Vergi Geliri/(Gideri).....	93
Tablo 31. THYAO Ertelemiş Vergi Geliri/(Gideri).....	94
Tablo 32. PGSUS Ertelemiş Vergi Geliri/(Gideri).....	94
Tablo 33. Ana Sektörler Bazında Ertelemiş Vergi Varlığı ve Yükümlüğünün Aktife Oranları.....	96
Tablo 34. Toplam Vergi Yükü Olumsuz Yönde Etkilenen Şirketlerin Verileri.....	98
Tablo 35. Toplam Vergi Yükü Olumlu Yönde Etkilenen Şirketlerin Verileri.....	98
Tablo 36. Ana Sektörler Bazında Ertelemiş Verginin Toplam Vergi Yüküne Etkisi.....	99
Tablo 37. Vergi Öncesi Karı Olumsuz Yönde Etkilenen Şirketlerin Verileri.....	100
Tablo 38. Vergi Öncesi Karı Olumlu Yönde Etkilenen Şirketlerin Verileri.....	100
Tablo 39. Ana Sektörler Bazında Ertelemiş Verginin Vergi Öncesi Kara Etkisi...	101
Tablo 40. Ertelemiş Vergi Varlığı ve Yükümlülüğüne Neden Olan Etmenler.....	103

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AKBNK	Akbank T.A.Ş.
ARCLK	Arçelik Anonim Şirketi
BIMAS	Bim Birleşik Mağazalar A.Ş.
DOHOL	Doğan Şirketler Grubu Holding A.Ş.
EKGYO	Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.
ENKAI	Enka İnşaat Ve Sanayi A.Ş.
EREGL	Ereğli Demir Ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.
FROTO	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.
GARAN	T. Garanti Bankası A.Ş.
HALKB	Türkiye Halk Bankası A.Ş.
ISCTR	Türkiye İş Bankası A.Ş.
KCHOL	Koç Holding A.Ş.
KOZAL	Koza Altın İşletmeleri A.Ş.
KRDMD	Kardemir Karabük Demir Çelik Sanayi Ve Ticaret A.Ş.
MGROS	Migros Ticaret A.Ş.
OTKAR	Otokar Otomotiv Ve Savunma Sanayi A.Ş.
PETKM	Petkim Petrokimya Holding. A.Ş.
PGSUS	Pegasus Hava Taşımacılığı A.Ş.
SAHOL	Hacı Ömer Sabancı Holding A.Ş.
SISE	Türkiye Şişe Ve Cam Fabrikaları A.Ş.
TAVHL	Tav Havalimanları Holding A.Ş.
TCELL	Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.
THYAO	Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı
TKFEN	Tekfen Holding A.Ş.
TOASO	Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.
TTKOM	Türk Telekomünikasyon A.Ş.
TUPRS	Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
ULKER	Ülker Bisküvi Sanayi A.Ş.
VAKBN	Türkiye Vakıflar Bankası T.A.O
YKBNK	Yapı Ve Kredi Bankası A.Ş.

GİRİŞ

Finansal tablolar işletmelerin mali durumlarına ve performanslarına ilişkin bilgileri içermesi bakımından, işletme ile ilgili birçok tarafa bilgi sağlamaktadır. Bu taraflar işletmenin içinden olabileceği gibi dışından da olabilir. Bunların asıl ilgileri işletmenin nasıl yönetildiğidir. Bu nedenle, finansal tablolar, işletmenin nasıl yönetildiği ile ilgili kişiler için hazırlanmaktadır. (Cemalcılar, 2003:2) Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeve'ye göre, "Genel amaçlı finansal raporlamanın amacı, mevcut ve potansiyel yatırımcılara, borç verenlere ve kredi veren diğer taraflara raporlayan işletmeye kaynak sağlama kararlarını verirken faydalı olacak finansal bilgiyi sağlamaktır."¹ Finansal tablolardan bilgi almak isteyen taraflar bunların doğru, açık ve anlaşılabilir bir şekilde raporlanmasını istemektedirler. Finansal tabloların doğru, açık ve anlaşılabilir olmasının yanında, bunların herkes tarafından okunabilir olması için standart bir şekilde sunulması da gereklidir.

Finansal tabloların standart hale getirilmesi amacıyla yapılan çalışmalar sonucu, bugüne kadar 41 adet Uluslararası Muhasebe Standardı ve 13 adet Uluslararası Finansal Raporlama Standardı yayınlanmıştır. Bu Standartlar 25 Eylül 2014 tarihi itibarıyla 138 ülkede uygulanmaktadır. Bu 138 ülkenin bölgelere göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. UFRS Uygulanan Ülkelerin Bölgelere Göre Dağılımı

	Uygulayan Ülke Adedi	Toplama Oranı (%)
Avrupa	42	30
Afrika	20	15
Ortadoğu	7	5
Asya ve Okyanusya	32	23
Amerika	37	27
Toplam	138	100

Kaynak: The IFRS Foundation and the IASB page. Kasım 2014. <<http://www.ifrs.org/Use-around-the-world/Pages/Analysis-of-the-IFRS-jurisdictional-profiles.aspx>>.

¹ Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. Aralık 2014. <[http://www.kgk.gov.tr/contents/files/TFRS_2013/F_R_I_K_C\(1\).pdf](http://www.kgk.gov.tr/contents/files/TFRS_2013/F_R_I_K_C(1).pdf)>

Türkiye’de Standartların² uygulanmasının ilk yasal çerçevesi 09 Nisan 2008 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan XI Seri ve 29 Nolu Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği ile çizilmiştir. Tebliğ’de Standartları uygulamak zorunda olan işletmeler, “İhraç ettiği sermaye piyasası araçları bir borsada işlem gören ortaklıkları, aracı kurumları, portföy yönetim şirketlerini ve bu işletmelerin Tebliğ’in 5 inci maddesinde belirlenen finansal raporlama standartlarında tanımlanan bağlı ortaklıkları, iştirakleri ve iş ortaklıklarını”³ kapsamaktadır.

14 Şubat 2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan ve 01 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun 64 üncü maddesinin ilk halinde Türkiye’de defterlerin Türkiye Muhasebe Standartlarına göre tutulması gerektiği açıkça hükmedilmişti. Ancak, söz konusu Kanun yürürlüğe girmeden 26 Haziran 2012 tarihinde 6335 sayılı Kanun ile Kanun’un 64 üncü maddesi değiştirilerek defterlerin Türkiye Muhasebe Standartlarına göre tutulma zorunluluğu kaldırılmıştır. Bununla birlikte, aynı maddede yapılan değişikliklerle defterlerin Vergi Usul Kanunu’nda yapılan düzenlemelere göre tutulması gerektiği hükmedilmiştir.

Her ne kadar 02 Kasım 2011 tarih ve 28103 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 26 Eylül 2011 tarih ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 26 ncı maddesine göre “Kanuni defterlerin Kurulca yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olarak tutulması ve finansal tabloların bu standartlara göre düzenlenmesi”⁴ şart olsa da, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’nun yayınladığı TMS Uygulama Kapsamına İlişkin Kurul Kararı’na⁵ göre yine sadece Sermaye Piyasası Kurulu’na tabi şirketler zorunluluk kapsamına alınmıştır.

Standartların Türkiye’de uygulanma zorunluluğu 2008 yılından buyana büyük bir değişikliğe uğramamış olsa da, Standartların önemi Dünya’da ve Türkiye’de gün geçtikçe

² Bundan sonra çalışmada kullanılacak olan “Standart” ifadesi Türkiye Muhasebe Standartlarını ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını tanımlayacaktır.

³ Resmi Gazete, Aralık 2014.

<<http://www.resmigazete.gov.tr/main.aspx?home=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/04/20080409.htm&main=http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/04/20080409.htm>>

⁴ Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu, Aralık 2014.

<http://www.kgk.gov.tr/contents/files/mevzuat/660_khk.pdf>

⁵ Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Aralık 2014.

<http://www.kgk.gov.tr/contents/files/Pdf/Kurul_Karar%C4%B1-degisikliklerislenmis.pdf>

daha çok anlaşılmaktadır. Finansal tablolarda önemli bir kalem olan vergi gideri ve geliri dönem karını ve nakit akışını etkilemektedir.

Vergi gelir ve giderinin önemi nedeniyle vergiye ilişkin TMS 12 Gelir Vergileri Standardı yayınlanmıştır. Dönem vergisinin doğru hesaplanması, finansal tabloların güvenilirliği açısından oldukça önemlidir. Ayrıca dönemsellik ilkesi gereği, dönem gelir ve/veya giderlerine ilişkin gelecek dönemde ortaya çıkacak vergi etkilerinin de dönem finansal tablolarına yansıtılması gereklidir.

Bu standartta iki tür vergiden söz edilmektedir. Bunlardan ilki, döneme ait ödenecek (geri kazanılacak) vergiyi tanımlayan dönem vergisidir. İkincisi ise, geçici farklar ve kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak olan geçmiş dönem mali zararları ve vergi avantajları nedeniyle meydana gelen ertelenmiş vergi gideri veya geliridir. Ertelenmiş vergiyi meydana getiren geçici farkların kaynağı Standartlarda yer alan değerlendirme ölçüleri ile vergi kanunlarında yer alan değerlendirme ölçüleri arasındaki farklar ile kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak olan geçmiş dönem mali zararları ve vergi avantajlarıdır.

Bu çalışmanın amacı, TMS 12 Gelir Vergileri Standardı kapsamındaki ertelenmiş verginin Borsa İstanbul'da işlem gören ve BIST 30 endeksine dahil şirketlerin dönem karına etkisinin araştırılmasıdır. Bunun için, Türkiye'de ertelenmiş vergiye neden olan geçici farklar, kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajları ile bunlara ilişkin meydana gelen ertelenmiş vergi gideri veya geliri Borsa İstanbul'da işlem gören BIST 30 endeksine dahil şirketlerde inceleme konusu yapılacak ve ertelenmiş verginin bu şirketlerde dönem karını nasıl etkilediği araştırılacaktır.

Çalışmanın birinci bölümünde, TMS 12 Gelir Vergisi Standardı çerçevesinde ertelenmiş vergi incelenecek ve çalışmada kullanılacak olan kavramlar netleştirilecektir.

İkinci bölümde, ilk olarak Türkiye'deki vergi sistemi özetlenecek ve daha sonra Türkiye'deki sürekli farklara neden olan vergi hükümlerine değinilecektir. İzleyen alt bölümlerde ise, Türkiye'de ertelenmiş vergiye neden olan geçici farklar, kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajları incelenecektir.

Üçüncü bölümde, Borsa İstanbul'da işlem gören BIST 30 endeksine dahil şirketlerde ertelenmiş verginin dönem karı üzerindeki etkisi incelenecektir.

Sonuç bölümünde ise, araştırma sonuçları değerlendirilecektir.

Çalışma sonucunda ertelenmiş verginin dönem karı üzerindeki etkisinin önemli olup olmadığı ortaya çıkacağından, hazırlanan finansal tablolarda ertelenmiş verginin raporlanmasının önemi belirginleşecektir.

BÖLÜM I. TMS 12 GELİR VERGİLERİ STANDARDI ÇERÇEVESİNDE ERTELENMİŞ VERGİ

TMS 12 Gelir Vergileri Standardında tanımlanan ertelenmiş vergi kavramı, üzerinden vergi ödenen (vergi geri kazanımı sağlayan) kar (zarar) ile muhasebe karı (zararı) arasındaki geçici farkın ve kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajlarının vergi oranı ile çarpılması sonucu elde edilen ve muhasebe karına (zararına) eklenerek veya bu kardan (zarardan) düşülerek dönem karının (zararının) belirlenmesinde dikkate alınan vergi giderini veya gelirini ifade etmektedir.⁶

Bu bölümde, kavramların önemi nedeniyle öncelikle kar ve vergi kavramları birinci alt başlıkta incelenecek olup izleyen alt başlıklarda sırasıyla;

- ertelenmiş vergi borçları (varlıkları) ve vergiye esas değer kavramları,
- ertelenmiş vergi borçlarının (varlıklarının) muhasebeleştirilmesi ve raporlanması,
- ertelenmiş vergi borcunun (varlığının) ölçülmesi,
- ertelenmiş verginin muhasebeleştirilmesi ve raporlanması ve
- ertelenmiş verginin dönem karına (zararına) etkisi

incelenecektir.

1.1. Kar ve Vergi Kavramları

TMS 12 Gelir Vergileri Standardı'nda iki tür karın tanımı yapılmakla birlikte, üçüncü bir kardan da tanımların içerisinde söz edilmektedir. Bunlardan ilki, muhasebe karı (zararı), ikincisi vergiye tabi kar (mali zarar) ve üçüncüsü ise dönem karı (zararı) kavramlarıdır.

⁶ Çalışmada bundan sonra, okumayı kolaylaştırmak için, aksi belirtilmedikçe; “muhasebe karı” ifadesi “muhasebe karı (muhasebe zararı)” ifadesine, “vergiye tabi kar” ifadesi ise “vergiye tabi kar (mali zarar)” ifadesine karşılık kullanılacaktır.

Standartta muhasebe karı (muhasebe zararı), “Vergi gideri öncesi dönem karını (zararını) ifade eder” şeklinde tanımlanırken; vergiye tabi kar (mali zarar), “Vergi otoriteleri tarafından konulan kurallara göre bir hesap dönemi için tespit edilen ve üzerinden vergi ödenen (vergi geri kazanımı sağlayan) karı (zararı) ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır. Standartta açıkça tanımlanmayan ancak vergi gideri (vergi geliri) tanımı yapılırken söz edilen dönem karı (zararı), vergi sonrası karı ifade etmektedir.

Ertelenmiş vergi borcu ve varlığının ve ertelenmiş vergi gider ve gelirin belirlenmesinde dönem karının önemi bulunmamaktadır. Ertelenmiş verginin asıl odak noktaları muhasebe karı ve vergiye tabi kardır.

“Vergi kuralları ile muhasebe kurallarının bağımsız bir şekilde uygulandığı durumda, ticari [muhasebe] kar (zarar), muhasebe kuralları uygulanarak hesaplanan kar (zarar) olarak tanımlanırken, mali [vergiye tabi] kar, ticari [muhasebe] kar (zarar) rakamına vergi kurallarının uygulanması sonucu bulunan kar (zarar) olarak ifade edilir.” (Dinç, 2007:24)

Buna göre, muhasebe karı Standartlara göre tespit edilecek vergi öncesi karı ifade etmektedir ve “Muhasebe karının unsurları olan gelir ve giderlerin tahakkuku ve döneme yansıtılması muhasebe standart ve politikalarında belirlenen esaslara göre yapılır.” (Akdoğan, 2006: 2) Muhasebe karı ulusal otoritelerden bağımsız olarak Standartların belirlediği ilkeler çerçevesinde elde edilmektedir.

Devletin görevlerini yerine getirmek için egemenlik gücüne dayanarak karşılıksız aldığı vergiler, toplumun tüm kesimlerini ilgilendirmekte ve sosyal ve ekonomik yaşamın önemli bir kısmını meydana getirmektedir. Verginin kanun veya kanunlara dayanılarak alınmasına kanunilik ilkesi denmektedir. (Akdoğan, 2014: 3-4)

Sözlük anlamı itibariyle vergi, “kamu giderlerini karşılamak amacıyla devletin veya devletin yetkilendirdiği diğer kamu tüzel kişilerinin, hukuki zorunluluk altında, yasayla

belirtilen kurallara göre ve karşılıksız olarak gerçek ve tüzel kişilerin gelir ve malları üzerinden nakdi ya da aynî olarak aldıkları”⁷ miktarı ifade eder.

Standart vergiye tabi karı tespit etme konusunda hiçbir belirleme yapmamakta ve bu tespiti tamamen ulusal otoritelere bırakmaktadır. Buna göre, hangi kar üzerinden ne oranda ve/veya hangi tutarda vergi alınacağı devletlerin kendi yasaları ile belirlenmektedir. Muhasebe standartlarına göre döneme ait gelir ve giderler dikkate alınarak muhasebe karı hesaplanırken, vergi kanunlarına göre vergiye tabi karın tespitinde bazı giderler indirilemez ve/veya bazı gelirler istisna edilir. (Gücenme ve Poroy Arsoy, 2007:2)

Muhasebe karı ile vergiye tabi karın uyumlaştırılmasının önündeki en büyük engellerden birisi birçok ülkede finansal muhasebe standartlarının vergi muhasebesi kurallarını izlemesidir. Vergi kuralları, muhasebe teorisini ve ilkelerini birçok alanda etkilemektedir. Etkiler finansal raporlama ile vergi muhasebesi arasındaki amaçların farklılığından kaynaklanıyor olabilir. Vergi muhasebesinin amacı devlet gelirlerini artırmak ve hükümetin ekonomik, politik ve sosyal hedeflerini yerine getirmek iken, finansal raporlamanın amacı işletmelerin finansal durumunu ve işlemlerinin sonuçlarını tam anlamıyla sunmaktır.⁸

Muhasebe, tahminleri ve olasılıkları kullanırken; devlet gelirlerini koruma amacındaki vergi kanunları belirsizliği istemez. Makul tahminler, ortaklara ve borç verenlere şirketin finansal durumunu göstermede, yararlı, hatta gerekli olabilir. Ancak, bunun vergilendirmede önemi bulunmamaktadır.⁹

Kar iki yönetime göre belirlenebilir; bunlardan ilki, özkaynak yöntemi olup ikincisi gelir – gider yöntemidir. Özkaynak yönteminde, “özkaynak = net varlıklar - net borçlar” denklemine göre bulunan dönem sonu ve dönem başı özkaynak arasındaki farka işletmenin faaliyetleri dışında meydana gelen özkaynaklardaki artış ve azalışlar (sermaye artırım ve/veya ödenmesi, kar dağıtımı vb.) çıkarılmakta ve eklenmektedir. Bu yönetime göre

⁷ Türk Dil Kurumu. Aralık 2014.

<http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.548bdef381a969.50512743>

⁸ Guenter D.A. ve Hussein E.A. 1995. Accounting Standards and National Tax Laws: The IASC and the Ban on LIFO. *Journal of Accounting & Public Policy*. 14: 115-141. 15 Ekim 2014 <http://ac.els-cdn.com/027842549500001U/1-s2.0-027842549500001U-main.pdf?_tid=4e7a3eba-9289-11e4-b865-00000aacb361&acdnat=1420208095_48aa6a0d3d0c26187655e414f9b0fd9b>

⁹ Alley C. ve James S. 2005. The Interface Between Financial Accounting and Tax Accounting: A Summary of Current Research. *The University of Waikato, Department of Accounting, Working Paper Series*. December 2005: 1-31. 23 Aralık 2014.

<http://researchcommons.waikato.ac.nz/bitstream/handle/10289/1681/Accounting_wp_84.pdf?sequence=1>

bilanço değerleri esas alındığından, Standartlara göre belirlenen defter değerleri ile vergi kanunlarına göre belirlenen defter değerlerinin farklı olduğu durumlarda, muhasebe karı ve vergiye tabi kar farklı olacaktır. Diğer taraftan, gelir – gider yönteminde, “kar = gelirler – giderler” denklemine göre bulunan kar muhasebe karını ifade ederken, vergi kanunları gereği kabul edilmeyen gelir ve giderlerin bu kardan düşülmesi ve eklenmesi yoluyla bulunan kar vergiye tabi karı ifade edecektir. Özkaynakların dönem karını içermesi ve bilanço kalemlerinin kendi aralarındaki işlemler dışındaki işlemler dolayısıyla gelir ve giderleri etkilemesi nedeniyle, karın belirlenmesinde kullanılan yöntemler birbirinden bağımsız yöntemler değildir. (Bayri, 2014: 81)

Kar ve vergi kavramlarının çalışmada neyi ifade ettiği açıklandıktan sonra ertelenmiş vergi borçları ve varlıkları ile vergiye esas değeri incelemek yerinde olacaktır.

1.2. Ertelenmiş Vergi Borçları (Varlıkları) ve Vergiye Esas Değer

Ertelenmiş vergiden söz edebilmek için, önceki bölümde tanımları verilen muhasebe karı ile vergiye tabi karın birbirinden farklı olması gereklidir. Aksi halde, her iki kar üzerinden hesaplanan vergi aynı olacağından, sonraki dönemleri etkileyebilecek bir vergi farkından söz edilemeyecektir. Dolayısıyla, her hangi bir vergi ertelenmesi de söz konusu olmayacaktır. Bu iki karın birbirinden farklı olduğu durumlarda, ki genellikle farklıdır, ertelenmiş vergi borcu ile ertelenmiş vergi varlığı meydana gelmektedir. Standartta yapılan tanımlar aşağıdaki gibidir.

“Ertelenmiş vergi borçları: Vergiye tabi geçici farklar üzerinden gelecek dönemlerde ödenecek gelir vergilerini ifade eder.

Ertelenmiş vergi varlıkları: Aşağıdaki durumlarda gelecek dönemlerde geri kazanılacak olan gelir vergisi tutarlarını ifade eder:

- (a) İndirilebilir geçici farklar;
- (b) Gelecek dönemlere devreden kullanılmamış mali zararlar ve
- (c) Gelecek dönemlere devreden kullanılmamış vergi avantajları.”

Yukarıda alıntılanan tanımlardan da anlaşılacağı üzere, ertelenmiş vergi borçları ve varlıklarının tespit edilebilmesi için geçici farkların tespiti önemlidir. Standartta geçici farklar, “bir varlığın veya borcun finansal durum tablosundaki (bilançodaki) defter değeri ile bunların vergi açısından taşıdıkları değerler arasındaki farkları ifade eder.”

Geçici farklar vergiye tabi olabileceği gibi indirilebilir de olabilir. Bu iki geçici fark şekli Standartta aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

“Vergiye tabi geçici farklar; bunlar gelecek dönemlerde faydalanma veya ödeme yapıldığında o dönemlerin vergiye tabi karını veya zararını belirlerken vergiye tabi tutarlar oluştururlar; yada

İndirilebilir geçici farklar; bunlar gelecek dönemlerde faydalanma veya ödeme yapıldığında o dönemlerin vergiye tabi karını veya zararını belirlerken vergi matrahlarından indirilebilir tutarlardır.”

Standartta ertelenmiş vergi borçları ve varlıkları tanımlanırken sürekli farklardan söz edilmemektedir. “**Sürekli farklar**, ticari [muhasabe] veya mali [vergiye tabi] karın ikisinden birinin hesaplanmasında gelir veya gider olarak kabul edilen, ancak diğerinin hesaplanmasında hiçbir zaman gelir veya gider olarak kabul edilmeyecek olan unsurlardır. Bu farklar, bir dönemin vergilendirilebilir karı ile muhasabe karı arasında belli bir dönemde yürürlükteki vergi mevzuatı sonucunda ortaya çıkar ve sonraki dönemlerde ortadan kalkmaz.” (Akdoğan, 2006: 2)

Muhasebe karı ile vergiye tabi kar arasındaki sürekli farklar dönemin vergi giderini etkilemekte ancak, daima var olduğundan, bu farkların ertelenmiş vergiye neden olması mümkün değildir. Sürekli farklar, vergi kanunları gereğince hiçbir zaman kabul edilmeyecek giderleri ve hiçbir zaman vergiye tabi olmayacak gelirleri ifade etmektedir. (Özkan, 2009:98)

Bir farkın geçici mi sürekli mi olduğu aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 2. Geçici Fark / Sürekli Fark Ayrımı

	Gelecek Dönemde İndirilebilecek Olanlar	Gelecek Dönemde İndirilemeyecek Olanlar
Cari Dönemde İndirilemeyen Gider ve Zararlar	Geçici Farklar	Sürekli Farklar
Cari Dönemde Vergilendirilmeyen Gelir ve Karlar	Geçici Farklar	Sürekli Farklar
	Gelecek Dönemde Vergilendirilebilecek Olanlar	Gelecek Dönemde Vergilendirilemeyecek Olanlar

Kaynak: Özerhan, Y. ve Yanık, S. 2010. *Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı Türkiye Muhasebe Standartları Türkiye Finansal Raporlama Standartları*. Ankara: TÜRMOB Yayınları: 505.

Ertelenmiş vergi borcuna veya varlığına neden olan geçici farkların ortaya çıkarılması için bir borcun veya varlığın hem defter değerinin hem de vergi değerinin tespiti önemlidir. Varlığın ve borcun defter değeri, onun Standartlar esas alınarak belirlenen değerini ifade eder. Vergi değeri ise vergi kanunlarına göre belirlenen değerini ifade etmektedir.

Vergiye esas değer Standartta ayrı bir başlık halinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Vergiye esas değer, varlıklar, borçlar ve finansal durum tablosuna yansımayan varlık ve borçlar için belirlenmelidir. Standarda göre;

“Bir varlığın vergiye esas değeri, işletmenin gelecekte söz konusu varlığın defter değeri tutarında sağlayacağı vergiye tabi ekonomik yarardan vergisel açıdan gider olarak indirilebilecek olan tutarı ifade eder. Eğer ilerideki ekonomik faydalar vergiye tabi olmayacaksa, anılan varlığın vergiye esas değeri defter değerine eşittir.”

Örneğin bir varlığın gelecekte satılması durumunda, satış karına ulaşmak için vergi kanunlarına göre satış tutarından düşülecek olan tutar varlığın vergiye esas değerini ifade etmektedir. Bu satış nedeniyle oluşan ve varlık olarak muhasebeleştirilen ticari alacağın gelecekte tahsil edilmesi vergi kanunları açısından bir sonuç doğurmayacağından, bu varlığın vergiye esas değeri defter değerine eşit olacaktır.

Standarda göre; “Bir borcun vergiye esas değeri, onun defter değerinden bu borçla ilgili olarak gelecek dönemlerde vergi açısından indirilebilir tutarlar düşüldükten sonra kalan tutardır.” Örneğin ödenmeyen sosyal güvenlik kesintileri vergi kanunlarınca gider kabul edilmediğinden, tahakkuk eden bu tür kesintilerin vergiye esas değeri bulunmamaktadır. Alınan stoklar için oluşan ve borç olarak muhasebeleştirilen ticari borçların gelecekte ödenmesi vergi kanunları açısından bir sonuç doğurmayacağından, varlığın vergiye esas değeri ile defter değeri birbirine eşit olacaktır.

Standarda göre; “Bazı kalemlerin vergiye esas değeri olmakla birlikte bunlar finansal durum tablosuna (*bilanço*) varlık ve borç olarak yansıtılmazlar.” Örneğin kuruluş ve örgütlenme giderleri işletme tarafından vergi kanunlarının uygulanmasında aktifleştirilmiş olabilir. Bu durumda, finansal durum tablosunda olduğu dönemde gider olarak dikkate alınan bu giderler vergi kanunlarınca amortisman yoluyla itfa edileceğinden, gelecek dönemlerde gider olarak dikkate alınacaktır.

Vergiye esas değer olup olmadığı açık bir şekilde bilinmiyorsa, uygulanacak temel ilke Standartta şu şekilde belirtilmiştir:

“Bazı belirli sınırlamaların dışında, bir varlığın defter değeri geri kazanıldığı veya bir borcun defter değeri ödendiğinde, bu varlığın defter değerinin kazanılması veya borcun defter değerinin ödenmesinin hiçbir vergi etkisi doğurmayacağı duruma nazaran, işletmenin gelecekte ödeyeceği vergiler daha fazla olacaksa ertelenmiş vergi borcu, daha az olacaksa ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilir”

Geçici farklar zamanlama farkından kaynaklanabilir. Zamanlama farkından kasıt, muhasebe karı belirlenirken dikkate alınan gelir ve/veya giderin vergiye tabi karın

belirlenmesinde farklı bir dönemde dikkate alınmasıdır. Zamanlama farkından kaynaklanan geçici farkların yanında, aşağıda belirtilen hallerde de geçici farklar meydana gelebilir. Bunlar;

a. İşletme birleşmeleri nedeniyle gerçeğe uygun değer üzerinden muhasebeleştirilen varlık ve borçların vergiye esas değerlerinin farklı olması.

b. Varlıkların yeniden değerlendirilmesi sonucu defter değeri ile vergiye esas değerinin farklılaşması.

c. İşletme birleşmeleri nedeniyle şerefiye oluşması. Standartta göre şerefiye şu şekilde tanımlanabilir: Gerçeğe uygun değerden hesaplanan transfer bedeli ve birleşilen işletmenin sahip olduğu diğer işletmelerdeki azınlık ve özkaynak payı toplamından birleşme nedeniyle elde edilen varlık ve borçların birleşme tarihindeki net tutarın çıkarılması sonucu bulunan değere şerefiye denmektedir. Şerefiyenin defter değeri bu şekilde belirlenirken vergiye esas değeri genellikle sıfırdır. Bu nedenle geçici fark oluşmaktadır. Aynı şekilde şerefiyenin defter değerinin vergi değerinden düşük olması durumunda da geçici fark meydana gelecektir.

d. İlk muhasebeleştirme sırasında bir varlık veya borcun defter değeri ile vergiye esas değerinin farklı olması.

e. Bağlı ortaklıkların, şubelerin, iştiraklerin ve müşterek anlaşmalardaki yatırımların defter değerleri ile vergiye esas değerlerinin farklı olması.

Görüldüğü üzere, “muhasebe standartları ve vergi yasaları arasında varlık ve kaynakların değerlendirilme ölçütlerinin aynı olmamasından kaynaklanan farklarda geçici farklardır.” (Kavak, 2008:48)

Bölümde yapılan açıklamalar çerçevesinde, vergiye tabi (indirilebilir) geçici farkın, ertelenmiş vergi borcunun (varlığının) ve ertelenmiş vergi giderinin (gelirinin) hangi durumlarda oluşacağını vergi ve defter değeri karşılaştırmasına dayanarak varlıklar ve borçlar bazında özetleyen tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 3. Bilanço Değerlerine Göre Ertelenmiş Vergi Özeti

	<u>Vergi Değeri > Defter Değeri</u>	<u>Vergi Değeri < Defter Değeri</u>
Varlıklar	İndirilebilir Geçici Fark	Vergiye Tabi Geçici Fark
	Ertelenmiş Vergi Varlığı	Ertelenmiş Vergi Borcu
	Ertelenmiş Vergi Geliri	Ertelenmiş Vergi Gideri
Borçlar	Vergiye Tabi Geçici Fark	İndirilebilir Geçici Fark
	Ertelenmiş Vergi Borcu	Ertelenmiş Vergi Varlığı
	Ertelenmiş Vergi Gideri	Ertelenmiş Vergi Geliri

Yukarıda bilanço kalemlerinin dikkate alınması ile oluşturulan tablo, gelir tablosu kalemlerinin dikkate alınması durumunda aşağıdaki gibi olacaktır.

Tablo 4. Gelir Tablosu Değerlerine Göre Ertelenmiş Vergi Özeti

	<u>Vergi Değeri > Defter Değeri</u>	<u>Vergi Değeri < Defter Değeri</u>
Gelirler	İndirilebilir Geçici Fark	Vergiye Tabi Geçici Fark
	Ertelenmiş Vergi Varlığı	Ertelenmiş Vergi Borcu
	Ertelenmiş Vergi Geliri	Ertelenmiş Vergi Gideri
Giderler	Vergiye Tabi Geçici Fark	İndirilebilir Geçici Fark
	Ertelenmiş Vergi Borcu	Ertelenmiş Vergi Varlığı
	Ertelenmiş Vergi Gideri	Ertelenmiş Vergi Geliri

Ertelenmiş vergi borçlarına sadece geçici farklar neden olurken, ertelenmiş vergi varlığına geçici farkların yanında gelecek dönemlere devreden kullanılmamış mali zararlar ile vergi avantajları da neden olabilir. Bu mali zararların ve vergi avantajlarının defter değeri olmadığı gibi vergiye esas değeri de bulunmamaktadır. Çünkü bunlar varlık ve borç niteliğinde değildir. Bu nedenle, bunların finansal tablolar aracılığı ile belirlenmesi mümkün değildir. Bunların belirlenebilmesi için vergi kanunlarının ve vergi beyannamelerinin dikkate alınması gereklidir.

1.3. Ertelenmiş Vergi Borçlarının (Varlıklarının) Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması

Esas olarak ertelenmiş vergi borçlarının ve varlıklarının muhasebeleştirilmesi gereklidir. “UMS 12 Standardına göre şirketlerin cari dönem vergilerini finansal tablolarda gösterimleri yeterli değildir. Şirketlerin cari dönem vergiye esas karı (mali kar) ile UMS karları (ticari kar) [muhasebe karı] arasındaki farklardan dolayı ilerideki dönemde vergi indirimi veya vergi artışı varsa bunun belirlenmesi gereklidir. Başka bir ifadeyle; bilanço tarihi itibarıyla o dönemde gerçekleşmiş bir işlem nedeniyle ileride devlete vergi ödeyeceğini bilen bir işletmenin bu tutarı **vergi borcu (yükümlülüğü)** ya da **vergi pasifi** olarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir. Bunun teresi olarak; bilanço tarihi itibarıyla o dönemde gerçekleşmiş bir işlem nedeniyle ileride devletten bir vergi alacağını olduğunu bilen bir işletmenin bu tutarı **vergi alacağı (varlığı)** ya da **vergi aktifi** olarak muhasebeleştirilmesi zorunludur.” (Sayar, 2013:18)

Muhasebeleştirmeye ilişkin ilkeler izleyen bölümlerde başlıklar halinde açıklanacaktır.

1.3.1. Ertelenmiş Vergi Borcu

Önceki bölümde verilen özet tablodan da görüleceği üzere; bir varlığın defter değerinin vergiye esas değerinden büyük olması durumunda veya bir borcun defter değerinin vergiye esas değerinden küçük olması durumunda, vergiye tabi geçici fark oluşmaktadır. Bu nedenle de ertelenmiş vergi borcu meydana gelecektir. Vergiye tabi geçici farklar nedeniyle meydana gelen ertelenmiş vergi borcu ilke olarak muhasebeleştirilir. Ancak aşağıdaki durumların varlığı halinde meydana gelecek ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilemez. Bunlar:

a. Şerefiyenin ilk muhasebeleştirilmesi sırasında meydana gelen ertelenmiş vergi borcu muhasebeleştirilmez. Standart, şerefiyenin kalan tutar olmasını ve muhasebeleştirilmesi durumunda ertelenmiş vergi borcunun şerefiyenin defter değerini artıracak şekilde göstererek, şerefiyenin ilk muhasebeleştirilmesi sırasında meydana gelen ertelenmiş vergi borcunun muhasebeleştirilmesini engeller. Muhasebeleştirilmeyen bu ertelenmiş vergi borcunda sonraki dönemlerde meydana gelen azalma ilk

muhasebeleştirilmeyle ilişkilendirilir ve yine muhasebeleştirilmez. Ancak şerefiyenin ilk muhasebeleştirilmesi sırasında meydana gelmeyen, sonradan oluşan ve ilk muhasebeleştirme ile ilgili olmayan ertelenmiş vergi borcu muhasebeleştirilir.

b. Bir varlık ve borcun ilk muhasebeleştirilmesi sırasında geçici fark meydana gelirse, bu farka ait ertelenmiş vergi borcu veya varlığı ilke olarak muhasebeleştirilir. Ancak;

- işletme birleşmelerinde muhasebeleştirilen ertelenmiş vergi borcu veya varlığı şerefiyeyi etkilerse,

- işlem muhasebe karını ve/veya vergiye esas karı etkiler ve ertelenmiş vergi gideri veya geliri gelir tablosuna yansıtılırsa,

- işlem işletme birleşmesi değil ve muhasebe karını ve vergiye tabi karı etkilemiyorsa ve oluşan vergi borcu veya varlığı muhasebeleştirilir ve varlık ve borcun defter değeri bu tutar kadar düzeltilirse,

bu işlemlere ilişkin olarak ilk muhasebeleştirmeye ve daha sonra meydana gelecek değişikliklere ait ertelenmiş vergi borcu veya varlığı muhasebeleştirilemez. Bunun nedeni, bu tür düzeltmelerin finansal tabloları daha az şeffaf hale getirmesidir.

1.3.2..Ertelenmiş Vergi Varlığı

Bir varlığın defter değerinin vergiye esas değerinden küçük olması durumunda veya bir borcun defter değerinin vergiye esas değerinden büyük olması durumunda, vergiye tabi geçici fark oluşmaktadır. Bu nedenle de ertelenmiş vergi varlığı meydana gelecektir. İndirilebilir geçici farklar nedeniyle meydana gelen ertelenmiş vergi varlığı ilke olarak muhasebeleştirilir.

Ancak ilk muhasebeleştirme sırasında bir varlığın defter değeri vergiye esas değerinden düşükse, finansal tabloların şeffaflığını azaltacağı gerekçesi ile ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilmez.

Bunun yanında, vergiye tabi geçici farklardan farklı olarak, işletme birleşmesinde oluşan şerefiyenin defter değerinin vergiye esas değerden düşük olması halinde ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilir.

Standarda göre, "... bir işletmenin ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilmesi için indirilebilir geçici farkların düşülebileceği kadar vergiye tabi gelir elde edeceğinin muhtemel olması gerekir." Aksi halde indirilebilir geçici farklar nedeniyle ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlığının muhasebeleştirilmesi yapılamaz. Standarda göre, eğer "indirilebilir geçici farkların tersine dönmesi beklenen dönemde veya ertelenmiş vergi varlığı nedeniyle oluşan mali zararın geriye veya ileriye taşınmasının mümkün olduğu dönemlerde" vergiye tabi geçici fark bulunuyorsa, indirilebilir geçici farkların düşülebileceği vergiye tabi gelir olduğu varsayılır.

Ertelenmiş vergi varlığının muhasebeleştirilmesinin koşulu olan indirilebilir geçici farkın iptal edileceği dönemde olması gereken vergiye tabi gelir, vergi planlaması yapılarak da oluşturulabilir. Standarda göre, "Vergi planlaması olanakları işletmenin mali zararının veya vergi avantajlarının kullanımının zamanaşımına uğramasından önceki dönemde yapabileceği ve vergilendirilebilir gelir yaratabileceği veya bu geliri artırabileceği eylemlerdir." Bu sayede indirilebilir geçici farkın iptal edileceği dönemde olmayan veya yeteri kadar olmayan vergiye tabi gelir yaratılmış olacaktır. Yani sonraki dönemlerde oluşacak vergiye tabi gelir vergi planlaması sayesinde önceki dönemlere aktarılmaktadır.

İndirilebilir geçici farklar nedeniyle ertelenmiş vergi varlığının muhasebeleştirilmesinde olduğu gibi, geçmiş yıllara ait mali zararları ve vergi avantajları nedeniyle vergi varlığının muhasebeleştirilmesinde de gelecek dönemlerde bunların düşülebileceği vergiye tabi gelirin muhtemel olması aranmaktadır. Aksi halde ertelenmiş vergi varlığının muhasebeleştirilmesi mümkün değildir. Mali zararların ve vergi avantajlarının kullanılabilirliği aşağıdaki durumlardan en az birisinin bulunmasına bağlıdır. Bunlar:

a. Geçmiş yllara ait mali zararları ve vergi avantajları zaman aşımına uğramadan önce vergiye tabi gelir oluşmasına neden olacak vergiye tabi geçici farkların meydana gelmesi gereklidir.

b. Geçmiş yllara ait mali zararları ve vergi avantajları zaman aşımına uğramadan önce vergiye tabi kar elde edilmesi olası olmalıdır.

c. Geçmiş yllara ait mali zararların ve vergi avantajlarının kullanılmak istenildiği dönemlerde vergi planlaması yaparak vergiye tabi kar elde etmenin olanaklı olması gereklidir.

Yukarıda belirtilen durumlardan en az birinin olmaması halinde, geçmiş yllara ait mali zararlar ve vergi avantajları nedeniyle ortaya çıkan ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilemez.

Geçmiş yllara ait mali zararlara ilişkin ertelenmiş vergi varlığının muhasebeleştirilebilmesi için, yukarıdaki durumlara ek olarak, bu mali zararlara yol açan koşulların gelecekte devam etmeyeceğinin tespiti gereklidir.

Hem indirilebilir geçici farklar nedeniyle hem de mali zararlar ve vergi avantajları nedeniyle meydana gelen ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesinde aranan vergiye tabi gelirin olması koşulunun sağlanıp sağlanmadığının değerlendirilmesinde; indirilebilir geçici farkların, mali zararların, vergi avantajlarının, vergiye tabi gelirlerin, vergiye tabi geçici farkların ve vergi planlama olanaklarının aynı vergi idaresi bazında incelenmesi gereklidir. Çünkü, bir ülkenin vergi kanunlarına göre oluşan indirilebilir geçici farkların, mali zararların ve vergi avantajlarının, başka bir ülkenin vergiye tabi gelirinden indirilebilmesi düşünülemez.

Muhasebeleştirilmeyen ertelenmiş vergi varlıkları her raporlama döneminin sonunda gözden geçirilmelidir. Bu ertelenmiş vergi varlıklarının muhasebeleştirilmesinin önündeki engel ortadan kalmış ise, bunlar muhasebeleştirilebilir.

1.3.3. Bağlı Ortaklar, Şubeler ve İştiraklerdeki Yatırımlar İle İş Ortaklıklarındaki Paylar Nedeniyle Meydana Gelen Geçici Farklar

Geçici farklar işletmelerin kendi faaliyetlerinden dolayı meydana gelebileceği gibi bağlı ortaklar, Şubeler ve iştiraklerdeki yatırımlar ile iş ortaklıklarındaki paylar nedeniyle de geçici farklar meydana gelebilir. Standart bu geçici farkları ayrı bir başlık halinde ele almaktadır.

Bu başlık altında ele alınan vergilendirilebilir geçici farklara ilişkin ertelenmiş vergi borcu muhasebeleştirilir. Ancak Standarda göre, “Ana ortaklık, yatırımcı, iş ortaklığı katılımcısı veya m Őřterek faaliyet katılımcısı olarak işletme geçici farkların tersine dönme zamanlarını kontrol” edebiliyorsa ve “b Őy Ők bir ihtimalle geçici fark ngr Őlebilir bir gelecekteki s Őre içinde tersine” dnmeyecekse, ertelenmiş vergi borcu muhasebeleştirilemez.

Diğer taraftan, bu başlık altında ele alınan indirilebilir geçici farklara ilişkin ertelenmiş vergi varlığının muhasebeleştirilebilmesi için, geçici farkların ngr Őlebilir bir gelecekte tersine dönmesi ve geçici farkların kullanılmasına yetecek kadar vergilendirilebilir gelir olması gereklidir. Bu iki koşulun her ikisinin de bir arada gerçekleşmemesi durumunda, ertelenmiş vergi varlığı muhasebeleştirilemez. Ayrıca, indirilebilir geçici farklara ilişkin ertelenmiş vergi varlığının muhasebeleştirilebilmesi için önceki alt bl Őmde belirtilen kriterlerin de dikkate alınması gereklidir.

1.3.4. Raporlama

Standart ertelenmiş vergi borcu ve varlığının birbirlerine mahsup edilmesini engellemektedir. Bazı Şartların yerine getirilmesi durumunda, ertelenmiş vergi borcu ve varlığı birbirlerine mahsup edilebilir. Standarda göre;

“Bir işletme ertelenmiş vergi varlığı ile ertelenmiş vergi borcunu ancak ve ancak aşağıdaki durumlarda mahsup eder:

(a) Yasal olarak dönem vergi varlığlarını dönem vergi borçlarına mahsup etme hakkının olması ve

(b) Ertelenmiş vergi varlığı ve ertelenmiş vergi borcu aynı vergi idaresi tarafından konulan aşağıdaki hususlardan herhangi birisi ile ilgilidir:

(i) Aynı vergi mükellefi veya

(ii) Vergiye tabi işlemler farklı işletmeler olmakla birlikte bu işletmeler, ertelenmiş vergi borçlarının ve varlıklarının önemli bir miktarının ödeneceği veya geri kazanılacağı tahmin edilen gelecek her dönem itibariyle, vergi borçlarını ve vergi alacaklarını ya net esasa göre yerine getirecek ya da tahsilat ve ödemeyi ayrı ayrı ancak aynı zamanda yapacaktır.”

Diğer taraftan farklı vergi idaresi ve farklı vergi kanunlarına göre tespit edilen ertelenmiş vergi borcu ve varlıklarının mahsup edilmeden ayrı ayrı muhasebeleştirilmesi ve raporlanması gereklidir. (Gücenme ve Poroy Arsoy, 2007:6)

Konsolide finansal tablolarda ertelenmiş vergi borçlarının ve varlıklarının birbirlerine mahsup edilmesi, konsolidasyona tabi işletmelerin buldukları ülkelerin vergilendirme rejimleri dikkate alınmak suretiyle yapılmalıdır. Ayrıca, sürekli farkların ortadan kalkması mümkün olmadığından, sürekli farklar için muhasebeleştirme yapılmayacağı gibi bunlara ilişkin bir raporlama da yapılmayacaktır. (Kavak, 2008:46)

1.4. Ertelenmiş Vergi Borcunun (Varlığının) Ölçülmesi

Kavramsal Çerçeve'nin “Finansal Tabloların Unsurlarının Ölçüm Esasları” bölümünde, “Ölçüm, finansal tablolarda yer alan unsurların bilançoda ve gelir tablosunda tahakkuk ettirilecekleri ve gösterilecekleri parasal tutarların belirlenmesi işlemi ifade eder.” Buna göre, ertelenmiş vergi borcunun ve varlığının finansal durum tablosuna dahil edilebilmesi için bunların parasal tutarlarının bilinmesi gereklidir.

Ertelenmiş vergi borcunun ve varlığının parasal tutarlarının tespit edilebilmesi için, iki değere ihtiyaç vardır. Bunlardan ilki, geçici farkların ve kullanılmamış ve gelecekte

kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajlarının parasal tutarları; ikincisi ise, bunlara uygulanacak vergi oranı.

Geçici farkların neden ortaya çıktığı önceki bölümlerde ayrıntılı olarak incelendiğinden, burada tekrarlanmayacaktır. Ancak özetlemek gerekirse, geçici farklar bir varlığın veya borcun defter değeri ile vergiye esas değerinin farklı olması durumunda ortaya çıkmaktadır. Bunların ne zaman muhasebeleştirileceği ne zaman muhasebeleştirilmeyeceği yine önceki bölümlerde ayrıntısı ile incelenmiştir. Aynı şekilde kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajları ile ilgili ayrıntılı açıklamalar önceki bölümlerde yapılmıştır.

Diğer ihtiyaç duyulan değer olan vergi oranı, Standarda göre, genellikle vergi kanunlarına göre belirlenen yürürlükteki vergi oranıdır. Bu vergi oranının gelecekteki dönemlerde değişeceğine ilişkin güçlü bir emare varsa, bu durumda gelecekte olması beklenen vergi oranının dikkate alınması gereklidir. Eğer ülkedeki gelir vergisi farklı gelir düzeylerine farklı vergi oranları uygulanarak bulunuyorsa, bu durumda ortalama vergi oranının dikkate alınması gereklidir.

Geçici farkların ve kullanılmamış ve gelecekte kullanılmış geçmiş yıl zararları ve vergi avantajlarının parasal tutarları ile dikkate alınacak vergi oranı belirlendikten sonra, aşağıdaki formüller aracılığıyla ertelenmiş vergi borcu ve varlığının parasal tutarları hesaplanabilir.

$$\begin{array}{l} \text{Ertelenmiş} \\ \text{Vergi Borcu} \end{array} = \text{Vergilendirilebilir Geçici Farklar} * \text{Vergi Oranı}$$

$$\begin{array}{l} \text{Ertelenmiş} \\ \text{Vergi Varlığı} \end{array} = \frac{(\text{İndirilebilir Geçici Farklar} + \text{Kullanılmamış Geçmiş Yıl Zararları ve Vergi Avantajları}) * \text{Vergi Oranı}}{\text{Vergi Oranı}}$$

Ertelenmiş vergi borcu ve/veya varlığının ölçümüne ilişkin olarak aşağıdaki maddelerde özetlenen unsurlarında dikkate alınması gereklidir.

a. Ertelenmiş vergi borcu ve varlığının hesaplanmasında, varlıkların defter değerinin nasıl kazanılacağı ve borçların defter değerinin nasıl ödeneceği ile geçici farkların terse döneceği dönemdeki vergisel beklentilerin de dikkate alınması gereklidir.

b. “Ertelenmiş vergi varlığı ve ertelenmiş vergi borcu iskontoya tabi tutulamaz.”¹⁰ Bunun nedeni, geçici farkların terse döneceği dönemlerin detaylı analizlerinin yapılamaması ve iskonto uygulamasını ihtiyari hale getirmenin ertelenmiş vergi varlıkları ve borçlarının işletmeler arasındaki karşılaştırılabilirliği imkansızlaştırmasıdır.

c. “Geçici farklar bir varlık veya borcun defter değeri esas alınarak belirlenir. Bu prensip defter değerinin kendisinin iskontoya tutulmuş olduğu hallerde de geçerlidir,”¹¹

d. Ertelenmiş vergi varlıklarının terse döneceği dönemlerde yeterli vergiye tabi kar olup olmayacağı her raporlama tarihinde gözden geçirilir. Yeterli vergiye tabi kar olmayacağı öngörülüyorsa, ertelenmiş vergi varlığı azaltılır; “bu tür azaltmalar yeterli vergiye tabi kar olasılığının tekrar ortaya çıkması halinde artışla sınırlı olmak üzere tersine döndürülebilir.”¹²

1.5. Ertelenmiş Verginin Muhasebeleştirilmesi

Standart da belirtildiği üzere, “Bir işlemin veya diğer olayın dönem vergisi ve ertelenmiş vergi açısından muhasebeleştirilmesi, ilgili işlem ve diğer olayın muhasebeleştirilmesi ile tutarlı olmalıdır.” Buna göre, ertelenmiş vergi gideri veya geliri kar / zararda muhasebeleştirilebileceği gibi özkaynaklarda da muhasebeleştirilebilir. Ayrıca, işletme birleşmeleri nedeniyle de ertelenmiş vergi borcu veya varlığı muhasebeleştirmeye konu edilebilir.

1.5.1. Kar / Zararda Muhasebeleştirme

Ertelenmiş vergi borcu veya varlığına neden olan işlem veya olay kar veya zararda muhasebeleştirilmiş ise, bu işlem veya olaya ilişkin ertelenmiş vergi gideri veya geliri de kar veya zararda muhasebeleştirilir.

¹⁰ TMS 12 Gelir Vergileri Standardı

¹¹ TMS 12 Gelir Vergileri Standardı

¹² TMS 12 Gelir Vergileri Standardı

Önceden muhasebeleştirilen ertelenmiş vergi borcu veya varlığında aşağıdaki nedenlerle değişiklik meydana gelmesi ve ertelenmiş vergi gider veya gelirin daha önce kar veya zararda muhasebeleştirilmesi durumunda, bu değişiklikler de kar veya zararda muhasebeleştirilir. Değişikliğe neden olabilecek durumlar şunlardır:

a. Vergi kanunlarında vergi oranlarına ve/veya vergiye tabi karı etkileyecek hükümlerde değişiklik olması.

b. Önceden muhasebeleştirilen ertelenmiş vergi varlığı tutarının azalması veya artması.

c. “Varlığın ne şekilde geri kazanılacağına ilişkin beklentinin değişmesi.”¹³

1.5.2. Doğrudan Özkaynaklarda Muhasebeleştirme

Ertelenmiş vergi borcu veya varlığına neden olan işlem veya olay; diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilmiş ise, bu işlem veya olaya ilişkin ertelenmiş vergi gideri veya geliri diğer kapsamlı gelirden; doğrudan özkaynaklarda muhasebeleştirilmiş ise, bu işlem veya olaya ilişkin ertelenmiş vergi gideri veya geliri doğrudan özkaynaklarda muhasebeleştirilir.

Diğer kapsamlı gelirden muhasebeleştirilen veya muhasebeleştirilebilen işlem veya olaylara örnekler aşağıdaki gibidir.

a. Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların tutarlarında yeniden değerlendirme nedeniyle meydana gelen değişiklikler.

b. Yabancı para cinsinden finansal tabloların çevrilmesinden kaynaklanan kur farkları.

c. Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazanç veya kayıpları.

d. Nakit akış riskinden korunma kazançları veya kayıpları.

¹³ TMS 12 Gelir Vergileri Standardı

Doğrudan özkaynaklarda muhasebeleştirilen veya muhasebeleştirilebilen işlem veya olaylar aşağıdaki gibidir.

a. Dağıtılmamış karların dönem başı bakiyesinde düzeltme yapılması halinde. Bu değişiklik muhasebe politikalarında geçmişe dönük olarak yapılan değişiklikten kaynaklanabileceği gibi geçmişte yapılan hatanın düzeltilmesinden de kaynaklanabilir.

b. “Birleşik finansal araçların ilk muhasebeleştirilmelerinde özkaynak kısmı olarak belirlenen tutarlar.”¹⁴

1.5.3. İşletme Birleşmeleri Nedeniyle Muhasebeleştirme

Şerefiyenin ilk muhasebeleştirilmesinden meydana gelen ertelenmiş vergi borcu haricinde, işletme birleşmelerinden kaynaklanan ertelenmiş vergi borcu veya varlığı muhasebeleştirilir.

“İşletme birleşmelerinde, varlıkların veya yükümlülüklerin konsolide bilançoya gerçeğe uygun değerleriyle alınmaları sonucunda defter değerleri ile vergiye esas değerleri arasında oluşan geçici farklar nedeniyle ertelenmiş vergiler oluşabilecektir. İşletme birleşmelerinde oluşan bu ertelenmiş vergiler ise birleşmede dikkate alınacaktır. Doğaldır ki bu ertelenmiş vergiler birleşme sırasında oluşan şerefiyeyi etkilemektedir.” (Kırılıoğlu ve Şişman, 2010: 71)

Buna göre, işletme birleşmelerinde ortaya çıkan ertelenmiş vergi borcu ve varlığı ne kar / zararda ne de özkaynaklarda muhasebeleştirilir. Bunlar, birleşme sonucu oluşan şerefiyeye dahil edilir.

1.6. Ertelenmiş Verginin Dönem Karına (Zararına) Etkisi

Önceki bölümlerde tanımlandığı üzere, dönem karı (zararı) vergi sonrası karı ifade etmektedir. Bu nedenle, döneme ilişkin tespit edilen vergi gideri (geliri) önem taşımaktadır. Vergi giderinin önemini vurgulayan Nalan AKDOĞAN’a göre,

¹⁴ TMS 12 Gelir Vergileri Standardı

“İşletmenin faaliyet sonuçlarının analiz edilip değerlendirilmesinde ,dönem net karı veya zararı tutarının doğru olarak hesaplanması ve işletme performansını gerçeğe uygun olarak yansıtmaları önem taşır.Dönem net karı; ortakların cari dönem sonunda işletmeden sağladıkları getiriyi ifade eder.Bu kar, ortaklara aittir. ... Dönem karından indirilen “Dönem karı vergi ve yasal yükümlülük karşılık gideri” tutarı, dönem net kar tutarının büyüklüğünü etkileyen önemli bir unsurdur.” (2006: 2)

Standartta, vergi gideri (vergi geliri) şu şekilde tanımlanmıştır: “Dönem karının veya zararının belirlenmesinde dönem vergisi ve ertelenmiş vergi açısından dikkate alınan toplam tutarı ifade eder.” Ayrıca, yine Standartta göre, “vergi gideri (vergi geliri), dönem vergi gideri (dönem vergi geliri) ile ertelenmiş vergi gideri (ertelenmiş vergi geliri) toplamından oluşur.”

Standartta dönem vergisi ise, “vergiye tabi kar (mali zarar) açısından o döneme ait ödenecek gelir vergisini (geri kazanılacak gelir vergisini) ifade eder” şeklinde tanımlanmaktadır. Buna göre, dönem vergisinin tespitinde Standartların herhangi bir belirleme yapması mümkün değildir. Dönem vergisinin tespiti tamamen vergi otoriteleri tarafından düzenlenen vergi kanunlarına bağlıdır.

Ertelenmiş verginin tespitinde iki faktör rol oynamaktadır. Bu faktörlerden ilki, Standartlarda belirtilen ilkeler olup ikicisi, vergi otoritelerince konulan vergilendirme hükümleridir. Bu nedenle, ertelenmiş verginin tespiti dönem vergisinin tespitine göre daha karmaşık bir yapıya sahiptir.

Önceki bölümlerde değinilen ve ertelenmiş vergi kaynaklarının vergi etkilerinin tespiti dönem karı veya zararının daha gerçekçi hesaplanmasına ve dağıtılacak karın doğru belirlenmesini sağlayacaktır. Ayrıca, geçici farkların vergi etkilerinin tespiti karlılığın doğru ve güvenilir olmasına ve gelecek hakkında sağlıklı bilgilendirme sağlayacağından, tarafların sağlıklı karar vermelerini sağlayacaktır. (Kavak, 2008:42) Aynı şekilde, kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak olan geçmiş yıl zararlarının ve vergi avantajlarının vergi etkilerinin tespiti de aynı etkiye sahiptir.

“Sonuç olarak, ertelenmiş verginin muhasebeleştirilmemesi mali tablolarındaki bilgilerin doğruluğunu önemli ölçüde zedelemektedir. ... Ertelenmiş vergilerin muhasebeleştirilmemesi sonucunda yapılacak bilanço analizlerinin ve nakit akım tablolarının kalitesi bozulmaktadır.” (Göğüş, 2010:17)

Vergi sonrası karı ifade eden dönem karı birçok açıdan önemli olduğundan, ertelenmiş vergi gideri veya geliri doğru tespit edilmelidir. Bu önemlilik gereği, bu çalışmada, TMS 12 Gelir Vergileri Standardı kapsamındaki ertelenmiş verginin Borsa İstanbul’da işlem gören ve BIST 30 endeksine dahil şirketlerin dönem karına etkisi incelenmiştir.

BÖLÜM II. TÜRKİYE’DE ERTELENMİŞ VERGİNİN KAYNAKLARI

TMS 12 Gelir Vergileri Standardı çerçevesinde ertelenmiş vergiyi incelediğimiz birinci bölümde ayrıntısı ile açıklanan ertelenmiş vergi kaynaklarını aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür.

- Muhasebe ve vergi değerlerinin farklılığı,
- Kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajları.

Görüldüğü üzere, ertelenmiş verginin belirlenmesinde vergi düzenlemeleri önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, bu bölümde ilk olarak Türkiye’deki vergi sistemini özetlenecek olup izleyen alt başlıklarda sırasıyla;

- sürekli farklar,
- geçici farklar,
- kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajları

incelenecektir.

2.1. Türkiye’deki Vergi Sistemi

Türkiye’de, 1982 Anayasası’nın 73 üncü maddesinin başlığı “Vergi Ödevi” olup vergiye ilişkin temel hükümleri içermektedir. Bunun yanında Türk vergi sisteminde gelir, servet ve harcama üzerinden vergi alınmasını düzenleyen çeşitli vergi kanunları mevcuttur.

“Verginin konusu, vergi kanunlarına göre verginin üzerinden alındığı, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak kaynağını oluşturan iktisadi unsurdur, şeklinde tanımlanabilir. Verginin kanuniliği ilkesinin bir sonucu olarak, verginin konusunun kanunla tespit edilmiş olması gerekmektedir.” (Akdoğan, 2014: 41) “Vergi kanunlarına göre; vergi konusunun verginin hesaplanmasına

esas olan değer veya miktarına vergi matrahı denilmektedir.” (Akdoğan, 2014: 44)

Bu çalışmada incelenecek olan Borsa İstanbul’da işlem gören ve BIST 30 endeksine dahil şirketlerin finansal tablolarında yer alan ertelenmiş vergi tutarları Türkiye’de gelir üzerinden alınan bir vergi çeşidi olan Kurumlar Vergisi ile ilgilidir. Bu nedenle, bu verginin konusunu ve matrahını kısaca kanunda yer alan hükümler çerçevesinde ele almak faydalı olacaktır. Böylece, vergiye tabi karın nasıl tespit edileceği de açıklık kazanacaktır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu’nun 5 inci maddesine göre; sermaye şirketleri, kooperatifler, iktisadi kamu kuruluşları, dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler, iş ortaklıklarının kurum kazançları verginin konusunu oluşturmaktadır. Kanunun 6 ncı maddesinde, kurumlar vergisinin “mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safı kurum kazancı üzerinden” hesaplanacağı, “safı kurum kazancının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin” uygulanacağı ve “ziraı faaliyetle uğraşan kurumların bu faaliyetinden doğan kazançlarının tespitinde, Gelir Vergisi Kanununun 59 uncu maddesinin son fıkra” hükmünün de dikkate alınacağı hükme bağlamıştır. Kanunun çeşitli maddelerinde de kurum kazancından indirim kabul edilmeyen giderler ile indirim, muafiyet ve istisnalar tanımlanmıştır. Ayrıca, kurumlar vergisini ilgilendiren ve başka kanunlarda tanımlanan indirim, muafiyet ve istisnalar da bulunmaktadır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu’nun 38 inci maddesine göre, bilanço esasına göre ticari kazanç dönem sonu ve dönem başı zkaynaklar arasındaki farka göre tespit edilmektedir. Bu farka işletmenin faaliyetleri dışında özkaynaklarda meydana gelen artış ve azalışlar ilave edilmekte ve indirilmektedir. Ayrıca ticari kazancın tespitinde Vergi Usul Kanunu’nda yer alan değerleme hükümleri ile Gelir Vergisi Kanunu’nda yer alan indirilecek giderler ve indirilmeyecek giderlere ilişkin hükümlerin dikkate alınması gereklidir.

Özetlemek gerekirse, Kurumlar Vergisi Kanunu’na göre, vergiye tabi kar zkaynak yöntemine göre tespit edilmektedir ve bu karın belirlenmesinde Kurumlar Vergisi

Kanunu'nun, Gelir Vergisi Kanunu'nun ve Vergi Usul Kanunu'nun dikkate alınması gereklidir.

Standartlara göre belirlenen muhasebe karı ile Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre belirlenen vergiye tabi kar arasındaki farkın hangi konulardan kaynaklandığı çalışmanın ilerleyen bölümlerinde ele alınacaktır.

2.2. Sürekli Farklar

Sürekli farklar, muhasebe ve vergi değeri arasındaki farklardan bir kısmını tanımlayan farklardır ve bu farklar daima var olacağından ve hiçbir zaman ortadan kalkmayacağından, bu farkların ertelenmiş vergiye neden olmaları mümkün değildir. Bu tür farklar, vergi ve diğer kanunlarca kurumlar vergisi indirimi, istisnası ve muafiyetlerinden ve kurumlar vergisi matrahının belirlenmesinde indirimi kabul edilmeyen giderlerden kaynaklanmaktadır.

Sürekli farklara neden olan indirim, istisna ve muafiyetler ile indirimi kabul edilmeyen giderler aşağıda başlıklar halinde incelenmiştir.

İstisna ve indirimler ile muafiyetlerin uygulanabilirliği bazı şartlara bağlıdır. Bu şartların oluşmaması durumunda, indirim ve istisnalardan yararlanma olasılığı bulunmamaktadır. Özet olarak verilen indirim ve istisnalar ile muafiyetlerin hangi şartlar altında uygulanabileceği bu çalışmanın kapsamını aştığından, bu şartlara ilişkin açıklamalara izleyen bölümlerde yer verilmemiştir.

2.2.1. Sürekli Farka Neden Olan İndirimi Kabul Edilmeyen Giderler

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 11 inci maddesine göre aşağıdaki giderlerin kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılması mümkün değildir.

- a. Öz sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faizler.
- b. Örtülü sermaye üzerinden ödenen veya hesaplanan faiz, kur farkları ve benzeri giderler.

c. Transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü olarak dağıtılan kazançlar.

d. Her ne şekilde ve ne isimle olursa olsun ayrılan yedek akçeler.

e. Hesaplanan kurumlar vergisi ile her türlü para cezaları, vergi cezaları, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre ödenen cezalar, gecikme zamları ve faizler ile Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre ödenen gecikme faizleri.

f. Kanunlarla veya kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tespit edilen hadler saklı kalmak kaydıyla, menkul kıymetlerin itibarî değerlerinin altında ihracından doğan zararlar ile bu menkul kıymetlere ilişkin olarak ödenen komisyonlar ve benzeri her türlü giderler.

g. Kiralama yoluyla edinilen veya işletmede kayıtlı olan; yat, kotra, tekne, sürat teknesi gibi motorlu deniz taşıtları ile uçak, helikopter gibi hava taşıtlarından işletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili olmayanların giderleri ve amortismanları.

h. Sözleşmelerde ceza şartı olarak konulan tazminatlar hariç olmak üzere kurumun kendisinin, ortaklarının, yöneticilerinin ve çalışanlarının suçlarından doğan maddî ve manevî zarar tazminat giderleri.

i. Basın yoluyla işlenen fiillerden veya radyo ve televizyon yayınlarından doğacak maddî ve manevî zararlardan dolayı ödenen tazminat giderleri.

j. Her türlü alkol ve alkollü içkiler ile tütün ve tütün mamullerine ait ilan ve reklam giderlerinin % 50'si.

k. Kredi kuruluşları, finansal kuruluşlar, finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri dışında, kullanılan yabancı kaynakları öz kaynaklarını aşan işletmelerde, aşan kısma münhasır olmak üzere, yatırımın maliyetine eklenenler hariç, işletmede kullanılan yabancı kaynaklara ilişkin faiz, komisyon, vade farkı, kâr payı, kur farkı ve benzeri adlar altında yapılan gider ve maliyet unsurları toplamının %10'unu aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca kararlaştırılan kısmı.

Diğer vergi kanunları ve başka kanunlar gereği kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılması mümkün olmayan giderler aşağıdaki gibidir.

- a. Bağış ve yardımlar
- b. GVK madde 75 uyarınca yönetim kurulu üyelerine ödenen kar payları
- c. KDV kanunu madde 30/d uyarınca, gelir ve kurumlar vergisi kanunlarına göre indirimi kabul edilmeyen giderler nedeniyle ödenen KDV tutarı
- d. 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu'nun 39 uncu maddesi kapsamında gider kaydedilen özel iletişim vergisi
- e. 197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu'nun 14 üncü maddesi kapsamında gider kaydedilen motorlu taşıtlar vergisi
- f. 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon Ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun'un 6 ncı maddesi kapsamında gider kaydedilen şans oyunları vergisi
- g. İstisna faaliyetlerden / işlemlerden doğan zararlar

Diğer taraftan özkaynak içerisinde yer alan enflasyon düzeltmesi farklarının dağıtımına konu edilmesi halinde, Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298 inci ve geçici 25 inci maddeleri gereği, bu farklar dağıtımına konu edildiği dönem kazancı ile ilişkilendirilmeksizin vergiye tutulmaktadır. Bu işlemde sürekli farka neden olmaktadır.

2.2.2. Sürekli Farka Neden Olan İndirim, İstisna ve Muafiyetler

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, Türkiye Muhasebe Uygulamaları Genel Tebliği çerçevesinde düzenlenen gelir tablosunda vergi öncesi zarar olsa dahi indirim konusu yapılabilecek istisna ve indirimler bulunmaktadır. Vergi matrahı oluşmasına neden olmasa

dahi, bunların indirim konusu yapılmasının nedeni, gelecek yıla devreden cari yıl zararını artırmasıdır.

a. İlişkili şirket tarafından kurumlar vergisi matrahının tespitinde kanunen kabul edilmeyen gider olarak matraha ilave edilen ve örtülü sermaye üzerinden hesaplanan ve gelir kaydedilen faiz, kur farkı ve benzeri gelirler (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 12 nci maddesi kapsamında).

b. İlişkili kişilerle emsallere uygunluk ilkesine aykırı bedel veya fiyat üzerinden mal veya hizmet alım veya satımından elde edilen kazançlar (transfer fiyatlandırması) (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 13 nci maddesi kapsamında).

c. Tam mükellef başka bir şirketten elde edilen iştirak kazançları (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-a maddesi kapsamında)

d. Kanuni ve iş merkezi Türkiye'de bulunmayan anonim ve limited şirket niteliğindeki şirketlerden elde edilen yurtdışı iştirak kazançları (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-b maddesi kapsamında)

e. Tam mükellef anonim şirketlerin yurtdışı iştirak hisseleri satış kazançları (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-c maddesi kapsamında)

f. Emisyon primi kazancı (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-ç maddesi kapsamında)

g. Yatırım fon ve ortaklığı portföy işletmeciliği kazancı (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-d maddesi kapsamında)

h. Taşınmaz ve iştirak hissesi ile kurucu senet, intifa senedi ve rehin hakları satış kazancı (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-e maddesi kapsamında)

i. Bankalara ve TMSF'ye borçlu durumda olan kurumların taşınmaz ve iştirak hissesi ile kurucu senet, intifa senedi ve rehin hakları satış kazancı (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-f maddesi kapsamında)

j. Yurtdışı şube kazançları (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-g maddesi kapsamında)

k. Yurtdışı inşaat onarma, montaj ve teknik hizmetlerden sağlanan kazançlar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-h maddesi kapsamında)

l. Eğitim ve öğretim kurumları ile rehabilitasyon merkezi kazançları (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-ı maddesi kapsamında)

m. Kooperatiflerde risturn istisnası (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/1-i maddesi kapsamında)

n. Yabancı fon kazançları (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/A maddesi kapsamında)

o. Sınai mülkiyet hakkı istisnası (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5/B maddesi kapsamında)

p. Türk uluslararası gemi siciline kayıtlı gemilerin işletilmesinden ve devrinden sağlanan kazançlar (4490 sayılı Türk Uluslararası Gemi Sicili Kanunu'nun 12 nci maddesi kapsamında)

q. Teknoloji geliştirme bölgelerinde elde edilen kazançlar (4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu'nun Geçici 2 nci maddesi kapsamında)

r. Serbest bölgelerde elde edilen kazançlar (3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun Geçici 3 üncü maddesi kapsamında)

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, Türkiye Muhasebe Uygulamaları Genel Tebliği çerçevesinde düzenlenen gelir tablosunda vergi öncesi kar olması ve bu kara önceki başlıkta yer alan ilaveler yapıldıktan ve yukarıdaki zarar olsa dahi indirilecek istisna ve indirimler düşüldükten sonra halen kazancın bulunması durumunda, aşağıdaki istisna ve indirimlerin kazançtan indirilmesi olanaklıdır. Bu türden istisna ve indirimler kurumlar vergisi matrahını etkilemekte ve hesaplanan kurumlar vergisini düşürmektedir.

a. Ar-Ge indirimi (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-a maddesi veya 5746 sayılı Araştırma Ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında)

b. Sponsorluk harcamaları (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-b maddesi kapsamında)

c. Bağış ve yardımlar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-c maddesi kapsamında)

d. Eğitim ve sağlık tesisleri ile yurt inşaatına ilişkin bağış ve yardımlar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-ç maddesi kapsamında)

e. İbadethanelere ve dini tesislere yapılan bağış ve yardımlar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-ç maddesi kapsamında)

f. Kültür ve turizm amaçlı bağış ve yardımlar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-d maddesi kapsamında)

g. BKK uyarınca Başbakanlık aracılığıyla yapılan bağış ve yardımlar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-e maddesi kapsamında)

h. Türkiye Kızılayı Derneğine ve Türkiye Yeşilay Cemiyetine yapılan nakdi bağış ve yardımlar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-f maddesi kapsamında)

i. VUK 325/a'ya göre girişim sermayesi fonu olarak ayrılan tutarlar (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-g maddesi kapsamında)

j. Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilerle, işyeri, kanuni ve iş merkezi yurt dışında bulunanlara Türkiye'de verilen ve münhasıran yurt dışında yararlanan sağlık, eğitim ve diğer hizmetlere ilişkin indirim (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-ğ maddesi kapsamında)

k. 1/7/2005 tarihli ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanuna göre kurulan korumalı işyerlerinde istihdam edilen ve iş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engelli çalışanlar için diğer kişi ve kurumlarca karşılanan tutar dâhil yapılan ücret ödemelerinin yıllık brüt tutarının % 100'ü oranında korumalı işyeri indirimi (Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10/1-h maddesi kapsamında)

l. Eskişehir 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Ajansı ile EXPO 2016 Antalya Ajansına yapılan her türlü nakdi ve aynı bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamaları (Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 79 uncu maddesi kapsamında)

m. Yatırım indirimi istisnası (Gelir Vergisi Kanunu'nun Geçici 69 uncu maddesi kapsamında)

Kurumlar Vergisi Kanunu'na göre, bazı şirketler kurumlar vergisinden muaftır. Dolayısıyla, bu şirketlerde kurumlar vergisi, dolayısıyla ertelenmiş vergi oluşması mümkün değildir. Bu şirketler Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 4 üncü maddesinde sayılmış olup aşağıdaki gibidir.

a. Kamu idare ve kuruluşları tarafından tarım ve hayvancılığı, bilimi, fennî ve güzel sanatları öğretmek, yaymak, geliştirmek ve teşvik etmek amacıyla işletilen okullar, okul atölyeleri, konservatuvarlar, kütüphaneler, tiyatrolar, müzeler, sergiler, numune fidanlıkları, tohum ve hayvan geliştirme ve üretme istasyonları, yarış yerleri, kitap, gazete, dergi yayınevleri ve benzeri kuruluşlar.

b. Kamu idare ve kuruluşları tarafından genel insan ve hayvan sağlığını korumak ve tedavi amacıyla işletilen hastane, klinik, dispanser, sanatoryum, huzurevi, çocuk bakımevi, hayvan hastanesi ve dispanseri, hayvan bakımevi, veteriner bakteriyoloji, seroloji, distofajin kuruluşları ve benzeri kuruluşlar.

c. Kamu idare ve kuruluşları tarafından sosyal amaçlarla işletilen şefkat, rehin ve yardım sandıkları, sosyal yardım kurumları, yoksul aşevleri, ceza ve infaz kurumları ile tutukevlerine ait işyurtları, darülaceze atölyeleri, öğrenci yurtları, pansiyonları ve benzeri kuruluşlar.

d. Kamu idare ve kuruluşları tarafından yetkili idarî makamların izniyle açılan yerel, ulusal veya uluslararası nitelikteki sergiler, fuarlar ve panayırılar.

e. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait olup sadece kamu görevlilerine hizmet veren, kâr amacı gütmeyen ve üçüncü kişilere kiralanmayan kreş ve konukları ile askerî kışlalardaki kantinler.

f. Kanunla kurulan emekli ve yardım sandıkları ile sosyal güvenlik kurumları.

g. Yaptıkları iş veya hizmet karşılığında resim ve harç alan kamu kuruluşları.

h. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile Özelleştirme Fonu, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı ve Şans oyunları lisans veya işletim hakkının hasılatın belli oranında hesaplanan pay karşılığında verilmesi halinde bu hakkı devralan kurumlar hariç olmak üzere, 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde tanımlanan ilgili kurum ve kuruluşlar.

i. Kuruluşlarındaki amaca uygun işlerle sınırlı olmak şartıyla, Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü ile askerî fabrika ve atölyeler.

j. İl özel idareleri, belediyeler ve köyler ile bunların oluşturdukları birlikler veya bunlara bağlı kuruluşlar tarafından işletilen;

1. Kanal, boru ve benzeri yollarla dağıtım yapan su işletmeleri,

2. Belediye sınırları içinde faaliyette bulunan yolcu taşıma işletmeleri,

3. Kesim, taşıma ve muhafaza işleriyle sınırlı olmak üzere mezbahalar.

k. Köyler veya köy birlikleri tarafından köylünün genel ve ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla işletilen hamam, çamaşırhane, değirmen, soğuk hava deposu ve bağlı oldukları il sınırı içinde faaliyette bulunmaları şartıyla yolcu taşıma işletmeleri ile köylere veya köy birliklerine ait tarım işletmeleri.

1. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile özerk spor federasyonlarına tescil edilmiş spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetlerinde bulunan iktisadî işletmeleri ile sadece idman ve spor faaliyetlerinde bulunan anonim şirketler.

m. Tüketim ve taşımacılık kooperatifleri hariç olmak üzere, ana sözleşmelerinde sermaye üzerinden kazanç dağıtılmaması, yönetim kurulu başkan ve üyelerine kazanç üzerinden pay verilmemesi, yedek akçelerin ortaklara dağıtılmaması ve sadece ortaklarla iş görülmesine (Yapı kooperatiflerinin kendilerine ait arsalarını kat karşılığı vererek her bir hisse için bir iş yeri veya konut elde etmeleri ortak dışı işlem sayılmaz.) ilişkin hükümler bulunup, bu hükümlere fiilen uyan kooperatifler ile bu kayıt ve şartlara ek olarak kuruluşundan inşaatın bitim tarihine kadar yönetim ve denetim kurullarında, söz konusu inşaat işlerini kısmen veya tamamen üstlenen gerçek kişilerle tüzel kişi temsilcilerine veya Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 13 üncü maddesine göre bunlarla ilişkili olduğu kabul edilen kişilere veya yukarıda sayılanlarla işçi ve işveren ilişkisi içinde bulunanlara yer vermeyen ve yapı ruhsatı ile arsa tapusu kooperatif tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan yapı kooperatifleri.

n. Yabancı ülkeler veya uluslararası finans kuruluşları ile yapılan malî ve teknik işbirliği anlaşmaları çerçevesinde yalnızca kredi teminatı sağlamak üzere kurulmuş olup bu faaliyetlerinden elde ettikleri kazançları teminat sorumluluk fonlarına ekleyen ve sahip oldukları fonları ortaklarına dağıtmaksızın, kredi sağlayan banka ve kuruluşlara yatıran kurumlar.

o. Münhasıran bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetlerinde bulunan kurum ve kuruluşlar.

p. Organize sanayi bölgeleri ile küçük sanayi sitelerinin alt yapılarını hazırlamak ve buralarda faaliyette bulunanların; arsa, elektrik, gaz, buhar ve su gibi ortak ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kamu kurumları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerce birlikte oluşturulan ve kazancının tamamını bu yerlerin ortak ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanan iktisadî işletmeler.

q. 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanununun 7/A maddesine göre kurulan ve tamamı Hazine Müsteşarlığına ait olan varlık kiralama şirketleri.

Son olarak, her ne kadar indirim, istisna ve muafiyet sınıflandırmasına girmemesine rağmen, hesaplanan kurumlar vergisi tutarını düşürmesi nedeniyle, indirimli kurumlar vergisi uygulamasından bu başlık altında bahsedilecektir. Buna göre, Türkiye Muhasebe Uygulamaları Genel Tebliği çerçevesinde düzenlenen gelir tablosunda yer alan vergi öncesi kar veya zarara tüm ilave, indirim ve istisnalar eklendikten ve düşüldükten sonra vergiye tabi bir kar oluşması halinde, bu kara (kurumlar vergisi matrahına) Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A maddesi kapsamında indirimli kurumlar vergisi oranı uygulanmaktadır. Türkiye'de kurumlar vergisi oranı % 20 olmasına rağmen, söz konusu madde kapsamındaki kazançlara belli devlet kurumlarınca kararlaştırılan ve % 20'den daha düşük bir kurumlar vergisi oranı uygulanmaktadır. Doğal olarak bu uygulama sürekli farka neden olmaktadır.

2.3. Geçici Farklar

Birinci bölümde de belirttiğimiz üzere, geçici farklar zamanlama farklarından kaynaklanabileceği gibi, bilanço kalemlerinin muhasebe değeri ile vergi değeri arasındaki farklılıklardan da kaynaklanabilir.

“Buna göre geçici farklar iki çeşit farkı kapsamaktadır.

- Muhasebe standartları ve vergi yasaları arasında varlık ve kaynakların değerlendirme ölçülerinin aynı olmamasından kaynaklanan farklar

- Muhasebe standartları ve vergi yasaları arasında gelir ve giderlerin tanınma dönemlerinin aynı olmamasından kaynaklanan farklar (zamanlama farkları)” (Gücenme ve Poroy Arsoy, 2007:4)

Türkiye’de geçici farkların kaynaklarına değinmeden önce Türkiye’de uygulanan vergi yasalarında yer alan değerlendirme ölçülerine bakmak faydalı olacaktır.

2.3.1. Türkiye’de Uygulanan Vergi Yasalarında Yer Alan Değerleme Ölçüleri

Kurumlar vergisi mükellefleri içinde geçerli olan Gelir Vergisi Kanunu’nun 38 inci maddesine göre, ticari kazanç, özkaynağın dönem başındaki ve dönem sonundaki farkına göre tespit edilmektedir. Özsermayenin dönem başındaki ve sonundaki tutarlarının tespiti için ise, bilançoda yer alan varlık ve borçların değerlerinin Vergi Usul Kanunu’nda yer alan değerlendirme ölçülerine göre belirlenmesi gereklidir. (Maliye Hesap Uzmanları Derneği, 2014:101)

Vergi Usul Kanunu (VUK) beş kitaptan oluşmakta olup üçüncü kitap değerlendirme hükümlerini içermektedir. Bu kitap iktisadi kıymet değerleri, vergi değerleri ve amortismanlar olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Bu çalışma kapsamında iktisadi kıymet değerleri ve amortismanlar incelenecektir.

2.3.1.1. Vergi Yasalarına Göre İktisadi Kıymetlerin Değeri

Vergi Usul Kanunu’nun 258 inci maddesine göre, “Değerleme, vergi matrahlarının hesaplanmasıyla ilgili iktisadi kıymetlerin takdir ve tesbitidir.” Aynı Kanun’un 261 inci maddesinde sayılan değerlendirme ölçüleri ve bunların 262 ila 268 inci maddelerinde yapılan tanımları ise aşağıdaki gibidir.

Maliyet bedeli : “iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilimum giderlerin toplamını ifade eder.”

Borsa rayici : “gerek menkul kıymetler ve kambiyo borsasına, gerekse ticaret borsalarına kayıtlı olan iktisadi kıymetlerin değerlemeden evvelki son muamele gününde borsadaki muamelelerin ortalama değerlerini ifade eder.”

“Normal temevvüçler dışında fiyatlarda bariz kararsızlıklar görülen hallerde, son muamele günü yerine değerlemeye takaddüm eden 30 gün içindeki ortalama rayici esas olarak aldirmaya Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

Tasarruf değeri : “bir iktisadi kıymetin değeri gününde sahibi için arzettiği gerçek değeri.”

Mukayyet değeri : “bir iktisadi kıymetin muhasebe kayıtlarında gösterilen hesap değeri.”

İtibari değeri : “her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değerlerdir.”

Vergi değeri : “bina ve arazinin Emlâk Vergisi Kanununun 29 uncu maddesine göre tespit edilen değeri.”

Rayiç bedel : “bir iktisadi kıymetin değeri günündeki normal alım satım değeri.”

Emsal bedeli ve ücreti : “gerçek bedeli olmıyan veya bilinmeyen veyahut doğru olarak tesbit edilemiyen bir malın, değeri gününde satılması halinde emsaline nazaran haiz olacağı değeri.”

Vergi Usul Kanunu’nda tanımı verilmeyen ancak, bazı iktisadi kıymetlerin değeri ölçüsü olarak verilen **alış bedeli** ise, “iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi karşılığında ödenen veya borçlanılan bedeldir.” (Maliye Hesap Uzmanları Derneği, 2014:108) şekilde tanımlanabilir.

Yukarıda tanımları verilen değeri ölçülerinin hangi borç ve varlıklara uygulanacağı aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir.

1. Maliyet Bedeli

- Gayrimenkuller (VUK 269)
- Gayrimenkullerin müttemim cüzleri ve teferruatı (VUK 269)
- Tesisat ve makineler (VUK 269)
- Gemiler ve diğer taşıtlar (VUK 269)
- Gayrimaddi haklar (VUK 269)
- Özel maliyet bedelleri (VUK 272)
- Alet, edevat, mefruşat ve demirbaş eşya (VUK 273)
- Stoklar (VUK 274)
- Zirai mahsuller (VUK 276)
- Hayvanlar (VUK 277)

2. Borsa Rayici

- Menkul kıymetler (Hisse senetleri ve fon portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri hariç) (VUK 279)
- Yabancı paralar (VUK 280)
- Yabancı para cinsinden senetli ve senetsiz alacaklar (VUK 280)
- Yabancı para cinsinden senetli ve senetsiz borçlar (VUK 280)
- Vergi Usul Kanunu'nda sayılmayan veya sayılmasına rağmen kendi ölçüleriyle değerlendirilmesi mümkün olmayan bina ve arazi dışındaki iktisadi kıymetler (VUK 289)

3. Tasarruf Değeri

- Borsada rayici olmayan veya borsa rayicinin muvazaalı bir şekilde oluştuğu anlaşılan menkul kıymetler (VUK 279)
- Vadesi gelmemiş yabancı para cinsinden senede bağlı alacak (VUK 280)
- Vadesi gelmemiş yabancı para cinsinden senede bağlı borçlar (VUK 280)
- Mevduat veya kredi sözleşmelerine bağlı alacaklar (VUK 281) (Kıst Getiri)

- Vadesi gelmemiş olan senede bağlı alacaklar (VUK 281) (bu uygulama mükellefin isteğine bağlıdır)
- Vadesi gelmemiş alınan çekler (64 sayılı VUK Sirküleri)
- Bankalar ve bankerler ile sigorta şirketlerinin alacakları (VUK 281)
- Mevduat veya kredi sözleşmelerine bağlı borçlar (VUK 285) (Kıst Gider)
- Vadesi gelmemiş olan senede bağlı borçlar (VUK 285) (bu uygulama mükellefin isteğine bağlıdır)
- Vadesi gelmemiş verilen çekler (64 sayılı VUK Sirküleri)
- Bankalar ve bankerler ile sigorta şirketlerinin borçları (VUK 285)

4. Mukayyet Değer

- Alacaklar (VUK 281)
- İlk tesis ve taazzuv giderleri (VUK 282) (bu giderlerin aktifleştirilmesi mükellefin isteğine bağlıdır)
- Peştemallıklar (VUK 282)
- Gelecek dönemlere ait peşin ödenen giderler (VUK 283)
- Gelir tahakkukları (VUK 283)
- Yetişmemiş zirai mahsuller (VUK 283)
- Borçlar (VUK 285)
- Gelecek dönemlere ait tahsil edilen gelirler (VUK 287)
- Gider tahakkukları (VUK 287)
- Karşılıklar (VUK 288)
- Vergi Usul Kanunu'nda sayılmayan veya sayılmasına rağmen kendi ölçüleriyle değerlendirilmesi mümkün olmayan ve borsa rayici olmayan bina ve arazi dışındaki iktisadi kıymetler (VUK 289)

5. İtibari Değer

- Kasa mevcudu (yabancı paralar hariç) (VUK 284)
- Eshamlı şirketlerle iktisadi kamu müesseselerinin çıkardıkları tahviller (VUK 286)

6. Vergi Değeri

- Vergi Usul Kanunu'nda sayılmayan veya sayılmasına rağmen kendi ölçüleriyle değerlenmesi mümkün olmayan bina ve arazi (VUK 289)

7. Emsal Bedel

- Satış bedeli maliyet bedelinden % 10 ve daha fazla düşen emtialar (VUK 274)
- Maliyet bedelinin tesbiti mümkün olmayan hayvanlar (VUK 277)
- Kıymeti düşen mallar (VUK 278)
- Vergi Usul Kanunu'nda sayılmayan veya sayılmasına rağmen kendi ölçüleriyle değerlenmesi mümkün olmayan, borsa rayici ve mukayyet değeri olmayan bina ve arazi dışındaki iktisadi kıymetler (VUK 289)

8. Alış Bedeli

- Hisse senetleri (VUK 279)
- Fon portföyünün en az % 51'i Türkiye'de kurulmuş bulunan şirketlerin hisse senetlerinden oluşan yatırım fonu katılma belgeleri (VUK 279)
- Borsa rayici bulunmayan, getirisi ihraç edenin kar ve zararına bağlı olarak doğan ve değerleme günü itibariyle hesaplanması mümkün olmayan menkul kıymetler (VUK 279)
- Borsa rayicinin belirlenmesinde muvazaâ olduğu anlaşılan yabancı paralar (VUK 280)

9. İdarece Belirleme

- Borsada rayici olmayan yabancı paralar (VUK 280)

VUK'un 270 inci maddesine göre; tesisat ve makinelere ait gümrük vergileri, nakliye ve montaj giderleri; mevcut bir binanın satın alınarak yıkılmasına ve arsanın tevsiyesine ait giderler maliyet bedeline dahil edilmelidir. Yine aynı maddeye göre, "Noter,

mahkeme, kıymet takdiri, komisyon ve tellaliye giderleri ile Emlak Alım ve Özel Tüketim Vergilerini maliyet bedelini ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbesttirler.”

Diğer taraftan VUK’un 273 üncü maddesine göre; alet, edevat, mefruşat ve demirbaş eşyanın maliyet bedeline komisyon ve nakliye giderlerinin de eklenmesi gereklidir.

2.3.1.2. Vergi Yasalarına Göre Borçlanma Maliyetlerinin İktisadi Kıymetlerin Değerine Etkisi

İktisadi kıymetlerin vergi değerini belirlemede etkili olan bir diğer konu ise borçlanma maliyetleridir. Vergi uygulamalarına göre, borçlanma maliyetleri stokların ve maddi ve maddi olmayan duran varlıkların vergi değerini etkilemektedir. Stoklara ilişkin olarak 238 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği’nde yapılan açıklamalara göre;

“...emtianın satın alınıp işletme stoklarına girdiği tarihe kadar oluşan kur farklarının maliyete intikal ettirilmesi zorunludur. Stokta kalan emtia ile ilgili olarak daha sonra ortaya çıkacak kur farklarının ise, ilgili buldukları yıllarda gider yazılması veya maliyete intikal ettirilmesi mümkün bulunmaktadır.

İşletmelerin finansman temini maksadıyla bankalardan veya benzeri kredi müesseselerinden aldıkları krediler için ödedikleri faiz ve komisyon giderlerinden dönem sonu stoklarına pay vermeleri zorunlu bulunmamaktadır. Buna göre mükellefler söz konusu ödemelerini doğrudan gider olarak kaydedebilecekleri gibi, diledikleri takdirde stokta bulunan emtiaya isabet eden kısmı maliyete dahil edebileceklerdir.”

Diğer taraftan maddi ve maddi olmayan duran varlıklar nedeniyle oluşan borçlanma maliyetlerine ilişkin Maliye Bakanlığı tarafından yapılan ilk açıklama 163 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu’nda yapılmış olup aşağıdaki gibidir.

“... yatırımların finansmanında kullanılan kredilere ilişkin faiz giderleri ile yurt dışından döviz kredisizle sabit kıymet ithal edilmesi nedeniyle ortaya

ıkan kur farklarının, sabit kıymetin maliyet bedeline mi intikal ettirileceği yoksa doğrudan ilgili yılın giderleri arasında mı gösterileceği hususlarında tereddütler bulunduğu anlaşılmış ve bu konularda aşağıdaki açıklamaların yapılması uygun görülmüştür.

1. Yatırımların finansmanında kullanılan kredilerle ilgili faizlerden kuruluş dönemine ait olanların sabit kıymetle birlikte amortisman yoluyla itfa edilmek üzere yatırım maliyetine eklenmesi gerekmekte; işletme dönemine ait olanların ise, ilgili buldukları yıllarda doğrudan gider yazılması ya da maliyete intikal ettirilmek suretiyle amortismanına tabi tutulması,

2. Döviz kredisi kullanılarak yurt dışından sabit kıymet ithal edilmesi sırasında veya sonradan bu kıymetlere ilişkin borç taksitlerinin değerlemesi dolayısıyla ortaya çıkan kur farklarından, sabit kıymetin iktisap edildiği dönem sonuna kadar olanların, kıymetin maliyetine eklenmesi zorunlu bulunmakta; aynı kıymetlerle ilgili söz konusu dönemden sonra ortaya çıkan kur farklarının ise, ait oldukları yıllarda doğrudan gider yazılması ya da maliyete intikal ettirilerek amortisman konusu yapılması,

mümkün bulunmaktadır.”

Maliye Bakanlığı bu konuda 334 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile ikinci bir açıklama yapmıştır. Bu açıklamaya göre;

“163 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile yatırımların finansmanında kullanılan kredilere ilişkin faiz giderleri ile yurt dışından döviz kredisi ile sabit kıymet ithal edilmesi nedeniyle ortaya çıkan kur farklarının, aktifleştirme tarihine kadar olan kısmının maliyete intikal ettirilmesi, aktifleştirildikten sonraki döneme ilişkin olanların ise seçimlik hak olarak doğrudan gider yazılması veya maliyete intikal ettirilmek suretiyle amortismanına tabi tutulması gerektiği açıklanmış bulunmaktadır.

Lehe oluşan kur farklarının da aktifleştirme işleminin gerçekleştiği dönemin sonuna kadar oluşan kısmının maliyetle ilişkilendirilmesi, aktifleştirildikten sonraki döneme ilişkin olanların ise kambiyo geliri olarak değerlendirilmesi veya maliyetten düşülmek suretiyle amortismanına tabi tutulması gerekecektir. Ayrıca, daha sonraki dönemlerde, seçimlik olarak hangi hak kullanılmışsa o yönteme göre işlem yapılmasına devam edilecektir.”

Yukarıda yapılan yasal açıklamalara göre alınan stok ve maddi ve maddi olmayan duran varlıkların maliyetine eklenmesi gereken borçlanma maliyetleri aşağıdaki gibidir.

- Emtiaların satın alınma ve işletme stoklarına girene kadarki geçen sürede ortaya çıkan kur farkları,

- Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımında veya işletme içerisinde imalında kullanılan banka kredilerine ilişkin faiz giderlerinin ve bunlara ilişkin borçlara ait kur farklarının, maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alındığı veya imalatı tamamlanıp aktifleştirildiği dönemin sonuna kadarki olan kısımları.

Diğer borçlanma maliyetlerinin ise gider veya gelir kaydedilmesi gereklidir.

2.3.1.3. Vergi Yasalarına Göre Yapılacak Enflasyon Düzeltmesi

Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298 inci maddesinde yürürlük tarihi 01.01.2004 olmak üzere köklü bir değişiklik yapılmış ve enflasyon düzeltmesi yürürlüğe girmiştir. Bu düzenlemeye göre, fiyat endeksinin son üç yılda % 100 ve son yılda % 10 artması durumunda, bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetler enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Bu uygulamada bir çok ayrıntı olmasına rağmen, asıl önemli olan parasal olmayan kıymetlerin ve enflasyon düzeltmesinin tanımlarıdır. Bunlar Kanun'da aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

“Parasal olmayan kıymetler; parasal kalemler dışındaki kıymetleri,

Parasal kıymetler; Yeni Türk Lirasının değerindeki değişmeler karşısında nominal değerleri aynı kaldığı halde satın alma güçleri fiyat

hareketlerine göre ters yönde değişen kıymetleri (Yabancı paralar da parasal kıymet olarak dikkate alınır.),

Enflasyon düzeltmesi; parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle, mali tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanmasını,

Düzeltilme katsayısı; mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, düzeltmeye esas alınan tarihi içeren aya ait fiyat endeksine bölünmesiyle elde edilen katsayısı,

....

ifade eder.”

Türkiye’de ilk olarak 31.12.2003 tarihli bilanço kalemlerine uygulanan enflasyon düzeltmesi, uygulandığı dönemde, parasal olmayan kıymetlerin vergiye esas değerlerini değiştirecektir. Vergiye esas değerleri değişen kıymetler ise ertelenmiş vergiyi etkileyecektir.

2.3.1.4. Vergi Yasalarına Göre Amortismanlar

Vergi Usul Kanunu’nda amortisman konusu üç bölümde ayrıntısı ile açıklanmıştır. Bu bölümlerin ilki mevcutlarda amortisman, ikincisi alacaklarda ve sermayede amortisman ve üçüncüsü özel hallerdir.

Kanun’un 313 üncü maddesine göre, işletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle gayrimenkul gibi değerlenen iktisadi kıymetlerin, alet, edavat, mefruşat, demirbaş ve sinema filmlerinin değerleme ölçülerine göre tespit edilen değerlerinin yok edilmesi mevcutlarda amortismanın konusunu oluşturmaktadır.

Vergi Usul Kanunu'nun 314 ila 321 inci maddelerinde mevcutlarda amortismanın esasları belirlenmiştir. Bu maddelere göre;

- Boş arazi ve arsalar tabi olmamakla birlikte, tarım arazileri ve yollar amortismanına tabidir.

- Normal ve azalan bakiyeler olmak üzere iki temel amortisman usulü bulunmakla birlikte, madenlerde ve fevkalade amortisman usulleri de bulunmaktadır.

- Amortismanına tabi iktisadi kıymetler Maliye Bakanlığı'nın belirlediği sürelerde itfa edilir.

- Amortisman iktisadi kıymetlerin alındığı yılda başlar ve alınan yıl içinde bir yıllık amortisman ayrılır. (sadece binek otomobiller için alındığı ay dahil olmak üzere dönem sonuna kadar geçen aylar için amortisman ayrılır ve ilk yıl amortisman ayrılmayan aylara denk gelen amortisman süresi son yılın amortismanına eklenir.)

- Amortisman ayırmak ihtiyaridir ve ihtiyari olarak ayrılmayan amortisman tutarları için amortisman süresi uzatılamaz.

- Normal amortisman usulünden azalan bakiyeler usulüne dönmek mümkün değil iken, azalan bakiyeler usulünden normal usule dönmek mümkündür.

Alacaklarda ve sermayede amortisman Vergi Usul Kanunu'nun 322 ile 327 nci maddelerinde belirlenmiştir. Bu maddelere göre;

- Kazai bir hükme veya kanaat verici bir belgeye göre tahsil edilemeyeceği anlaşılan alacaklar değersiz alacaklardır ve bunlar tasarruf değerini kayb ettikleri için mukayyet değerleri ile zarar kaydedilirler.

- Dava veya icra aşamasında bulunan veya dava ve icra takibine değmeyecek kadar küçük ve yapılan protestoya veya yazı ile birden çok istenmesine rağmen tahsil edilemeyen ve ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olan alacaklar için tasarruf değerine göre karşılık ayrılarak gider kaydedilebilir. Bu alacağın

teminata bağılı olmaması gereklidir. Alacağın sonraki yıllarda tahsil edilmesi durumunda ise, ayrılan karşılık kar olarak kaydedilir.

- Konkordato ve sulh yoluyla alınmasından vazgeçilen alacaklar, vazgeçildiği yılın sonundan başlayarak üç yıl içinde, borçlu tarafından kar kaydedilir. Bu üç yıl boyunca, bu borçlar bilançoda tutulabilir.

- İmtiyazlı işletmelerde belli şartların olması halinde, sermayenin itfa edilmesi mümkündür.

- Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olan Türkiye'deki girişim sermayesi yatırım ortaklıklarına sermaye olarak konulan veya girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması amacıyla, dönem kazancından veya beyan edilen gelirden ayrılan girişim sermayesi fonu pasifte geçici bir hesapta tutulur.

- İhtiyari olarak aktifleştirilen ilk tesis ve taazzuv giderleri ile peştemallıklar beş yılda eşit olarak itfa edilir.

- Özel maliyetler kira veya işletme hakkı süresi içerisinde eşit olarak itfa edilir. Kira veya işletme hakkı dolmadan, kiralandan ve işletme hakkı alınan iktisadi kıymetin boşaltılması halinde henüz itfa edilmeyen giderler bir defada gider kaydedilir.

Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin satılmasını ve sigorta tazminatlarını ele alan üçüncü bölümde bulunan Vergi Usul Kanunu'nun 328 ila 330 uncu maddelerine göre;

- Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin amortismanlar düşüldükten sonra kalan değeri ile satış nedeniyle alınan bedel arasındaki fark kar veya zarar olarak kaydedilir.

- Satılan iktisadi kıymetin yenilenmesi gerekli görülür veya yenilenme konusunda yönetim tarafından karar verilir ve faaliyete geçilirse, satış nedeniyle oluşan kar pasifte geçici bir hesapta üç yıl boyunca tutulabilir. Eğer üç yıl içinde satılan sabit kıymetin yenisi alınırsa, bu yeni sabit kıymetin amortisman giderleri pasifte tutulan kardan düşülür. Üç yıl içerisinde yeni sabit kıymet alınmaz veya yeni alınan sabit kıymete ait amortisman üç yıl içerisinde pasifte tutulan karı sıfırlamazsa, üç yıl sonunda pasifte duran kar üçüncü yılda gelir tablosu hesaplarına kar olarak kaydedilir.

- Yangın, deprem, sel ve su basması gibi afetler nedeniyle zarar gören iktisadi kıymetler için alınan sigorta tazminatı ile iktisadi kıymetin değeri arasındaki fark kar veya zarar olarak kaydedilir. Kar oluşması halinde, önceki maddede açıklananlar, bu maddedeki iktisadi kıymetler içinde geçerlidir.

2.3.2. Standartlarda Yer Alan Değerleme Ölçüleri

Önceki bölümlerde de değindiğimiz üzere, Kavramsal Çerçeve'nin "Finansal Tabloların Unsurlarının Ölçüm Esasları" bölümünde, "Ölçüm, finansal tablolarda yer alan unsurların bilançoda ve gelir tablosunda tahakkuk ettirilecekleri ve gösterilecekleri parasal tutarların belirlenmesi işlemi ifade eder."

Standartlara göre, bir varlık veya borcun finansal tablolarda gösterilebilmeleri için, bunların parasal tutarlarının bilinmesi gereklidir. Bu işlemin vergi uygulamalarındaki değerlendirme kavramından farkı bulunmamaktadır. Standartlarda da, vergi uygulamalarında olduğu gibi, varlık ve borçların finansal tablolarda gösterilecek değerlerinin tespit edilmesi gereklidir. Ancak sık sık tekrarlandığı üzere, bazı varlık ve borçların Standartlara göre tespit edilen değeri ile vergi kanunlarına göre tespit edilen değeri birbirinden farklılık göstermektedir.

Bu farklılıklara değinmeden önce, Standartlarda yer alan değerlendirme ölçülerine ve bunların hangi varlık ve borçların değerlendirilmesinde kullanıldığına değinilecektir. Önceki bölümde yapıldığı gibi, bu bölümde de öncelikle bilanço kalemlerinin değerlemesi ele alınacaktır.

2.3.2.1. Standartlara Göre Bilanço Değerleri

Kavramsal Çerçeve ve Standartlarda yer alan bilanço kalemlerinin değerlendirme ölçüleri aşağıdaki gibidir.

"Tarihi Maliyet : Varlıklar elde edildikleri tarihte alımları için ödenen nakit veya nakit benzerlerinin tutarları ile veya onlara karşılık verilen varlıkların gerçeğe uygun değerleri ile ölçümlenir. Borçlar borç karşılığında elde edilenin tutarı ile veya işletmenin normal faaliyetlerinden kaynaklanan

borçlarda, örneğin, gelir vergilerinde olduğu gibi, borcun kapatılması için gereken nakit veya nakit benzerlerinin tutarı ile gösterilir.” (Kavramsal Çerçeve)

“**Cari Maliyet** : Varlıklar aynı varlığın veya bu varlıkla eşdeğer olan bir varlığın alınması için halihazırda gereken nakit veya nakit benzerlerinin tutarı ile gösterilirler. Borçlar, yükümlülüğün kapatılması için gereken nakit ve nakit benzerlerinin iskonto edilmemiş tutarları ile gösterilir.” (Kavramsal Çerçeve)

“**Gerçekleşebilir Değer (Ödeme Değeri)** : Varlıklar, işletmenin normal faaliyet koşullarında, bir varlığın elden çıkarılması halinde ele geçecek olan nakit ve nakit benzerlerinin tutarıdır. Borçlar, işletmenin normal faaliyet koşullarında, kapatılmaları için ödenmesi gereken nakit ve nakit benzeri değerlerin iskonto edilmemiş tutarları ile gösterilir.” (Kavramsal Çerçeve)

“**Bugünkü Değer** : Varlıklar, işletmenin normal faaliyet koşullarında, ileride yaratacakları net nakit girişlerinin bugünkü iskonto edilmiş değerleri ile gösterilirler. Borçlar, işletmenin normal faaliyet koşullarında, kapatılmaları için ileride ödenmesi gereken net nakit çıkışlarının bugünkü iskonto edilmiş değerleri ile gösterilir.” (Kavramsal Çerçeve)

“**Net gerçekleşebilir değer** ; işin normal akışı içinde, tahmini satış fiyatından, tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış giderleri toplamının, düşürülmesiyle elde edilen tutarı ifade eder.” (TMS 2 Stoklar Standardı)

“**Defter değeri** : Bir varlığın birikmiş amortisman (itfa) ve birikmiş değer düşüklüğü zararları indirildikten sonra finansal tablolara yansıtıldığı tutarıdır.

...

Geri kazanılabilir tutar : Bir varlığın veya nakit yaratan birimin, satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değeri ile kullanım değerinden yüksek olanıdır.

...

Kullanım değeri : Bir varlık veya nakit yaratan birimden elde edilmesi beklenen gelecekteki nakit akışlarının bugünkü değeridir.” (TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı)

İtfa edilmiş maliyeti: Finansal varlık veya finansal borcun ilk muhasebeleştirme sırasında ölçülen değerinden anapara geri ödemeleri düşüldükten, anılan ilk tutar ile vadedeki tutar arasındaki farkın etkin faiz yöntemi kullanılarak hesaplanan birikmiş itfa payı düşüldükten veya eklendikten ve değer düşüklüğü ya da tahsil edilememe durumuna ilişkin her türlü indirimin yapılmasından (doğrudan doğruya veya bir karşılık hesabı kullanılarak) sonra geriye kalan tutardır.” (TMS 39 Finansal Araçlar: Muhasebeleştirme ve Ölçme Standardı)

Gerçeğe uygun değer işletmeye özgü bir ölçüm olmayıp, piyasa bazlı bir ölçümdür. Bazı varlıklar ve borçlar için gözlemlenebilir piyasa işlemleri veya bilgileri mevcut olabilir. Bununla birlikte diğer varlıklar ve borçlar için bu tür işlemler veya bilgiler mevcut olmayabilir. Ancak gerçeğe uygun değer ölçümünün amacı her iki durumda da aynı olup, bu amaç mevcut piyasa koşullarında, piyasa katılımcıları arasında bir varlığın satışına veya bir borcun devrine yönelik olarak ölçüm tarihinde olağan bir işlemdeki fiyatın tahmin edilmesidir (diğer bir ifadeyle, varlığı elinde bulunduran veya borçlu konumda olan piyasa katılımcısının bakış açısıyla ölçüm tarihindeki çıkış fiyatıdır).” (TFRS 13 Gerçeğe Uygun Değer Standardı)

Özkaynak yöntemine göre, iştirak veya iş ortaklığı yatırımı başlangıçta elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilir. Edinme tarihinden sonra ise, yatırımcının yatırım yapılan işletmenin kâr veya zararındaki payı yatırımın

defter değeri artırılarak ya da azaltılarak finansal tablolara yansıtılır. Yatırımcının yatırım yapılan işletmenin kâr veya zararından alacağı pay, yatırımcının kâr veya zararı olarak muhasebeleştirilir. Yatırım yapılan bir iştiraktan alınan dağıtımlar (kâr payı vb.) yatırımın defter değerini azaltır. Yatırım yapılan iştirakin defter değerinin, iştirakin diğer kapsamlı kârındaki değişikliklerden yatırımcıya düşen pay oranında düzeltilmesi gerekebilir. Bu tür değişiklikler, maddi duran varlıkların yeniden değerlemesinden ya da yabancı para çevrim farklarından kaynaklanan değişiklikleri içerir. Bu değişikliklerden yatırımcıya düşen pay, yatırımcının kendi diğer kapsamlı kârında muhasebeleştirilir.” (TMS 28 İştiraklerdeki ve İş Ortaklıklarındaki Yatırımlar Standardı)

Standartlarda tanımları verilen değerlendirme ölçülerinin hangi varlık ve borçlara uygulanacağı aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir.¹⁵ (Akbulut, 2008) (Akbulut, 2012)

1. Tarihi Maliyet

- Stoklar (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- İştirakler (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- İştirakler (ilk muhasebeleştirme sonrasında) (konsolidasyona tabi değilse)
- Maddi duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Maddi duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sonrasında) (maliyet bedelinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü çıkartılır) (yeniden değerlendirme modelinin tercih edilmesi durumunda, değer gerçeğe uygun değer maddesine göre belirlenir.)
- Maddi olmayan duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sırasında) (dışarıdan alınmışsa veya ar-ge projelerinde geliştirme harcamalarının aktifleştirilmesinde)
- Maddi olmayan duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sonrasında) (maliyet bedelinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü çıkartılır)

¹⁵ Boyraz, F. 2011. Tms/Tfirs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası*. 29 Mart 2015
<https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAI&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>

(yeniden değerleme modelinin tercih edilmesi durumunda, değer geręeęe uygun değer maddesine göre belirlenir.)

- Yatırım amaçlı gayrimenkuller (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Yatırım amaçlı gayrimenkuller (ilk muhasebeleştirme sonrasında) (maliyet bedelinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü çıkartılır) (yeniden değerleme modelinin tercih edilmesi durumunda, değer geręeęe uygun değer maddesine göre belirlenir.)
- şerefiye (ilk muhasebeleştirme sırasında)

2. İtfa Edilmiş Maliyet

- Bankalar (vadeli hesaplar) (ilk muhasebeleştirme sonrasında)
- Senetli Alacaklar (ilk muhasebeleştirme sonrasında)
- Senetli Borçlar (ilk muhasebeleştirme sonrasında)
- Senetsiz Alacaklar (ilk muhasebeleştirme sonrasında)
- Senetsiz Borçlar (ilk muhasebeleştirme sonrasında)
- Tahvil / bono (ilk muhasebeleştirme sonrasında)
- Banka Kredileri (ilk muhasebeleştirme sonrasında)

3. Geręeęe Uygun Değer

- Kasa mevcudu
- Yabancı paralar
- Bankalar (vadesiz hesaplar)
- Bankalar (vadeli hesaplar) (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Senetli Alacaklar (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Senetli Borçlar (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Geręeęe uygun değer farkı kar/zarara yansıtılan finansal varlıklar
- Satılmaya hazır finansal varlıklar
- Senetsiz Alacaklar (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Senetsiz Borçlar (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Maddi duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sırasında) (takas yolu ile edinilenlerde)

- Maddi duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sonrasında) (gerçeğe uygun değerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü çıkartılır)
- Maddi olmayan duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sırasında) (işletme birleşmesi veya takas yolu ile edinilenlerde)
- Maddi olmayan duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sonrasında) (gerçeğe uygun değerinden birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü çıkartılır)
- Yatırım amaçlı gayrimenkuller (ilk muhasebeleştirme sonrasında)
- Şüpheli alacaklar
- Hisse senetleri
- Kar/zarar ortaklığı belgesi
- Tahvil / bono (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Banka Kredileri (ilk muhasebeleştirme sırasında)
- Hasılat

4. Tarihi maliyet ve net gerçekleşebilir değerden düşük olanı ile değerlendirme

- Stoklar (ilk muhasebeleştirme sonrasında)

5. Özkaynak Yöntemi

- İştirakler (ilk muhasebeleştirme sonrasında) (konsolidasyona tabi ise)
- İş Ortaklıkları

6. Defter değeri ile satış maliyetleri düşülmüş gerçeğe uygun değerinden düşük olanı ile değerlendirme

- Satış amaçlı duran varlıklar (ilk muhasebeleştirme sırasında)

2.3.2.2. Standartlara Göre Borçlanma Maliyetleri

Borçlanma maliyetleri TMS 23 Borçlanma Maliyetleri Standardında ele alınmıştır. Bu Standarda göre;

“İşletmelerce, bir özellikli varlığın elde edilmesi, inşası veya üretimi ile doğrudan ilişkilendirilebilen borçlanma maliyetleri, ilgili özellikli varlığın maliyetinin bir parçası olarak aktifleştirilir. İşletmeler, diğer borçlanma maliyetlerini oluştukları dönemde gider olarak muhasebeleştirirler.”

Buna göre, sadece özellikli varlıklara ilişkin borçlanmalar için katlanılan faiz ve diğer giderler, bu varlıkların maliyetine dahil edilebilmektedir. Bunlar haricindeki tüm borçlanma maliyetleri gider kaydedilmelidir. Bu durumda, özellikli varlığın neyi ifade ettiği önem kazanmaktadır.

“Özellikli varlıklar: Amaçlanan kullanıma veya satışa hazır duruma getirilebilmesi zorunlu olarak uzun süreyi gerektiren varlıklardır.

...

Aşağıdakilerden herhangi biri koşullara bağlı olarak, özellikli varlık olabilir:

- (a) Stoklar,
- (b) İmalat tesisleri,
- (c) Enerji üretim tesisleri,
- (d) Maddi olmayan duran varlıklar,
- (e) Yatırım amaçlı gayrimenkuller,
- (f) Taşıyıcı bitkiler.

Finansal varlıklar ve kısa süre içerisinde üretilen veya imal edilen stoklar özellikli varlık değildir. Elde edildiklerinde amaçlanan kullanıma veya satışa hazır hale gelen varlıklar da, özellikli varlık değildir.”

2.3.2.3. Standartlara Göre Amortismanlar

Amortisman konusundan dört ayrı Standartta bahsedilmiştir. Bunlar aşağıdaki gibidir.

- TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardı
- TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı
- TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Standardı
- TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler Standardı

TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardında verilen tanıma göre; “Amortisman: Bir varlığın amortismanına tabi tutarının, yararlı ömür süresince sistematik olarak dağıtılmasını ifade eder.”

Bu tanımda iki kavram önem kazanmaktadır. Bunlardan ilki olan amortismanına tabi tutar Standardta, “varlığın maliyetinden veya maliyet yerine geçen diğer tutarlardan kalıntı değer düşülmesiyle bulunan tutarı ifade eder” şeklinde tanımlanırken; ikinci kavram olan yararlı ömür, “varlığın işletme tarafından kullanılabilmesi beklenen süreyi” veya “işletme tarafından ilgili varlıktan elde edilmesi beklenen üretim sayısı veya benzeri üretim birimini ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır.

Varlığın maliyeti Standarda göre,

“Bir varlığın elde edilmesinde veya inşaatında ödenen nakit veya nakit benzerlerini veya verilen diğer bedellerin gerçeğe uygun değerini veya belli durumlarda, (diğer TFRS’lerin özel hükümleri uyarınca) ilk muhasebeleştirme sırasında ilgili varlığa atfedilen bedeli ifade eder.”

Kalıntı değer ise Standarda göre, “Bir varlık tahmin edilen yararlı ömrünün sonundaki durum ve yaşına ulaştığında elden çıkarılması sonucu elde edilmesi beklenen tutardan, elden çıkarmanın tahmini maliyetleri düşülerek ulaşılan tahmini tutardır.”

Yukarıda açıklanan konulara ek olarak TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardında yapılan açıklamalara göre;

- Varlığın kalıntı değerinin defter değerine eşit veya fazla olması durumunda, bu durum terse dönene kadar varlık için amortisman ayrılmaz.

- Amortismanına varlık kullanılabilir olduğunda başlanır.
- Arsaların sınırsız ömrü olmasından dolayı, üzerinde bina olsa dahi arsalar için amortisman ayrılmaz.
- Kullanılabilecek amortisman yöntemleri; doğrusal amortisman yöntemi, azalan bakiyeler yöntemi ve üretim miktarı yöntemidir. Gelecekteki ekonomik yararların beklenen tüketim biçiminde bir değişiklik olmadıkça, seçilen yöntemler değiştirilemez.

TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardında amortisman yerine itfa terimi kullanılmakla birlikte, bu terimin tanımı amortisman teriminin tanımı ile aynıdır. TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardında yapılan amortismanına tabi tutar, yararlı ömür, maliyet ve kalıntı değer tanımları ise, TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardı ile aynıdır.

TMS 38 Maddi Olmayan Duran Varlıklar Standardında vurgulanması gereken konu: Yapılan analizler sonrası, varlığın işletmeye sağlayacağı net nakit girişlerinin süre bakımından sınırsız olması durumunda, bu varlık sınırsız yararlı ömre sahip varlık olarak değerlendirilir ve bunlar için amortisman ayrılmaz.

TMS 40 Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller Standardında vurgulanan konu ise: gerçeğe uygun değer yöntemi ile değerlendirilen gayrimenkuller için amortisman ayrılmazken, maliyet yöntemine göre değerlendirilen gayrimenkuller için amortisman ayrılabilir.

Son olarak, TFRS 5 Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar ve Durdurulan Faaliyetler Standardına göre, bu Standart kapsamındaki gayrimenkuller için amortisman ayrılmayacağı hususunu belirtmek gereklidir.

2.3.3. Vergi Usul Kanunu ile Standartlardaki Değerleme Ölçülerinin Karşılaştırılması

Önceki iki bölümde Vergi Usul Kanunu'nda ve Standartlarda yer alan değerlendirme ölçülerine değinilmiştir. Bu bölümde ise geçici farklara dolayısıyla ertelenmiş vergiye neden olan bu değerlendirme ölçüleri arasındaki farklara değinilecektir.

Değerleme ölçülerinin karşılaştırıldığı tablolar aşağıdaki gibidir. ¹⁶ (Akbulut, 2008)
(Akbulut, 2012)

Tablo 5. Nakit Mevcutların Değerlemesi

	TMS/TFRS		Vergi Kanunları	
	İlk Kayıt	Sonraki Ölçüm	İlk Kayıt	Sonraki Ölçüm
Kasa Mevcudu* ¹⁷	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	İtibari Değer	İtibari Değer
Banka* (Vadesiz Hesaplar)	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Mukayyet Değer	Mukayyet Değer
Banka* (Vadeli Hesaplar)	Gerçeğe Uygun Değer	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	İtibari Değer	Kıst Getiri
Yabancı Paralar	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Borsa Rayici	Borsa Rayici

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
<[**Tablo 6. Alacakların Değerlemesi**](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAI&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 30.</p>
</div>
<div data-bbox=)

	TMS/TFRS		Vergi Kanunları	
	İlk Kayıt	Sonraki Ölçüm	İlk Kayıt	Sonraki Ölçüm
Alacaklar (Senetsiz)	Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar)	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	Mukayyet Değer	Mukayyet Değer
Alacaklar (Senetli)	Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar)	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	Mukayyet Değer	Reeskonta Tabi Tutulmuş Değer
Alınan Çekler (Vadesiz)	Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Mukayyet Değer	Mukayyet Değer
Alınan Çekler (Vadeli)	Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar)	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	Mukayyet Değer	Reeskonta Tabi Tutulmuş Değer
Şüpheli Alacaklar*	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Tasarruf Değeri	Tasarruf Değeri
Değersiz Alacaklar*	Zarar Kaydedilerek Bilanço Dışı Bırakılır.		Mukayyet Değeri İle Zarara İntikal Ettirilir.	

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
<[¹⁶ Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası.* 29 Mart 2015
<\[Tablolar genel olarak yukarıda bilgileri bulunan Fazıl BOYRAZ'ın sunumundan alınmış olsa da, tablolarda Akın Akbulut'a ve Yıldız ÖZERHAN AKBULUT'a dayanılarak düzeltmeler yapılmıştır.\]\(https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAI&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24></p>
</div>
<div data-bbox=\)](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAI&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 31.</p>
</div>
<div data-bbox=)

¹⁷ Sonunda “*” işareti bulunan kalemlerin değerlendirme ölçüleri TMS/TFRS ve Vergi Kanunlarında farklı isimlerle tanımlanmış olsa da, bunların değerlendirme ölçüleri arasında fark bulunmamaktadır.

Tablo 7. Menkul Kıymetlerin Değerlemesi

	TMS/TFRS		Vergi Kanunları	
	İlk Kayıt	Sonraki Ölçüm	İlk Kayıt	Sonraki Ölçüm
Hisse Senetleri	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Alış Bedeli	Alış Bedeli
Kar / Zarar Ortaklığı Belgesi	Gerçeğe Uygun Değer	Gerçeğe Uygun Değer	Alış Bedeli	Alış Bedeli
Tahvil – Bono* (Kamu – Özel)	Gerçeğe Uygun Değer	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	Alış Bedeli	Borsa Rayici Veya Kıst Getiri

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
[**Tablo 8. Finansal Borçların Değerlemesi**](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rc=t=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAI&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 32.</p>
</div>
<div data-bbox=)

	TMS/TFRS		Vergi Kanunları	
	İlk Kayıt	Sonraki Ölçüm	İlk Kayıt	Sonraki Ölçüm
Borçlar (Senetsiz)	Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar)	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	Mukayyet Değer	Mukayyet Değer
Borçlar (Senetli)	Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar)	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	Mukayyet Değer	Reeskonta Tabi Tutulmuş Değer
Banka Kredileri*	Gerçeğe Uygun Değer (Anapara Tutarı)	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	Kredinin Nominal Tutarı	Kıst Gider
Verilen Çekler (Vadesiz)	Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Gerçeğe Uygun Değer (Çek Bedeli)	Mukayyet Değer	Mukayyet Değer
Verilen Çekler (Vadeli)	Gerçeğe Uygun Değer (İskonto Edilmiş Tutar)	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	Mukayyet Değer	Reeskonta Tabi Tutulmuş Değer
Çıkarılmış Tahviller	Gerçeğe Uygun Değer	İtfa Edilmiş Maliyet Bedeli	İtibari Değer	İtibari Değer
Alacaklısının Vazgeçtiği Borçlar	Kar / Zararda Raporlanır		3 Yıl İçinde Zararla İtfa Olunmazsa Kar Hesabına Aktarılır	

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
[**Tablo 9. Stokların Değerlemesi**](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rc=t=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAI&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 33.</p>
</div>
<div data-bbox=)

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
İlk Kayıt	Maliyet Bedeli	Maliyet Bedeli
Sonraki Ölçüm	Maliyet Bedeli ile Net Gerçekleşebilir Değerden Düşük Olanı	Maliyet Bedeli

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
Değer Düşüklüğü	Net Gerçekleşebilir Değer Olduğunda	Satış Bedeli Maliyet Bedelinden % 10 ve Daha Fazla Düşerse Emsal Bedel
Borçlanma Maliyeti	Özellikli Varlıklarda Maliyete Eklenir.	Vadeli Satın Almalarda Maliyete Eklenir, Banka Kredili Satın Almalarda Maliyete Eklenmesi İhtiyaridir
Yan Ürünler	Net Gerçekleşebilir Değer	Emsal Bedel

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
[**Tablo 10. Maddi Duran Varlıkların Değerlemesi**](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAl&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 37.</p>
</div>
<div data-bbox=)

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
İlk Kayıt	Maliyet Bedeli (Dışarıdan Satın Alındığında) Gerçeğe Uygun Değer (Takas Yoluyla Edinildiğinde)	Maliyet Bedeli
Sonraki Ölçüm	Maliyet Modeli: Maliyet Bedeli – (Birikmiş Amortisman + Birikmiş Değer Düşüklüğü) Yeniden Değerleme Modeli: Gerçeğe Uygun Değer – (Birikmiş Amortisman + Birikmiş Değer Düşüklüğü)	Maliyet Bedeli – Amortisman
Değer Düşüklüğü	Geri Kazanılabilir Tutar ile Defter Değeri Arasındaki Fark	Fevkalade Amortisman
Borçlanma Maliyeti	Özellikli Varlıklarda Maliyete Eklenir.	Edinildiği yıl sonuna kadar maliyete eklenir, sonraki yıllarda maliyete eklenmesi veya gider/gelir kaydedilmesi ihtiyaridir.
Amortisman	Varlığın Bedeli – Kalıntı Değeri – Değer Düşüklüğü Tutarı Üzerinden, İşletmenin Belirlediği Yaralı Ömre Göre ve Kullanıldığı Süre Kadar (Arsa ve Arazilerin Üzerinde Bina Olsa Dahi Bunlar İçin Amortisman Ayrılmaz)	Varlığın Kayıtlı Bedeli Üzerinden, İdarece Belirlenen Faydalı Ömre Göre ve Tam Yıl İçin (Arsa ve Arazinin Üzerinde Bina Varsa Bunlar Binanın Maliyetine Dahil Edilerek Amortisman Ayrılır)
Satış Durumunda	Tahsilat ile defter değeri arasındaki fark kar veya zarar kaydedilir.	Tahsilat ile envanter değeri arasındaki fark kar veya zarar kaydedilir. Satıştan elde edilen kar üç yıl süre ile yenileme amacıyla özkaynakta tutulabilir.

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
[60](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAl&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 44.</p>
</div>
<div data-bbox=)

Tablo 11. Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değerlemesi

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
İlk Kayıt	Maliyet Bedeli (dışarıdan alınmışsa ve işletme içinde geliştirilen ar-ge projelerinde ve geliştirme harcamalarında) Gerçeğe Uygun Değer (takas yoluyla edinilmişse)	Maliyet Bedeli
Sonraki Ölçüm	Maliyet Modeli: Maliyet Bedeli – (Birikmiş Amortisman + Birikmiş Değer Düşüklüğü) Yeniden Değerleme Modeli: Gerçeğe Uygun Değer – (Birikmiş Amortisman + Birikmiş Değer Düşüklüğü)	Maliyet Bedeli – Amortisman
Değer Düşüklüğü	Geri Kazanılabilir Tutar ile Defter Değeri Arasındaki Fark	Fevkalade Amortisman
Borçlanma Maliyeti	Özellikli Varlıklarda Maliyete Eklenir.	Edinildiği yıl sonuna kadar maliyete eklenir, sonraki yıllarda maliyete eklenmesi veya gider/gelir kaydedilmesi ihtiyaridir.
Amortisman	Varlığın Bedeli – Kalıntı Değeri – Değer Düşüklüğü Tutarı Üzerinden, İşletmenin Belirlediği Yaralı Ömre Göre ve Kullanıldığı Süre Kadar (Sınırsız Yararlı Ömre Tabi Olanlar İçin Amortisman Ayrılmaz)	Varlığın Kayıtlı Bedeli Üzerinden, İdarece Belirlenen Faydalı Ömre Göre ve Tam Yıl İçin

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli

Mali

Müşavirler

Odası.

29

Mart

2015

<[61](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAl&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 55-57.</p></div><div data-bbox=)

Tablo 12. Yatırım Amaçlı Gayrimenkullerin Değerlemesi

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
İlk Kayıt	<p>Maliyet Bedeli (Dışarıdan Alınmışsa)</p> <p>Eşdeğer Peşin Ödeme Tutarı (Vadeli Satın Alınmışsa)</p> <p>Gerçeğe Uygun Değer ile Asgari Kira Ödemelerinin Bugünkü Değerinden Düşük Olanı (Finansal Kiralama Yoluyla Alınmışsa)</p> <p>Gerçeğe Uygun Değer veya Maliyet Bedeli (İşletmece İnşa Edilmişse)</p> <p>Gerçeğe Uygun Değer veya Maliyet Bedeli (Takas Yoluyla Edilmişse)</p>	<p>Maliyet Bedeli (Dışarıdan Alınmışsa)</p> <p>Vade Farkı Maliyete Dahildir (Vadeli Satın Alınmışsa)</p> <p>Rayiç Bedel ile Asgari Kira Ödemelerinin Bugünkü Değerinden Düşük Olanı (Finansal Kiralama Yoluyla Alınmışsa)</p> <p>Maliyet Bedeli (İşletmece İnşa Edilmişse)</p>
Sonraki Ölçüm	Gerçeğe Uygun Değer veya Maliyet Bedeli	Maliyet Bedeli
Değer Düşüklüğü	Geri Kazanılabilir Tutar ile Defter Değeri Arasındaki Fark	Fevkalade Amortisman
Borçlanma Maliyeti	Özellikli Varlıklarda Maliyete Eklenir.	Edildiği yıl sonuna kadar maliyete eklenir, sonraki yıllarda maliyete eklenmesi veya gider/gelir kaydedilmesi ihtiyaridir.
Amortisman	Varlığın Bedeli – Kalıntı Değeri – Değer Düşüklüğü Tutarı Üzerinden, İşletmenin Belirlediği Yaralı Ömre Göre ve Kullanıldığı Süre Kadar (Gerçeğe Uygun Değer ile Değerlenenler İçin Amortisman Ayrılmaz)	Varlığın Kayıtlı Bedeli Üzerinden, İdarece Belirlenen Faydalı Ömre Göre ve Tam Yıl İçin

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015

<https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAI&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 61-62.

Tablo 13. Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıkların Değerlemesi

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
Satış Amaçlı	Defter Değeri ile Satış Maliyetleri Düşülmüş Gerçeğe Uygun Değerden Düşük Olanı	Maliyet Bedeli
Ortaklara Dağıtılacak	Defter Değeri ile Dağıtım Maliyetleri Düşülmüş Gerçeğe Uygun Değerden Düşük Olanı	Maliyet Bedeli
Değer Düşüklüğü	Defter Değeri ile Satış Maliyetleri Düşülmüş Gerçeğe Uygun Değeri Arasındaki Fark	Fevkalade Amortisman
Borçlanma Maliyeti	Özellikli Varlıklarda Maliyete Eklenir.	Edinildiği yıl sonuna kadar maliyete eklenir, sonraki yıllarda maliyete eklenmesi veya gider/gelir kaydedilmesi ihtiyaridir.
Amortisman	Uygulanmaz	Varlığın Kayıtlı Bedeli Üzerinden, İdarece Belirlenen Faydalı Ömre Göre ve Tam Yıl İçin

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
<[**Tablo 14. Hasılatın Değerlemesi**](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAl&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 69.</p></div><div data-bbox=)

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
Peşin Bedelli Satış*	Gerçeğe Uygun Değer	Satış Bedeli
Vadeli Satış	Vade Farkı Hariç Nakit Tutar	Vade Farkı Dahil Satış Bedeli
Takas	Gerçeğe Uygun Değer (Birbirine benzer özelliklere ve değere mal ve hizmetlerin takası hasılat sayılmaz.)	Emsal Bedel
Hizmet	Tamamlanma Yüzdesi	Dönemsellik Esası
Faiz	Etkin Faiz Yöntemi	Basit Faiz
Karşılık Ayırma	Daha Önce Hasılat Kaydedilen Bir Tutarın Tahsilatı Konusunda Belirsizlik Varsa Bu Tutar Gider Kaydedilir	Tahsilatı Mümkün Olmayan Alacakların Gider Kaydedilmesi İçin Belli Yasal Şartlar Mevcuttur

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
<[63](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAl&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 86.</p></div><div data-bbox=)

Tablo 15. Finansal Kiralamanın Değerlemesi

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
İlk Kayıt	Kiracı: Gerçeğe Uygun Değer ile Asgari Kira Ödemelerinin Bugünkü Değerinden Düşük Olanı Kiralayan: Brüt Kiralama Yatırımı ile Net Kiralama Yatırımı Hesaplaması (Satış + Faiz Gelirleri)	Kiracı: Gerçeğe Uygun Değer ile Asgari Kira Ödemelerinin Bugünkü Değerinden Düşük Olanı Kiralayan: Brüt Kiralama Yatırımı ile Net Kiralama Yatırımı Hesaplaması (Satış + Faiz Gelirleri)
Sonraki Ölçüm	Kiracı: Anapara Ödemeleri, Faiz Giderleri ve Amortisman Kiralayan: Alacağın Tahsili + Faiz Gelirleri	Kiracı: Anapara Ödemeleri, Faiz Giderleri ve Amortisman Kiralayan: Alacağın Tahsili + Faiz Gelirleri

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
<[**Tablo 16. Faaliyet Kiralamasının Değerlemesi**](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAl&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 101.</p></div><div data-bbox=)

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
Kiracı	Kira Ödemeleri Doğrusal Olarak Gider Kaydedilir	Döneme İlişkin Kira Gideri Gider Kaydedilir
Kiralayan	Kira Ödemeleri Doğrusal Olarak Gelir Kaydedilir	Döneme İlişkin Kira Gideri Gider Kaydedilir
Amortisman	Kiralayan Tarafından Amortisman Uygulanır	Kiralayan Tarafından Amortisman Uygulanır

Kaynak: Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara*

Yeminli Mali Müşavirler Odası. 29 Mart 2015
<[**Tablo 17. Çalışanlara Sağlanan Faydanın Değerlemesi**](https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAl&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>: 103.</p></div><div data-bbox=)

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
Cari Döneme İlişkin Sağlanan Faydalar	Ödeme Sırasından ve/veya Tahakkuk Yoluyla Gider Kaydedilir.	Ödeme Sırasından ve/veya Tahakkuk Yoluyla Gider Kaydedilir.
Gelecek Döneme İlişkin Sağlanan Faydalar	Tahakkuk Yoluyla Gider Kaydedilir.	Gider Kaydı Mümkün Değildir.

Tablo 18. Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıkların Değerlemesi

	TMS/TFRS	Vergi Kanunları
Karşılıklar	Gider Kaydedilir. ¹⁸	Vergi Kanunlarında Özel Hüküm Bulunmadığı Sürece Gider Kabul Edilemez.
Koşullu Borçlar*	Muhasebeleştirilmez.	Vergi Kanunlarında Özel Hüküm Bulunmadığı Sürece Gider Kabul Edilemez.
Koşullu Varlıklar*	Muhasebeleştirilmez.	Vergi Kanunlarında Özel Hüküm Bulunmadığı Sürece Gider Kabul Edilemez.

2.4. Kullanılmamış ve Gelecekte Kullanılacak Geçmiş Yıl Zararları ve Vergi Avantajları

Ertelenmiş vergi borçlarına ve ertelenmiş vergi giderine sadece vergilendirilebilir geçici farklar neden olurken; ertelenmiş vergi varlıklarına ve ertelenmiş vergi gelirine indirilebilir geçici farkların yanında, kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları ve vergi avantajları da neden olur.

2.4.1. Geçmiş Yıl Zararları

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 9 uncu maddesine göre;

“Kurumlar vergisi matrahının tespitinde, kurumlar vergisi beyannamesinde her yıla ilişkin tutarlar ayrı ayrı gösterilmek şartıyla aşağıda belirtilen zararlar indirim konusu yapılır:

a) Beş yıldan fazla nakledilmemek şartıyla geçmiş yılların beyannamelerinde yer alan zararlar.

...

¹⁸ “Bir karşılık, ancak, geçmişteki bir olay mevcut bir yükümlülük doğurduğunda, kaynakların çıkışı muhtemel olduğunda ve yükümlülüğün tutarı güvenilir bir şekilde tahmin edilebildiğinde muhasebeleştirilir. Karşılıklar, yükümlülüğün yerine getirilmesi için gereken tutarın raporlama tarihindeki en iyi tahmini üzerinden ölçülür ve gerekli açıklamalar yapılır.” (Akbulut, 2012: 860)

b) Türkiye'de kurumlar vergisinden istisna edilen kazançlarla ilgili olanlar hariç olmak üzere, beş yıldan fazla nakledilmemek şartıyla yurt dışı faaliyetlerden doğan zararlar;

1) Faaliyette bulunulan ülkenin vergi kanunlarına göre beyan edilen vergi matrahlarının zarar dahil, her yıl o ülke mevzuatına göre denetim yetkisi verilen kuruluşlarca rapora bağlanması,

2) Bu raporun aslı ile tercüme edilmiş bir örneğinin Türkiye'deki ilgili vergi dairesine ibrazı,

halinde indirim konusu yapılır.”

Kanun maddesinden de açıkça görüleceği üzere, kullanılmayan geçmiş yıl zararlarının kullanım süresi beş yıl ile sınırlıdır. Söz konusu olan beş yıl, zararın oluştuğu dönemden sonraki beş yıldır.

Diğer bir önemli nokta ise, gelecek dönemlerde vergi matrahından indirim konusu yapılabilecek olan zarar finansal tablolarda yer alan zarar değildir. İndirim konusu yapılabilecek zarar kurumlar vergisi beyannamesinde yer alan zarardır. Bu zarar, vergi öncesi kar veya zarara vergi kanunları gereği yapılması gereken ilaveler eklendikten ve yine vergi kanunları gereği zarar olsa dahi indirilecek indirim ve istisnalar düşüldükten sonra elde edilen zarardır.

2.4.2. Vergi Avantajları

Bu kapsamda ele alınabilecek ilk vergi avantajı, Vergi Usul Kanunu'nun 328 ve 329 uncu maddeleri gereği meydana gelen ve özkaynaklarda sınıflandırılan fonlardır. Bu maddelere göre, satılan veya hasara uğrayan maddi duran varlıkların yenilenmesi zorunlu görülür ve bu duruma işletme yönetimince karar verilirse, satışta oluşan kar veya sigorta tazminatı fazlası özkaynaklarda özel bir fonda üç yıl süre ile tutulabilir. Bu fon yeni alınan maddi duran varlığın amortismanından mahsup edilir. Üç yıl içinde kapanmayan fonlar ise bu sürenin dolduğu yıl kar olarak dikkate alınır.

Bu bölümde ele alınacak iki vergi avantajı esas itibariyle sürekli farka neden olan vergi kanunları gereği indirim konusu yapılabilecek indirimlerden meydana gelmektedir. Bunların ertelenmiş vergiye neden olmasının sebebi, bu indirimlerin meydana geldiği dönemde kullanılamaması ve gelecek yıllarda indirim hakkının devam etmesidir.

Bu tür vergi avantajlarının ilki Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 69 uncu maddesi gereği uygulanan yatırım indirimidir. Yatırım indirimi günümüzde uygulanmamakla birlikte, 31 Aralık 2005 tarihi itibariyle yatırım indirimi hakkı bulunan şirketlerin bu haklarının kaybını önlemek amacıyla, hak kazandıkları ve kullanamadıkları yatırım indirimi tutarlarını belli koşullar altında gelecekte kullanabilmeleri için Gelir Vergisi Kanunu'nda düzenleme yapılmıştır. Şirketlerin 31 Aralık 2005 tarihinden önce yaptıkları yatırım harcamalarının belli bir oranı kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılabilmektedir. Yatırım indiriminin kullanılamadığı yıllarda, indirim hakkı kaybolmadığından, bu hak indirim koşulların uygun olduğu gelecek dönemlere taşınabilmektedir.

Gelecek yıllara devreden indirimlerden ikincisi ise Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10 uncu maddesine göre veya 5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun'un 3 üncü maddesine göre uygulanmaktadır. Ar-ge indirimi, şirketlerin bünyelerinde yürüttükleri araştırma ve geliştirme faaliyetlerine ilişkin yaptıkları harcamaların tamamının kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılmasından ibarettir. Bu harcamaların yapıldığı dönemde kurumlar vergisi matrahının olmaması veya ar-ge indirimi tutarından az olması durumunda, indirimin tamamı kullanılamayacak ve kullanılamayan bu tutar gelecek yıllarda indirim konusu yapılabilecektir. Bu durum ertelenmiş vergiye neden olmaktadır.

Bu bölümde ele alınması gerekli olan bir diğer vergi avantajı indirim veya istisna niteliğinde değildir. Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 32/A maddesi gereği, dönem kurumlar vergisi matrahının bir kısmı güncel kurumlar vergisi oranından daha düşük bir oranda vergilendirilmektedir. Bunun için yatırım teşvik belgesine göre yapılan yatırımdan kazanç elde edilmesi şarttır. İndirimli kurumlar vergisi hakkına sahip olduğu yılda söz konusu yatırımdan kazanç elde edilmemesi durumunda, indirimli kurumlar vergisi hakkı kazancın

elde edileceği döneme kadar devretmektedir. Bu nedenle, ertelenmiş vergi meydana gelmektedir.

2.5. Türkiye’de Ertelenmiş Verginin Kaynaklarının Özeti

Bu bölümün önceki başlıklarında yapılan açıklamalar çerçevesinde, ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğüne neden olan kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak olan geçmiş yıl zararlarının ve vergi avantajlarının yanında geçici farklar aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 19. Ertelenmiş Vergi Kaynakları

FARKIN KAYNAĞI	TMS/TFRS	VERGİ
Yabancı Paralar	Gerçeğe Uygun Değer	Borsa Rayici
Senetsiz Alacaklar	İtfa Edilmiş Maliyet	Mukayyet Değer
Senetli Alacaklar ve Alınan Çekler	İtfa Edilmiş Maliyet	Reeskont Uygulanmış Değer
Hisse Senetleri	Gerçeğe Uygun Değer	Alış Bedeli
Kar / Zarar Ortaklığı Belgesi	Gerçeğe Uygun Değer	Alış Bedeli
Senetsiz Borçlar	İtfa Edilmiş Maliyet	Mukayyet Değer
Senetli Borçlar ve Verilen Çekler	İtfa Edilmiş Maliyet	Reeskont Uygulanmış Değer
Alacaklısının Vazgeçtiği Borçlar	Kar / Zararda Raporlanır	3 Yıl İçinde Zararla İtfa Olunmazsa Kar Hesabına Aktarılır
Stoklar	Maliyet Bedeli ile Net Gerçekleşebilir Değerden Düşük Olanı	Maliyet Bedeli veya Satış Bedeli Maliyet Bedelinden % 10 ve Daha Fazla Düşerse Emsal Bedeli
Üretim Sırasında Ortaya Çıkan Yan Ürünler	Net Gerçekleşebilir Değer	Emsal Bedel
Borçlanma Maliyetleri	Yalnızca Özellikli Varlıklarda Maliyete Eklenir	Stokların işletme stoklarına dahil olmasına kadar olan ve maddi ve maddi olmayan duran varlıkların aktifleştirilinceye kadar olan süredeki maliyete eklenir
Maddi Duran Varlıklar ve Maddi Olmayan Duran Varlıklar	Maliyet Modeli veya Yeniden Değerleme Modeli veya Geri Kazanılabilir Tutar ile Defter Değeri Arasındaki Fark	Maliyet Bedeli – Amortisman veya Fevkalade Amortisman Yoluyla İtfa
Maddi Duran Varlıkların Satışı	Tahsilat ve defter değeri arasındaki fark	Tahsilat ve defter değeri arasındaki fark Ancak, istenirse kar üç yıl pasifte bekletilerek, bu süre içinde yerine alınan varlığın amortismanından mahsup edilebilir. Kalan pasif değer üç yıl sonunda kara aktarılması zorunludur.
Amortismanlar	Varlığın Bedeli – Kalıntı Değer – Değer Düşüklüğü Üzerinden Yararlı Ömre ve Kıst Esasına Göre	Maliyet Bedeli Üzerinden İdarece Belirlenen Faydalı Ömre ve Tam Yıl Esasına Göre

FARKIN KAYNAĞI	TMS/TFRS	VERGİ
Yatırım Amaçlı Gayrimenkuller	Maliyet Bedeli veya Gerçeğe Uygun Değer veya Geri Kazanılabilir Tutar ile Defter Değeri Arasındaki Fark	Maliyet Bedeli – Amortisman veya Fevkalade Amortisman Yoluyla İtfa
Satış Amaçlı Elde Tutulan Duran Varlıklar	Defter Değeri – Satış Maliyetleri veya Defter Değeri – Dağıtım Maliyetleri	Maliyet Bedeli
Vadeli Satışlarda Hasılat	İtfa Edilmiş Maliyet	Vade Farkı Dahil Satış Bedeli
Takasta Hasılat	Gerçeğe Uygun Değer	Emsal Bedel
Hizmette Hasılat	Tamamlanma Yüzdesi	Dönemsellik Esası
Çalışanlara Sağlanan Faydalar	Gelecek Döneme Ait Sağlanan Faydalar Gider Kaydedilir	Gelecek Döneme Ait Sağlanan Faydalar Gider Kaydedilemez
Karşılıklar	Gider Kaydedilir	Gider Kaydı İçin Vergi Kanunlarında Özel Hüküm Bulunması Gereklidir.

Kaynak: (1) Akbulut, A. 2012. *Karşılaştırmalı TMS/TFRS – Vergi Uygulamaları ve Sonuçları (Tam Set TMS/TFRS ve Vergi Uygulamalarının Örneklerle Analizi) Kapsamlı Monografik Örneklemeye Ticari Kardan Mali Kara Geçiş İşlemleri*. Ankara: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.

(2) Akbulut, Ö.A. 2008. Vergi Usul Kanunundaki Değerleme Hükümlerinin Türkiye Finansal Raporlama Standartları Kapsamında Değerlendirilmesi. *VI. Muhasebe Uygulamaları ve Vergi Mevzuatı Sempozyumu*. 02-06 Mart 2008: 1-31.

(3) Boyraz, F. 2011. Tms/Tfrs/Kobi Standartlarına Göre Hesaplanan Ticari Kardan Mali Kara Geçiş Sunumu. *Ankara Yeminli Mali Müşavirler Odası*. 29 Mart 2015 <https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0CBwQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.ankaraymmo.org.tr%2Fekler%2F03.12.2011-Fazil%2520Boyraz-TMS-TFRS.pptx&ei=S14ZVZPnGcPxUqWFguAI&usg=AFQjCNHHza8_7mpdpF8Yuu2jz_4fcTR1ew&sig2=MuiqVLxda9YD8h7J6SPIAw&bvm=bv.89381419,d.d24>

2.6. Örnek Uygulama

Buraya kadar irdelenen konuların bir örnek yardımıyla somutlaştırılması faydalı olacaktır.

TEZ A.Ş.’nin vergi kanunları dikkate alınarak Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine göre hazırlanmış 31 Aralık 2014 tarihli bilançosu aşağıdaki gibidir.

Tablo 20. Vergi Kanunları Dikkate Alınarak Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine Göre Hazırlanmış Bilanço

DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	2.299.987,13	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	33.331.157,80
HAZIR DEĞERLER	2.329,60	MALİ BORÇLAR	3.260.953,29
Bankalar	2.329,60	Banka Kredileri	3.260.953,29
TİCARİ ALACAKLAR	2.293.801,29	TİCARİ BORÇLAR	1.761,95
Alıcılar	2.293.801,29	Satıcılar	1.761,95
DİĞER ALACAKLAR	1.740,59	DİĞER BORÇLAR	3.565,22
Personelden Alacaklar	650,00	Diğer Çeşitli Borçlar	3.565,22
Diğer Çeşitli Alacaklar	1.090,59	ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	27.095,06
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	1.012,23	Ödenecek Vergi ve Fonlar	19.510,01
Gelir Tahakkukları	1.012,23	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	7.585,05
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	1.103,42	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	30.037.782,28
Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	1.103,42	Gelecek Aylara Ait Gelirler	29.746.200,00
		Gider Tahakkukları	291.582,28
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	29.862.108,79	ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	(1.169.061,88)
MADDİ DURAN VARLIKLAR	405.676,22	ÖDENMİŞ SERMAYE	15.973.938,66
Tesis, Makine ve Cihazlar	10.000,00	Sermaye	3.000.000,00
Demirbaşlar	184.942,38	Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	12.973.938,66
Birikmiş Amortismanlar (-)	(35.621,10)	GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	418.855,02
Yapılmakta Olan Yatırımlar	172.515,30	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	(17.466.535,71)
Verilen Avanslar	73.839,64	DÖNEM NET KARI / ZARARI	(95.319,85)
MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	491.041,52		
Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri	4.875,62		
Özel Maliyetler	19.885.670,47		
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	4.619,10		
Birikmiş Amortismanlar(-)	(19.404.123,67)		
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	28.965.391,05		
Gelecek Yıllara ait Giderler	28.965.391,05		
AKTİF TOPLAMI	32.162.095,92	PASİF TOPLAMI	32.162.095,92

Yapılan incelemeler sonucu, vergi kanunları dikkate alınarak hazırlanan bilançodan muhasebe standartlarına göre hazırlanan bilanço'ya ulaşmak için aşağıdaki düzeltmelerin yapılmasına gerek duyulmuştur.

1. Ticari alacaklar incelendiğinde, ticari alacakların 500.000,00 TL'sinin tahsilinin şüpheli olduğu görülmüştür. Ancak, bu alacaklar için mahkemeye başvurulmadığından, vergi kanunları gereği şüpheli ticari alacak karşılığı ayrılamamıştır. Bu nedenle, şüpheli hale gelen alacağın vergi değeri ile muhasebe değeri arasında fark meydana gelmiştir. Bu farka ilişkin ertelenmiş verginin de raporlanması gereklidir. Hesaplamalar aşağıdaki gibi olacaktır.

Standartlar Gereği Karşılık Ayrılan Alacak Tutarı	:	500.000,00 TL
Vergi Kanunları Gereği Karşılık Ayrılan Alacak Tutarı	:	--
Geçici Fark	:	500.000,00 TL
Vergi Oranı	:	% 20
Ertelenmiş Vergi Geliri/Varlığı	:	100.000,00 TL

2. 01 Temmuz 2014 tarihinde alınan ve Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına kaydedilen 10.000,00 TL tutarındaki makinenin işletmeye yararlı ömrü 5 yıl olup bu makine için Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen ekonomik ömür 4 yıldır. Vergi kanunları gereği ilk yılın amortismanı tam yıl olarak hesaplanırken, standartlara göre ilk yılın amortismanı kullanıldığı süre kadar hesaplanmaktadır. Ayrıca, şirket yönetimi bu makine için hurda değer beklememektedir. Amortisman sürelerinde ve hesaplama yöntemlerindeki farklılık geçici farka neden olacaktır. Hesaplamalar aşağıdaki gibi olacaktır.

Standartlar Gereği Hesaplanan Amortisman	:	1.000,00 TL
Vergi Kanunları Gereği Hesaplanan Amortisman	:	2.500,00 TL
Geçici Fark	:	- 1.500,00 TL
Vergi Oranı	:	% 20
Ertelenmiş Vergi Gideri/Borcu	:	- 300,00 TL

3. Vergi kanunlarına göre hazırlanan bilançoda kuruluş ve örgütlenme gideri olarak yer alan 4.875,62 TL'nin Standartlarca doğrudan gider kaydedilmesi gerekmektedir. Bunun için vergi kanunlarına göre amortisman yoluyla tamamen itfa edilen bu varlığın bilançodan çıkarılması gereklidir.

Bilançodan Çıkarılacak Varlık Tutarı	:	4.875,62 TL
Bilançodan Çıkarılacak Amortisman Tutarı	:	4.875,62 TL
Geçici Fark	:	0,00 TL
Vergi Oranı	:	% 20
Ertelenmiş Vergi Gideri/Borcu veya Geliri/Varlığı	:	0,00 TL

4. Vergi kanunlarına göre hazırlanan bilançoda yer alan 19.885.670,47 TL tutarındaki özel maliyet kiralık arsa üzerine yapılan binalardan meydana gelmektedir. Bu binalara ilişkin birikmiş amortisman tutarı 2014 sonu itibariyle 19.394.628,95 TL'dir. Şirket özel maliyetleri maliyet yöntemi ile değerlemekte olup, binalar kira süresi sonunda arsa sahibine bedel karşılığında devredilecektir. Binaların geri kazanılabilir tutarı 25.000.000,00 TL olarak tespit edilmiştir. Özel maliyetlere ilişkin ertelenmiş vergi hesaplaması aşağıdaki gibi olacaktır.

Özel Maliyet Bedeli	:	19.885.670,47 TL
Birikmiş Amortisman	:	19.394.628,95 TL
Özel Maliyet Bedelinin Defter Değeri	:	491.041,52 TL
Özel Maliyet Bedelinin Geri Kazanılabilir Değeri	:	25.000.000,00 TL
Özkaynaklarda Raporlanacak Değer Artışı	:	24.508.958,48 TL
Vergi Oranı	:	% 20
Ertelenmiş Vergi Gideri/Borcu veya Geliri/Varlığı	:	4.901.791,70 TL

5. Şirketin 2014 yılı kurumlar vergisi beyannamesinin özeti aşağıdaki gibidir.

Ticari Bilanço Zararı	:	95.319,85 TL
İlaveler	:	20.631,07 TL
Gelecek Yıla Devreden Cari Yıl Zararı	:	74.688,78 TL
Önceki Yıllardan Devreden Zarar	:	2.814.087,37 TL

Şirketin geçmiş yıl zararlarının kullanım sürelerine göre yıllar itibariyle gösterimi aşağıdaki gibidir.

2015 yılında kullanılabilir geçmiş yıl zararı	:	2.888.776,15 TL
2016 yılında kullanılabilir geçmiş yıl zararı	:	2.888.776,15 TL
2017 yılında kullanılabilir geçmiş yıl zararı	:	2.066.460,09 TL
2018 yılında kullanılabilir geçmiş yıl zararı	:	1.117.963,03 TL
2019 yılında kullanılabilir geçmiş yıl zararı	:	74.688,78 TL

Gelecek yıllara ilişkin tahminlere göre, şirketin 2018 yılından önce kar etmesi beklenmemektedir. Bu nedenle, 31 Aralık 2014 tarihi itibariyle gelecek dönemlerde kullanılabilir olan 2.888.776,15 TL tutarındaki geçmiş yıl zararlarından sadece 1.117.963,03 TL gelecek dönemlerde kullanılacaktır. Dolayısıyla, sadece bu tutar için ertelenmiş vergi geliri/varlığı hesaplanmalıdır. Hesaplama aşağıdaki gibi olacaktır.

Gelecek Dönemlerde Kullanılacak Geçmiş Yıl Zararı	:	1.117.963,03 TL
Vergi Oranı	:	% 20
Ertelenmiş Vergi Geliri/Varlığı	:	223.592,61 TL

Yukarıda beş madde de belirtilen düzeltmeler sonrası oluşacak bilanço aşağıdaki gibidir.

Tablo 21. Muhasebe Standartlarına Göre Hazırlanmış Bilanço

DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	1.799.987,13	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	33.331.157,80
HAZIR DEĞERLER	2.329,60	MALİ BORÇLAR	3.260.953,29
Bankalar	2.329,60	Banka Kredileri	3.260.953,29
TİCARİ ALACAKLAR	1.793.801,29	TİCARİ BORÇLAR	1.761,95
Alıcılar	1.793.801,29	Satıcılar	1.761,95
DİĞER ALACAKLAR	1.740,59	DİĞER BORÇLAR	3.565,22
Personelden Alacaklar	650,00	Diğer Çeşitli Borçlar	3.565,22
Diğer Çeşitli Alacaklar	1.090,59	ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	27.095,06
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	1.012,23	Ödenecek Vergi ve Fonlar	19.510,01
Gelir Tahakkukları	1.012,23	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri	7.585,05
DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	1.103,42	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI	30.037.782,28
Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar	1.103,42	Gelecek Aylara Ait Gelirler	29.746.200,00
		Gider Tahakkukları	291.582,28
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	54.696.159,88	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	4.902.091,70
MADDİ DURAN VARLIKLAR	407.176,22	ERTELENMİŞ VERGİ BORCU	4.902.091,70
Tesis, Makine ve Cihazlar	10.000,00		
Demirbaşlar	184.942,38	ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	18.262.897,51
Birikmiş Amortismanlar (-)	(34.121,10)	ÖDENMİŞ SERMAYE	15.973.938,66
Yapılmakta Olan Yatırımlar	172.515,30	Sermaye	3.000.000,00
Verilen Avanslar	73.839,64	Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	12.973.938,66
MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	25.000.000,00	DEĞER ARTIŞ FONU	19.607.166,78
Özel Maliyetler	44.394.628,95	GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	418.855,02
Diğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar	4.619,10	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	(17.466.535,71)
Birikmiş Amortismanlar(-)	(19.399.248,05)	DÖNEM NET KARI / ZARARI	(270.527,24)
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI	28.965.391,05		
Gelecek Yıllara ait Giderler	28.965.391,05		
ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI	323.592,61		
AKTİF TOPLAMI	56.496.147,01	PASİF TOPLAMI	56.496.147,01

Düzeltilme öncesi bilançoda yer alan dönem net zararından düzeltilme sonrası bilançoda yer alan dönem net zararına geçişi gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 22. Düzeltmelerin Kar/Zarara Etkisi

A	Düzeltmeler Öncesi Zarar	:	(95.319,85)
B	Şüpheli Alacak Düzeltmesi	:	(500.000,00)
C	Amortisman Düzeltmesi	:	1.500,00
D = D1+D2+D3	Ertelenmiş Vergi Düzeltmesi	:	323.292,61
D1=B*0,20	Şüpheli Alacak Etkisi	:	100.000,00
D2=C*0,20	Amortisman Etkisi	:	(300,00)
D3=1.117.963,03*0,020	Kullanılacak Zarar Etkisi	:	223.592,61
E = A+B+C+D	Düzeltmeler Sonrası Zarar	:	(270.527,24)

Kuruluş ve örgütlenme giderine ilişkin düzeltme ertelenmiş vergiye neden olmaması, özel maliyetlere ilişkin düzeltme nedeniyle oluşan ertelenmiş verginin özkaynaklarda raporlanması dolayısıyla, bu iki düzeltmeye ilişkin gelir tablosunda raporlanacak ertelenmiş vergi geliri/(gideri) bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu iki düzeltmenin dönem karına etkisi bulunmamaktadır.

BÖLÜM III. BORSA İSTANBUL’DA İŞLEM GÖREN VE BIST 30 ENDEKSİNE DAHİL OLAN ŞİRKETLERDE ERTELENMİŞ VERGİNİN DÖNEM KARINA ETKİSİ

Bu bölümde, ertelenmiş verginin Borsa İstanbul’da işlem gören ve BIST 30 endeksine dahil olan şirketlerde ertelenmiş verginin dönem karına etkisi incelenmiştir. Araştırmanın önemi ve amacı, kapsamı, incelenen şirketler hakkında bilgi ve yapılan veri analizleri izleyen bölümlerde başlıklar halinde yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Önemi ve Amacı

02 Kasım 2011 tarih ve 28103 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan 26 Eylül 2011 tarih ve 660 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin 26 ncı maddesine göre “Kanuni defterlerin Kurulca yayımlanan Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olarak tutulması ve finansal tabloların bu standartlara göre düzenlenmesi”¹⁹ gereklidir. Ancak, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu’nun yayınladığı TMS Uygulama Kapsamına İlişkin Kurul Kararı²⁰ ile yine sadece Sermaye Piyasası Kurulu’na tabi şirketler zorunluluk kapsamına alınmıştır. Uluslararası muhasebe standartlarının Türkiye’de uygulanmasının yaygınlaşmasını olumsuz yönde etkileyen bu gelişmeye rağmen, Standartların uygulanmasına yönelik istek Türkiye’de gün geçtikçe artmaktadır.

“Bu noktada ertelenmiş vergilere neden olabilecek unsurların iyi bilinmesi sunulan bilgilerin anlaşılması için en önemli koşul olmaktadır. Finansal tablo analizleri sırasında ertelenmiş vergi rakamlarının finansal oranlar üzerindeki etkisi göz ardı edilemeyecek boyutlara ulaşmaktadır.” (Süer, 2012:121)

Şirketlerin cari dönemde ve gelecekteki vergi yüklerinin bilinmesi, bunların dönem karlarının ve dolayısıyla yatırımcıların elde edecekleri getirilerin doğru tespit edilmesini sağlamaktadır.

¹⁹ Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu. Aralık 2014. <http://www.kgk.gov.tr/contents/files/mevzuat/660_khk.pdf>

²⁰ Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu Aralık 2014. <http://www.kgk.gov.tr/contents/files/Pdf/Kurul_Karar%C4%B1-degisikliklerislenmis.pdf>

Bu araştırmanın amacı ise, Borsa İstanbul'da işlem gören ve BIST 30 endeksine dahil olan şirketlerde ertelenmiş verginin dönem karına etkisinin incelenmesi ve bu etkinin dönem karını ne kadar değiştirdiğinin bulunmasıdır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı

Ertelenmiş verginin dönem karına etkisi, Borsa İstanbul'da işlem gören BIST 30 endeksine dahil olan şirketlerin finansal tablolarında incelenmiştir. Bu şirketlerin 2010 ila 2014 yılı finansal tablo verileri araştırma konusu yapılmıştır.

Araştırmanın amacının ertelenmiş verginin dönem karına etkisinin incelenmesi olduğundan, BIST 30 endeksine dahil şirketlerin finansal tablolarında yer alan ve gelir tablosunda raporlanan ertelenmiş vergi geliri veya giderinin ertelenmiş vergi öncesi kara oranı²¹ incelenmiştir.

Diğer taraftan, ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğünün aktife oranları ile ertelenmiş verginin finansal tablolara etkisinin boyutu incelenmiştir. Son olarak ertelenmiş vergi geliri veya giderinin toplam vergi yüküne oranı ile ertelenmiş verginin toplam vergi yüküne etkisi tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen oranlar şirketler ve sektörler bazında karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Araştırmada kullanılan finansal tabloların tümü Kamuyu Aydınlatma Platformu'nun internet sitesinden elde edilmiştir.

3.3. BIST 30 Endeksi ve İçerdiği Şirketler Hakkında Genel Bilgi

Borsa İstanbul'da işlem gören şirketler birkaç çeşit endeks grubuna dahil edilmişlerdir. Bu endekslere BIST Pay endeksleri denilmektedir. "BIST Pay Endeksleri, Borsa İstanbul'da işlem gören payların gruplar halinde ortak performanslarının ölçülmesi amacıyla oluşturulmuştur."²²

²¹ Bu oran bundan sonra "etkilenme oranı" olarak adlandırılacaktır.

²² Borsa İstanbul A.Ş., Mayıs 2015. <borsaistanbul.com/docs/default-source/endeksler/bist-pay-endeksleri-temel-kurallari.pdf?sfvrsn=6>

BIST 30 endeksi, “Ulusal Pazar’da işlem gören şirketlerle, Kurumsal Ürünler Pazarı’nda işlem gören gayrimenkul yatırım ortaklıkları ve girişim sermayesi yatırım ortaklıkları arasından seçilen 30 paydan oluşur.”²³

BIST 30 endeksinin Ocak-Mart, Nisan-Haziran, Temmuz-Eylül ve Ekim-Aralık olmak üzere 4 endeks dönemi var olup, endekse dahil edilecek şirketler piyasa değeri ve fiili dolaşımdaki pay oranları dikkate alınarak tespit edilmektedir. Nisan – Haziran 2015 döneminde BIST 30 endeksine dahil olan şirketlerin listesi EK-1’de yer almaktadır.

Söz konusu şirketlerin yirmibeş adedi İstanbul’da, iki adedi Ankara’da, birer adedi ise İzmir, Karabük ve Kocaeli’de bulunmaktadır. Buna göre İstanbul’da ki şirket sayısı toplamın % 83,33 ünü meydana getirmektedir.

Şirketlerin toplam hisselerinin % 58,32 si borsada işlem görürken, % 41,68 i borsada işlem görmemektedir.

13 adedi mali kuruluşlar, 9 adedi imalat sanayi, 4 adedi ulaştırma, haberleşme ve depolama, 2 adedi toptan ve perakende ticaret ana sektöründe olmak üzere, madencilik ve inşaat ve bayındırlık ana sektöründe birer adet şirket faaliyet göstermektedir. Bunların alt sektörler bazında dağılımı ise aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 23. Şirketlerin Alt Sektörler Bazında Dağılımı

Sektör	Yüzdellik	Adet
Bankalar ve Özel Finans Kurumları	20,00%	6
Holding ve Yatırım Şirketleri	20,00%	6
Büyük Mağazalar	6,67%	2
Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	6,67%	2
Haberleşme	6,67%	2
Hava Taşımacılığı	6,67%	2
Taşıt Araçları Sanayi	10,00%	3
Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	3,33%	1
Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	3,33%	1
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları	3,33%	1
Gıda Maddeleri Sanayi	3,33%	1
İnşaat ve Bayındırlık	3,33%	1

²³ Borsa İstanbul A.Ş.. Mayıs 2015. <borsaistanbul.com/docs/default-source/endeksler/bist-pay-endeksleri-temel-kurallari.pdf?sfvrsn=6>

<u>Sektör</u>	<u>Yüzdilik</u>	<u>Adet</u>
Madencilik	3,33%	1
Petrol Rafinerileri	3,33%	1

Bu başlıkta verilen genel bilgilerden sonra, araştırmadan elde edilen veriler aşağıda başlıklar halinde incelenecektir.

3.4. Ertelenmiş Verginin Dönem Karına Etkisi

Daha öncede değinildiği üzere, Standartta muhasebe karı (muhasebe zararı), “Vergi gideri öncesi dönem karını (zararını) ifade eder” şeklinde tanımlanırken; vergiye tabi kar (mali zarar), “Vergi otoriteleri tarafından konulan kurallara göre bir hesap dönemi için tespit edilen ve üzerinden vergi ödenen (vergi geri kazanımı sağlayan) karı (zararı) ifade eder” şeklinde tanımlanmıştır. Standartta açıkça tanımlanmayan ancak vergi gideri (vergi geliri) tanımı yapılırken söz edilen dönem karı (zararı), vergi sonrası karı ifade etmektedir.

Ertelenmiş verginin dönem karına (zararına) etkisini incelemek için, BIST 30 endeksine dahil şirketlerin finansal tablolarında yer alan ve gelir tablosunda raporlanan ertelenmiş vergi, ertelenmiş vergi öncesi kara oranlanarak ertelenmiş verginin dönem karını etkileme oranı hesaplanacaktır. Bu oranlamaları şirketler, ana sektörler ve alt sektörler itibarıyla yıllar bazında gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 24. Ertelemiş Vergi Gelirinin/(Giderinin), Ertelemiş Vergi Öncesi Kar/(Zarara) Oranı

Açıklama	Dönem Karı/(Zararı) (a)	Ertelemiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Ertelemiş Vergi Öncesi Kar/(Zarar) (c=a-b)	Oran (%) (b/c)
İmalat Sanayi**	506.549.358	67.505.021	439.044.337	15,38
Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi**	61.486.062	7.608.367	53.877.695	14,12
PETKM*	61.486.062	7.608.367	53.877.695	14,12
2010	130.084.920	(9.847.280)	139.932.200	(7,04)
2011	102.341.325	(14.221.755)	116.563.080	(12,20)
2012	17.428.618	(3.727.453)	13.701.165	(17,62)
2013	48.896.680	(4.611.940)	53.508.620	(8,62)
2014	8.678.766	70.450.261	(61.771.495)	114,05
Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi**	635.771.876	(51.941.854)	687.713.730	(7,55)
EREGL*	982.284.674	(95.082.954)	1.077.367.628	(8,83)
2010	796.347.142	(149.751.944)	946.099.086	(15,83)
2011	1.039.128.177	(57.735.166)	1.096.863.343	(5,26)
2012	454.749.480	(137.418.529)	592.168.009	(23,21)
2013	960.407.573	(91.774.131)	1.052.181.704	(8,72)
2014	1.660.791.000	(38.735.000)	1.699.526.000	(2,28)
KRDMD*/+	202.630.879	1.984.522	200.646.358	0,99
2010	21.084.137		21.084.137	0,00
2011	185.195.356	10.857.478	174.337.878	6,23
2012	194.251.191	(1.483.256)	195.734.447	(0,76)
2013	100.098.631	8.771.610	91.327.021	9,60
2014	330.978.338	(10.207.746)	341.186.084	(2,99)
Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi**	580.539.000	(6.396.600)	586.935.600	(1,09)
ARCLK*	580.539.000	(6.396.600)	586.935.600	(1,09)
2010	549.247.000	(23.899.000)	573.146.000	(4,17)

Açıklama	Dönem Karı/(Zararı) (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Ertelenmiş Vergi Öncesi Kar/(Zarar) (c=a-b)	Oran (%) (b/c)
2011	541.087.000	(2.326.000)	543.413.000	(0,43)
2012	551.688.000	8.140.000	543.548.000	1,50
2013	622.695.000	(1.146.000)	623.841.000	(0,18)
2014	637.978.000	(12.752.000)	650.730.000	(1,96)
Gıda Maddeleri Sanayi**	303.660.618	(119.573)	303.780.192	(0,04)
ULKER*	303.660.618	(119.573)	303.780.192	(0,04)
2010	191.422.578	5.071.663	186.350.915	2,72
2011	668.991.307	(2.790.086)	671.781.393	(0,42)
2012	195.573.934	(16.656.430)	212.230.364	(7,85)
2013	227.330.561	74.328	227.256.233	0,03
2014	234.984.712	13.702.658	221.282.054	6,19
Petrol Rafinerileri**	1.224.647.000	559.042.800	665.604.200	83,99
TUPRS*	1.224.647.000	559.042.800	665.604.200	83,99
2010	741.358.000	5.391.000	735.967.000	0,73
2011	1.244.527.000	(39.306.000)	1.283.833.000	(3,06)
2012	1.468.039.000	345.203.000	1.122.836.000	30,74
2013	1.199.190.000	1.192.319.000	6.871.000	17352,92
2014	1.470.121.000	1.291.607.000	178.514.000	723,53
Taşıt Araçları Sanayi**	380.970.765	42.468.177	338.502.589	12,55
FROTO*	615.609.529	116.019.631	499.589.898	23,22
2010	504.608.263	27.527.763	477.080.500	5,77
2011	662.088.726	30.798.086	631.290.640	4,88
2012	675.022.759	123.359.473	551.663.286	22,36
2013	641.471.786	193.260.155	448.211.631	43,12
2014	594.856.111	205.152.676	389.703.435	52,64
OTKAR*	64.268.567	7.197.899	57.070.668	12,61
2010	20.778.314	5.282.978	15.495.336	34,09

Açıklama	Dönem Karı/(Zararı) (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Ertelenmiş Vergi Öncesi Kar/(Zarar) (c=a-b)	Oran (%) (b/c)
2011	54.846.604	4.703.902	50.142.702	9,38
2012	76.384.978	(1.556.016)	77.940.994	(2,00)
2013	96.561.743	31.989.428	64.572.315	49,54
2014	72.771.198	(4.430.796)	77.201.994	(5,74)
TOASO*	463.034.200	4.187.000	458.847.200	0,91
2010	384.220.000	(6.317.000)	390.537.000	(1,62)
2011	474.165.000	(29.051.000)	503.216.000	(5,77)
2012	448.325.000	(41.187.000)	489.512.000	(8,41)
2013	434.223.000	(25.155.000)	459.378.000	(5,48)
2014	574.238.000	122.645.000	451.593.000	27,16
İnşaat ve Bayındırlık**	1.133.870.800	(71.331.400)	1.205.202.200	(5,92)
İnşaat ve Bayındırlık**	1.133.870.800	(71.331.400)	1.205.202.200	(5,92)
ENKAI*	1.133.870.800	(71.331.400)	1.205.202.200	(5,92)
2010	839.079.000	(29.379.000)	868.458.000	(3,38)
2011	880.821.000	(95.467.000)	976.288.000	(9,78)
2012	1.123.373.000	(50.894.000)	1.174.267.000	(4,33)
2013	1.318.923.000	(88.503.000)	1.407.426.000	(6,29)
2014	1.507.158.000	(92.414.000)	1.599.572.000	(5,78)
Madencilik**	466.206.513	8.879.355	457.327.158	1,94
Madencilik**	466.206.513	8.879.355	457.327.158	1,94
KOZAL*	466.206.513	8.879.355	457.327.158	1,94
2010	235.551.563	4.030.773	231.520.790	1,74
2011	460.494.000	733.000	459.761.000	0,16
2012	642.124.000	(19.090.000)	661.214.000	(2,89)
2013	497.973.000	5.787.000	492.186.000	1,18
2014	494.890.000	52.936.000	441.954.000	11,98
Mali Kuruluşlar**	1.999.396.743	57.503.486	1.941.893.256	2,96

Açıklama	Dönem Karı/(Zararı) (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Ertelenmiş Vergi Öncesi Kar/(Zarar) (c=a-b)	Oran (%) (b/c)
Bankalar ve Özel Finans Kurumları**	2.630.901.900	1.652.400	2.629.249.500	0,06
AKBNK*	3.001.250.000	(51.178.400)	3.052.428.400	(1,68)
2010	3.010.350.000	(90.034.000)	3.100.384.000	(2,90)
2011	2.535.125.000	(27.316.000)	2.562.441.000	(1,07)
2012	3.004.948.000	(14.127.000)	3.019.075.000	(0,47)
2013	3.077.181.000	(279.510.000)	3.356.691.000	(8,33)
2014	3.378.646.000	155.095.000	3.223.551.000	4,81
GARAN*	3.439.967.800	4.294.400	3.435.673.400	0,12
2010	3.401.986.000	156.349.000	3.245.637.000	4,82
2011	3.345.806.000	(450.038.000)	3.795.844.000	(11,86)
2012	3.362.051.000	353.065.000	3.008.986.000	11,73
2013	3.405.449.000	(387.610.000)	3.793.059.000	(10,22)
2014	3.684.547.000	349.706.000	3.334.841.000	10,49
HALKB*	2.330.612.400	25.709.600	2.304.902.800	1,12
2010	1.843.291.000	34.401.000	1.808.890.000	1,90
2011	2.026.699.000	(227.621.000)	2.254.320.000	(10,10)
2012	2.643.044.000	277.404.000	2.365.640.000	11,73
2013	2.852.725.000	(352.340.000)	3.205.065.000	(10,99)
2014	2.287.303.000	396.704.000	1.890.599.000	20,98
ISCTR*	3.334.938.200	27.436.600	3.307.501.600	0,83
2010	3.231.694.000	208.333.000	3.023.361.000	6,89
2011	2.389.368.000	(313.445.000)	2.702.813.000	(11,60)
2012	3.714.734.000	304.553.000	3.410.181.000	8,93
2013	3.606.859.000	(350.115.000)	3.956.974.000	(8,85)
2014	3.732.036.000	287.857.000	3.444.179.000	8,36
VAKBN*	1.472.002.600	33.321.400	1.438.681.200	2,32
2010	1.133.362.000	12.120.000	1.121.242.000	1,08

Açıklama	Dönem Karı/(Zararı) (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Ertelenmiş Vergi Öncesi Kar/(Zarar) (c=a-b)	Oran (%) (b/c)
2011	1.361.009.000	45.851.000	1.315.158.000	3,49
2012	1.423.620.000	25.138.000	1.398.482.000	1,80
2013	1.628.179.000	(50.737.000)	1.678.916.000	(3,02)
2014	1.813.843.000	134.235.000	1.679.608.000	7,99
YKBNK*	2.206.640.400	(29.669.200)	2.236.309.600	(1,33)
2010	2.254.703.000	11.615.000	2.243.088.000	0,52
2011	2.291.380.000	(72.467.000)	2.363.847.000	(3,07)
2012	2.097.760.000	146.971.000	1.950.789.000	7,53
2013	2.333.177.000	(406.573.000)	2.739.750.000	(14,84)
2014	2.056.182.000	172.108.000	1.884.074.000	9,13
Gayrimenkul Yatırım Ortaklıkları**				
EKGYO++				
2010	469.003.000		469.003.000	0,00
2011	228.322.000		228.322.000	0,00
2012	523.402.000		523.402.000	0,00
2013	1.060.537.000		1.060.537.000	0,00
2014	954.397.000		954.397.000	0,00
 Holding ve Yatırım Şirketleri**	1.367.891.585	113.354.572	1.254.537.013	9,04
DOHOL*	(330.210.200)	11.168.400	(341.378.600)	3,27
2010	(355.944.000)	36.449.000	(392.393.000)	9,29
2011	(1.099.594.000)	(13.364.000)	(1.086.230.000)	(1,23)
2012	257.589.000	17.825.000	239.764.000	7,43
2013	(141.464.000)	21.541.000	(163.005.000)	13,21
2014	(311.638.000)	(6.609.000)	(305.029.000)	(2,17)
KCHOL*	3.861.010.200	575.950.000	3.285.060.200	17,53
2010	3.138.400.000	78.000	3.138.322.000	0,00
2011	3.850.353.000	(60.812.000)	3.911.165.000	(1,55)

Açıklama	Dönem	Ertelenmiş Vergi	Ertelenmiş Vergi	Oran (%)
	Karı/(Zararı)	Geliri/(Gideri)	Öncesi Kar/(Zarar)	
	(a)	(b)	(c=a-b)	(b/c)
2012	4.101.707.000	488.916.000	3.612.791.000	13,53
2013	4.000.309.000	1.198.291.000	2.802.018.000	42,77
2014	4.214.282.000	1.253.277.000	2.961.005.000	42,33
SAHOL*	3.755.607.200	20.354.800	3.735.252.400	0,54
2010	3.467.061.000	(60.090.000)	3.527.151.000	(1,70)
2011	3.526.850.000	26.136.000	3.500.714.000	0,75
2012	3.755.487.000	71.363.000	3.684.124.000	1,94
2013	3.754.852.000	(164.643.000)	3.919.495.000	(4,20)
2014	4.273.786.000	229.008.000	4.044.778.000	5,66
SISE*	483.506.592	67.122.993	416.383.598	16,12
2010	484.313.756	18.987.278	465.326.478	4,08
2011	740.563.908	60.839.402	679.724.506	8,95
2012	318.863.256	53.380.877	265.482.379	20,11
2013	454.015.444	106.434.683	347.580.761	30,62
2014	419.776.595	95.972.727	323.803.868	29,64
TAVHL*	294.362.920	6.653.440	287.709.479	2,31
2010	102.691.163	42.756.228	59.934.935	71,34
2011	120.501.435	(8.523.026)	129.024.461	(6,61)
2012	292.516.000	13.220.000	279.296.000	4,73
2013	335.492.000	(39.431.000)	374.923.000	(10,52)
2014	620.614.000	25.245.000	595.369.000	4,24
TKFEN*	143.072.800	(1.122.200)	144.195.000	(0,78)
2010	178.230.000	(16.286.000)	194.516.000	(8,37)
2011	242.655.000	(1.072.000)	243.727.000	(0,44)
2012	300.304.000	2.844.000	297.460.000	0,96
2013	(63.682.000)	(1.416.000)	(62.266.000)	(2,27)
2014	57.857.000	10.319.000	47.538.000	21,71

Açıklama	Dönem Karı/(Zararı) (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Ertelenmiş Vergi Öncesi Kar/(Zarar) (c=a-b)	Oran (%) (b/c)
Toptan ve Perakende Ticaret**	108.112.300	(2.385.600)	110.497.900	(2,16)
Büyük Mağazalar**	108.112.300	(2.385.600)	110.497.900	(2,16)
BIMAS*	336.830.800	(876.400)	337.707.200	(0,26)
2010	245.640.000	2.267.000	243.373.000	0,93
2011	298.910.000	(1.536.000)	300.446.000	(0,51)
2012	331.321.000	(895.000)	332.216.000	(0,27)
2013	412.984.000	(602.000)	413.586.000	(0,15)
2014	395.299.000	(3.616.000)	398.915.000	(0,91)
MGROS*	(120.606.200)	(3.894.800)	(116.711.400)	(3,34)
2010	42.674.000	(2.097.000)	44.771.000	(4,68)
2011	(369.214.000)	(5.417.000)	(363.797.000)	(1,49)
2012	88.136.000	(4.268.000)	92.404.000	(4,62)
2013	(463.133.000)	(7.478.000)	(455.655.000)	(1,64)
2014	98.506.000	(214.000)	98.720.000	(0,22)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama**	1.347.656.399	(60.727.185)	1.408.383.584	(4,31)
Haberleşme**	1.873.824.600	10.781.200	1.863.043.400	0,58
TCELL*	1.736.220.200	25.224.200	1.710.996.000	1,47
2010	1.706.689.000	22.747.000	1.683.942.000	1,35
2011	1.140.008.000	26.151.000	1.113.857.000	2,35
2012	2.062.033.000	40.749.000	2.021.284.000	2,02
2013	2.333.671.000	58.129.000	2.275.542.000	2,55
2014	1.438.700.000	(21.655.000)	1.460.355.000	(1,48)
TTKOM*	2.011.429.000	(3.661.800)	2.015.090.800	(0,18)
2010	2.328.423.000	(33.240.000)	2.361.663.000	(1,41)
2011	1.899.526.000	24.893.000	1.874.633.000	1,33
2012	2.593.130.000	(12.035.000)	2.605.165.000	(0,46)
2013	1.267.098.000	(87.204.000)	1.354.302.000	(6,44)

Açıklama	Dönem Karı/(Zararı) (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Ertelenmiş Vergi Öncesi Kar/(Zarar) (c=a-b)	Oran (%) (b/c)
2014	1.968.968.000	89.277.000	1.879.691.000	4,75
Hava Taşımacılığı**	595.987.541	(162.882.020)	758.869.560	(21,46)
PGSUS*/+++	115.809.298	(27.384.896)	143.194.194	(19,12)
2013	88.312.006	(66.361.129)	154.673.135	(42,90)
2014	143.306.590	11.591.338	131.715.252	8,80
THYAO*	788.058.838	(217.080.869)	1.005.139.707	(21,60)
2010	286.443.361	(68.858.645)	355.302.006	(19,38)
2011	18.516.632	(110.602.177)	129.118.809	(85,66)
2012	1.133.367.233	(191.394.437)	1.324.761.670	(14,45)
2013	682.707.427	(282.536.828)	965.244.255	(29,27)
2014	1.819.259.536	(432.012.260)	2.251.271.796	(19,19)
Genel Ortalama	1.235.770.530	35.829.445	1.199.941.085	2,99

* Karşılıklarına denk gelen tutarlar kendilerine ait yıllara ilişkin tutarların ortalamasıdır.

** Karşılıklarına denk gelen tutarlar içerdiği şirketlere ait yıllara ilişkin tutarların ortalamasıdır.

+ KRDM kodlu şirketin 2010 yılına ait ertelenmiş vergisi gelecek yıllarda karlılık beklenmediği için muhasebeleştirilmemiştir. Bu nedenle, bu şirketin 2010 verileri ortalamalara dahil edilmemiştir.

++ 5520 Sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu gereği gayrimenkul yatırım ortaklıklarının kazançları kurumlar vergisinden istisna olduğundan, EKGYO kodlu şirkette ertelenmiş vergi oluşması mümkün değildir. Bu nedenle, bu şirketin verileri ortalamalara dahil edilmemiştir.

+++ PGSUS kodlu şirketin 2013 yılı öncesine ait finansal tabloları Kamu Aydınlatma Platformu'nun internet sitesinde yer almamaktadır.

Tabloda yer alan genel ortalamaya bakıldığında, dönem karının ertelenmiş vergi nedeniyle % 2,99 oranında olumlu etkilendiği görülmektedir. Bu oran oldukça düşük görünmektedir. Ancak, tablo ana sektör, alt sektör ve şirket bazında incelendiğinde, oldukça yüksek etkilenme oranları ile karşılaşılmaktadır. Bu oranları gösteren tablolar aşağıdadır.

Tablo 25. En Olumlu ve En Olumsuz Etkilenen Beşer Adet Şirketin Etkilenme Oranları

<u>Şirketler</u>	<u>Olumlu Etkilenme Oranı (%)</u>	<u>Şirketler</u>	<u>Olumsuz Etkilenme Oranı (%)</u>
TUPRS	83,99	MGROS	(3,34)
FROTO	23,22	ENKAI	(5,92)
KCHOL	17,53	EREGL	(8,83)
SISE	16,12	PGSUS	(19,12)
PETKM	14,12	THYAO	(21,60)

Görüldüğü üzere, TUPRS kodlu en olumlu etkilenen şirketin etkilenme oranı % 83,99'dur. Bu oran genel ortalamanın yaklaşık 28 katıdır. Bu şirkette ertelenmiş vergi geliri nedeniyle ortakların şirketten sağladığı getiri, 2010 ile 2014 yıllarında ortalama 559.042.800 TL artmaktadır.

Bunun yanında, THYAO kodlu en olumsuz etkilenen şirketin etkilenme oranı % 21,60'dır. Yine bu oranda genel ortalamanın oldukça üstündedir (yaklaşık 7 kat). Bu şirkette ertelenmiş vergi gideri nedeniyle ortakların sağladığı getiri, 2010 ile 2014 yılları arasında ortalama 217.080.869 TL azalmaktadır.

BIST 30 endeksine dahil olan şirketlerden onyedisi tanesinin etkilenme oranı olumlu olup etkilenme oranları % 0,12 ile % 83,99 arasında değişmektedir. En az olumlu etkilenme oranına sahip şirket GARAN kodlu şirkettir.

BIST 30 endeksine dahil olan şirketlerden oniki tanesinin etkilenme oranı olumsuz olup etkilenme oranları % 21,60 ile % 0,04 arasında değişmektedir. En az olumsuz etkilenme oranına sahip şirket ULKER kodlu şirkettir.

Geriye kalan EKGYO kodlu şirkette ise vergi kanunları gereği ertelenmiş vergi oluşma imkanı olmadığından, etkilenme oranı sıfırdır.

Şirket düzeyinde yukarıda verilen bilgilerden de anlaşılacağı üzere, ertelenmiş vergi şirketlerin dönem karı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Bu etkinin alt sektör bazında karşılaştırmasını gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 26. Alt Sektör Bazında Etkilenme Oranları

Alt Sektörler	Etkilenme Oranı (%)
Petrol Rafinerileri	83,99
Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	14,12
Taşıt Araçları Sanayi	12,55
Holdingle ve Yatırım Şirketleri	9,04
Madencilik	1,94
Haberleşme	0,58
Bankalar ve Özel Finans Kurumları	0,06
Gıda Maddeleri Sanayi	(0,04)
Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	(1,09)
Büyük Mağazalar	(2,16)
İnşaat ve Bayındırlık	(5,92)
Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	(7,55)
Hava Taşımacılığı	(21,46)

Görüldüğü üzere, petrol rafineri alt sektöründe etkilenme oranı en olumlu (% 83,99) iken hava taşımacılığı alt sektöründe etkilenme oranı en olumsuzdur. Şirketler bazında yapılan sıralamanın alt sektörler bazında yapılan sıralamayı etkilediği görülmektedir. Petrol rafinerileri alt sektöründe TUPRS kodlu şirket (etkileme oranı en olumlu şirket) yer alırken hava taşımacılığı alt sektöründe PGSUS ve THYAO kodlu şirketler (etkileme oranı en olumsuz iki şirket) bulunmaktadır. Petrol rafineri alt sektöründe ortakların sağladığı getiri 2010 ila 2014 yıllarında ertelenmiş vergi geliri nedeniyle ortalama 559.042.800 TL artarken hava taşımacılığı alt sektöründe ortakların sağladığı getiri aynı dönemde ertelenmiş vergi gideri nedeniyle ortalama 162.882.020 TL azalmaktadır.

Diğer taraftan, en az olumsuz etkilenme oranına sahip ULKER kodlu şirketin içinde bulunduğu gıda maddeleri sanayi alt sektörü de en az olumsuz etkilenme oranına sahiptir. Bunun yanında, en az olumlu etkilenme oranına sahip GARAN kodlu şirketin içinde bulunduğu bankalar ve özel finans kurumları alt sektörü de en az olumlu etkilenme oranına sahiptir.

Son olarak karşılaştırmayı ana sektörler bazında incelersek aşağıdaki tablo elde edilmektedir.

Tablo 27. Ana Sektör Bazında Etkilenme Oranları

Ana Sektörler	Etkilenme Oranı (%)
İmalat Sanayi	15,38
Mali Kuruluşlar	2,96
Madencilik	1,94
Toptan ve Perakende Ticaret	(2,16)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	(4,31)
İnşaat ve Bayındırlık	(5,92)

Görüldüğü üzere, ana sektörlerden imalat sanayi sektörü % 15,38 ile en olumlu etkilenme oranına sahip sektördür. Bunun yanında, inşaat ve bayındırlık sektörü % 5,92 ile en olumsuz etkilenen sektördür.

Olumlu etkilenme oranına sahip onyedeki şirketten altısının imalat sanayi ana sektöründe yer almasının yanında yüksek olumlu etkilenme oranına sahip TUPRS, FROTO ve PETKM kodlu şirketlerin de imalat sanayi ana sektöründe yer alması, imalat sanayi ana sektörünün en olumlu etkilenme oranına sahip olmasını sağlamaktadır. İmalat sanayi ana sektöründe ortakların sağladığı getiri 2010 ila 2014 yıllarında ertelenmiş vergi geliri nedeniyle ortalama 67.505.021 TL artmıştır.

Şirketler bazında ve alt sektörler bazında incelendiğinde en olumsuz etkilenme oranına sahip olan hava taşımacılığı alt sektörünü içeren ulaştırma, haberleşme ve depolama ana sektörü, ana sektörler bazında inşaat ve bayındırlık ana sektöründen daha az olumsuz etkilenme oranına sahiptir. İnşaat ve bayındırlık ana sektöründe ortakların

sağladığı getiri 2010 ila 2014 yıllarında ertelenmiş vergi gideri nedeniyle ortalama 71.331.400 TL azalmıştır.

Tüm bu veriler topluca ele alındığında, genel ortalamadan şirket ortalamalarına doğru gidildikçe etkilenme oranları bazı şirketlerde oldukça artmaktadır. Özellikle imalat sanayi ana sektöründe yer alan şirketlerin etkilenme oranları genel ortalamasının yaklaşık 5 katıdır.

İmalat sanayi ana sektöründe yer alan TUPRS, FROTO ve PETKM kodlu şirketlerin olumlu etkilenme oranları oldukça yüksektir. Önceki tablolardan da görüleceği üzere, bunların olumlu etkilenme oranları sırası ile % 83,99, % 23,22 ve % 14,12'dir. Bu şirketlerde ertelenmiş vergi gelirinin ayrıntısına bakmak faydalı olacaktır.

TUPRS kodlu şirketin etkilenme oranı 2010 yılında çok düşükken (% 0,73) 2011 yılında olumsuzdur. 2012, 2013 ve 2014 yıllarında ise olumlu etkilenme oranları oldukça yüksek olup sırası ile % 30,74, % 17352,92 ve % 723,53'dür. TUPRS kodlu şirketin ertelenmiş vergisine ilişkin verileri yıllar itibariyle aşağıdaki gibidir.

Tablo 28. TUPRS Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)

Yıl	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)		
	Gelir Tablosunda Raporlanan	Özkaynakta Raporlanan	Toplam
2010	5.391.000	(306.000)	5.085.000
2011	(39.306.000)	(87.000)	(39.393.000)
2012	345.203.000	(112.000)	345.091.000
2013	1.192.319.000	(1.338.000)	1.190.981.000
2014	1.291.607.000	1.330.000	1.292.937.000

2012, 2013 ve 2014 yıllarında gelir tablosunda raporlanan ertelenmiş vergi gelirlerinin önemli bir kısmı gelecekte kullanılacak vergi avantajından (yatırım teşvik geliri) kaynaklanmaktadır. Bu vergi avantajının ertelenmiş vergi geliri içindeki payı 2012 yılında 356.441.000 TL iken, 2013 yılında 1.223.551.000 TL ve 2014 yılında 1.308.222.000 TL'dir.

İkinci olarak FROTO kodlu şirketin verilerine bakacak olursak; bu şirketin etkilenme oranları 2010 ila 2014 yıllarının tümünde olumludur. 2010 ve 2011 yıllarında düşük olan olumlu etkilenme oranları (sırasıyla % 5,77 ve % 4,88) 2012, 2013 ve 2014 yıllarında artış göstermiş olup 2012 yılında % 23,36, 2013 yılında % 43,12 ve 2014 yılında % 52,64 düzeyine ulaşmıştır. FROTO kodlu şirketin ertelenmiş vergisine ilişkin verileri yıllar itibariyle aşağıdaki gibidir.

Tablo 29. FROTO Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)

Yıl	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)		
	Gelir Tablosunda Raporlanan	Özkaynakta Raporlanan	Toplam
2010	27.527.763	0	27.527.763
2011	30.798.086	63.955	30.862.041
2012	123.359.473	112.977	123.472.450
2013	193.260.155	25.486.344	218.746.499
2014	205.152.676	(23.550.641)	181.602.035

2012, 2013 ve 2014 yıllarında gelir tablosunda raporlanan ertelenmiş vergi gelirlerinin önemli bir kısmı gelecekte kullanılacak vergi avantajından (yatırım teşvik geliri) kaynaklanmaktadır. Bu vergi avantajının ertelenmiş vergi geliri içindeki payı 2012 yılında 146.418.308 TL iken, 2013 yılında 247.271.950 TL ve 2014 yılında 259.518.940 TL'dir.

Son olarak PETKM kodlu şirketin verilerine bakacak olursak; bu şirketin etkilenme oranları 2010 ila 2013 yıllarında olumsuzdur. Ancak, 2014 yılındaki etkilenme oranı olumlu olup % 114,05'dir. PETKM kodlu şirketin ertelenmiş vergisine ilişkin verileri yıllar itibariyle aşağıdaki gibidir.

Tablo 30. PETKM Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)

Yıl	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)		
	Gelir Tablosunda Raporlanan	Özkaynakta Raporlanan	Toplam
2010	(9.847.280)	0	(9.847.280)
2011	(14.221.755)	0	(14.221.755)
2012	(3.727.453)	0	(3.727.453)
2013	(4.611.940)	1.427.273	(3.184.667)
2014	70.450.261	(24.246.716)	46.203.545

2014 yılında gelir tablosunda raporlanan ertelenmiş vergi gelirinin önemli bir kısmı yine gelecekte kullanılacak vergi avantajından (yatırım teşvik geliri) kaynaklanmaktadır. Bu vergi avantajının ertelenmiş vergi geliri içindeki payı 2012 yılında 29.088.722 TL iken, 2013 yılında 247.271.950 TL ve 2014 yılında 259.518.940 TL'dir.

Olumlu etkilenme oranları en yüksek beş şirket arasında yer alan KCHOL (% 17,53) ve SISE (% 16,12) kodlu şirketlerin ertelenmiş vergi kaynaklarına ilişkin veriler de, yukarıda ayrıntılı olarak incelenen üç şirketin verileri ile paralellik göstermektedir. KCHOL ve SISE kodlu şirketlerde de 2010 ve 2011 yıllarında etkilenme oranları ya olumsuzdur ya da olumlu etkilenme oranları düşüktür. Ancak, 2012 ila 2014 yıllarında olumlu etkilenme oranı genel ortalamasının oldukça üstündedir. Ertelenmiş vergi geliri KCHOL kodlu şirkette gelecekte kullanılacak vergi avantajından (yatırım teşvikleri) kaynaklanırken, SISE kodlu şirkette gelecekte kullanılacak vergi avantajından (yatırım teşvik) ve devreden geçmiş yıl zararlarından kaynaklanmaktadır.

Olumlu etkilenme oranlarına sahip şirketlerin incelenmesinden sonra, en yüksek olumsuz etkilenme oranlarına sahip THYAO ve PGSUS kodlu şirketlerde de ertelenmiş vergi giderinin ayrıntısına bakmak faydalı olacaktır. Bu iki şirket hava taşımacılığı alt sektörüne dahildir ve olumsuz etkilenme oranları sırası ile % 21,60 ve % 19,12'dir. Bu iki şirketin hava taşımacılığı alt sektörüne dahil olması nedeniyle, bu sektör alt sektör bazında en yüksek olumsuz etkilenme oranına sahiptir.

THYAO kodlu şirketin etkilenme oranı etkilenme oranları 2010 ila 2014 yıllarının tümünde olumsuzdur. Kendi etkilenme oranı ortalaması olan % 21,60'ın üstünde olan

yıllar ise 2011 ve 2013 yıllarıdır. Olumsuz etkilenme oranı 2011 yılında % 85,66 iken 2013 yılında %29,27'dir. THYAO kodlu şirketin ertelenmiş vergisine ilişkin verileri yıllar itibariyle aşağıdaki gibidir.

Tablo 31. THYAO Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)

Yıl	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)		
	Gelir Tablosunda Raporlanan	Özkaynakta Raporlanan	Toplam
2010	(68.858.645)	(4.283.775)	(73.142.420)
2011	(110.602.177)	(28.692.141)	(139.294.318)
2012	(191.394.437)	21.990.619	(169.403.818)
2013	(282.536.828)	(77.976.664)	(360.513.492)
2014	(432.012.260)	21.407.705	(410.604.555)

Gelir tablosunda raporlanan ertelenmiş vergi giderlerinin önemli bir kısmı 2010, 2011 ve 2013 yıllarında sabit kıymetlerden, 2012 yılında geçmiş yıl zararlarından ve 2014 yılında sabit kıymetlerden ve geçmiş yıl zararlarından kaynaklanmaktadır. Sabit kıymetlerden kaynaklanan ertelenmiş vergi gideri 2010 yılında 88.257.249 TL, 2011 yılında 376.362.043 TL, 2013 yılında 611.122.036 TL ve 2014 yılında 480.398.725 TL'dir. Geçmiş yıl zararlarından kaynaklanan ertelenmiş vergi gideri 2012 yılında 207.976.984 TL ve 2014 yılında 128.743.598 TL'dir.

Hava taşımacılığı sektöründeki bir diğer şirket olan PGSUS kodlu şirketin sadece 2013 ve 2014 yılı verileri bulunmaktadır. Bu yıllardan sadece 2013 olumsuz etkilenme oranına sahip olup bu oran % 42,90'dır. PGSUS kodlu şirketin ertelenmiş vergisine ilişkin verileri yıllar itibariyle aşağıdaki gibidir.

Tablo 32. PGSUS Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)

Yıl	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)		
	Gelir Tablosunda Raporlanan	Özkaynakta Raporlanan	Toplam
2013	(66.361.129)	(14.628.447)	(80.989.576)
2014	11.591.338	26.338.939	37.930.277

2013 yılında gelir tablosunda raporlanan ertelenmiş vergi giderinin en önemli kaynağı maddi ve maddi olmayan duran varlıklar olup bu kalem için oluşan ertelenmiş vergi gideri 78.099.226 TL'dir.

Olumsuz etkilenme oranları en yüksek beş şirket arasında yer alan EREGL (% 8,83), ENKAI (% 5,92) ve MGROS (% 3,34) kodlu şirketlerin ertelenmiş vergi kaynaklarının ayrıntısına değinmek yararlı olacaktır.

Bu şirketlerden EREGL kodlu şirketin verileri incelendiğinde, ertelenmiş vergi giderinin kaynağı büyük oranda geçmiş yıl zararları ve maddi ve maddi olmayan duran varlıklardır. Şirket imalat sanayi ana sektöründe yer alan dokuz şirketten olumsuz etkilenme oranına sahip üç şirket arasında yer almaktadır. Diğer iki şirketin olumsuz etkilenme oranları ise önemsiz derecededir (% 1,09 ve % 0,04).

İkinci şirket olan ENKAI kodlu şirketin verileri incelendiğinde, ertelenmiş vergi giderinin kaynakları bu şirkette biraz daha çeşitlilik göstermektedir. Ertelenmiş vergi giderine maddi ve maddi olmayan duran varlıklar, geçmiş yıl zararları, stoklar, türev araçları ve hasılat neden olmaktadır. Bu şirketin olumsuz etkilenme oranı nedeni ile inşaat ve bayındırlık ana sektörü en olumsuz etkilenme oranına sahip sektördür.

Son şirket olan MGROS kodlu şirketin verileri incelendiğinde, ertelenmiş vergi giderinin kaynağı büyük oranda maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ve türev araçlarıdır.

3.5. Ertelenmiş Vergi Varlığı ve Yükümlülüğünün Aktife Oranları

Bu bölümde incelenecek oranlar ertelenmiş vergi varlığının ve yükümlülüğünün aktife oranlarıdır. Şirketlerin 2010 ila 2014 yılı finansal tablo verileri esas alınarak şirketlerin ertelenmiş vergi varlıklarının ve yükümlülüklerinin ve aktif tutarlarının yıl ortalamaları alınarak şirketlerin ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğünün aktife oranları hesaplanmıştır. Aynı şekilde şirketlerin yıl ortalamaları aracılığıyla alt sektörlerin ve ana sektörlerin oranları elde edilmiştir. KRDM kodlu şirketin 2010 yılı verileri ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğünün bu yılda muhasebeleştirilmemiş olması nedeniyle, EKGYO kodlu şirketin 2010 ila 2014 yılı verileri bu şirkette vergi yasaları gereği

ertelenmiş vergi oluşmayacağı için hesaplamalara dahil edilmemiştir. Hesaplamaları yıllar, şirket, alt sektör ve ana sektör bazında gösteren tablolar Ek-1’de yer almaktadır.

Buna göre, BIST 30 endeksine dahil şirketlerin 2010 ila 2014 yılı verilerinin genel ortalamaları esas alındığından ertelenmiş vergi varlığının aktife oranı % 0,58, ertelenmiş vergi yükümlülüğünün aktife oranı ise % 0,61 bulunmaktadır.

Ertelenmiş vergi varlığının aktife oranına göre genel ortalamanın altında kalan şirket sayısı dokuz olup, bunlardan en düşük orana ISCTR kodlu şirket (% 0,02), en yüksek orana ise MGROS kodlu şirket (% 0,54) sahiptir. Genel ortalamanın üstünde kalan şirket sayısı yirmi olup, bunlardan en düşük orana ULKER kodlu şirket (% 0,63), en yüksek orana ise FROTO kodlu şirket (% 5,86) sahiptir.

Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün aktife oranına göre genel ortalamanın altında kalan şirket sayısı on olup, bunlardan en düşük orana GARAN kodlu şirket (% 0,0028), en yüksek orana ise KOZAL kodlu şirket (% 0,56) sahiptir. Genel ortalamanın üstünde kalan şirket sayısı ondokuz olup, bunlardan en düşük orana YKBNK kodlu şirket (% 0,61), en yüksek orana ise ENKAI kodlu şirket (% 6,45) sahiptir.

Ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğünün aktife oranını ana sektör bazında gösteren tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 33. Ana Sektörler Bazında Ertelenmiş Vergi Varlığı ve Yükümlülüğünün Aktife Oranları

Ana Sektörler	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
İmalat Sanayi	237.519.515	170.666.317	7.065.131.617	3,36	2,42
İnşaat ve Bayındırlık	305.324.200	979.809.400	15.194.581.800	2,01	6,45
Madencilik	21.012.907	7.930.000	1.409.992.724	1,49	0,56
Mali Kuruluşlar	380.712.314	316.413.327	102.219.122.245	0,37	0,31
Toptan ve Perakende Ticaret	20.602.400	82.743.300	3.923.635.400	0,53	2,11
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	253.564.007	549.198.942	17.209.836.319	1,47	3,19

Tablodan da görüleceği üzere, mali kuruluşlar % 0,37 oranı ile en düşük ertelenmiş vergi varlığı aktif oranına sahip olup ortalamanın altında bu ana sektörün yanında toptan ve perakende ticaret ana sektörü de bulunmaktadır. Mali kuruluşlar ana sektörü en düşük orana sahip beş şirketin tümünü içermekte olup bu şirketlerin tümü bankalar ve özel finans kurumları alt sektörüne dahil olan AKBNK (% 0,12), GARAN (% 0,12), HALKB (% 0,17), ISCTR (% 0,02) ve VAKBN (% 0,20) kodlu şirketlerdir. Genel ortalamanın üstünde orana sahip dört ana sektörden imalat sanayi en yüksek oran olan % 3,36 oranına sahiptir. Bu ana sektörün en yüksek orana sahip ilk beş şirketten dördünü bünyesinde barındırdığı göz ardı edilmemelidir. Bunlar FROTO (% 5,86), TUPRS (% 5,74), TOASO (% 3,76) ve PETKM (% 3,10) kodlu şirketlerdir.

Yine tablodan görüleceği üzere, mali kuruluşlar % 0,31 oranı ile en düşük ertelenmiş vergi yükümlülüğü aktif oranına sahip olup ortalamanın altında bu ana sektörün yanında madencilik ana sektörü de bulunmaktadır. Mali kuruluşlar ana sektörü en düşük orana sahip beş şirketin tümünü içermekte olup bu şirketlerin dördü bankalar ve özel finans kurumları alt sektörüne ve biri holding ve yatırım şirketleri alt sektörüne dahil olan AKBNK (% 0,12), GARAN (% 0,0028), HALKB (% 0,04), SAHOL (% 0,19) ve VAKBN (% 0,06) kodlu şirketlerdir. Genel ortalamanın üstünde orana sahip dört ana sektörden inşaat ve bayındırlık en yüksek oran olan % 6,45 oranına sahiptir. Bu ana sektörün en yüksek orana sahip ilk şirket olan ENKAI kodlu şirketi bünyesinde barındırmaktadır.

3.6. Ertelenmiş Vergi Gelirinin/(Giderinin) Toplam Vergi Yüküne ve Vergi Öncesi Kar/Zarara Etkisi

Bu bölümde ilk olarak incelenecek oran ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) toplam vergi yüküne etkisidir. Şirketlerin 2010 ila 2014 yılı finansal tablo verileri esas alınarak şirketlerin ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) ve cari vergisinin yıl ortalamaları alınarak şirketlerin toplam vergi yükü ve ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) toplam vergi yüküne etkisi hesaplanmıştır. Aynı şekilde şirketlerin yıl ortalamaları aracılığıyla alt sektörlerin ve ana sektörlerin etkileri elde edilmiştir. EKGYO kodlu şirketin 2010 ila 2014 yılı verileri bu şirkette vergi yasaları gereği ertelenmiş vergi oluşmayacağı için hesaplamalara dahil edilmemiştir. Ayrıca, KCHOL kodlu şirketin ertelenmiş vergi geliri toplam vergi yüküne etkisi olumlu yönde % 6.871,76 olduğundan, bu şirket ayırık değer

olarak değerlendirilmiş ve hesaplamalara dahil edilmemiştir. Hesaplamaları yıllar, şirket, alt sektör ve ana sektör bazında gösteren tablolar Ek-2’de yer almaktadır.

BIST 30 endeksine dahil şirketlerin 2010 ila 2014 yılı verilerinin genel ortalamaları esas alındığında ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) toplam vergi yüküne etkisi olumlu yönde % 5,83’dür. Genel ortalamalara göre ertelenmiş vergi şirketlerin vergi yükünü 15.855.487 TL azaltmaktadır.

Ertelenmiş vergi nedeniyle toplam vergi yükü oniki şirkette olumsuz yönde etkilenirken, olumsuz yönde etkilenen ilk beş şirketin verileri aşağıdaki gibidir.

Tablo 34. Toplam Vergi Yükü Olumsuz Yönde Etkilenen Şirketlerin Verileri

Şirketler	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)	Dönem Vergisi	Toplam Vergi	Etki Oranı (%)
ARCLK	(6.396.600)	(88.628.600)	(95.025.200)	(6,73)
ENKAI	(71.331.400)	(235.384.000)	(306.715.400)	(23,26)
EREGL	(95.082.954)	(148.648.335)	(243.731.289)	(39,01)
PGSUS	(27.384.896)	(1.979.322)	(29.364.218)	(93,26)
THYAO	(217.080.869)	(13.929.805)	(231.010.674)	(93,97)

Ertelenmiş vergi nedeniyle toplam vergi yükü onaltı şirkette olumlu yönde etkilenirken, olumlu yönde etkilenen ilk beş şirketin verileri aşağıdaki gibidir.

Tablo 35. Toplam Vergi Yükü Olumlu Yönde Etkilenen Şirketlerin Verileri

Şirketler	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)	Dönem Vergisi	Toplam Vergi	Etki Oranı (%)
FROTO	116.019.631	(81.043.416)	34.976.215	331,71
TUPRS	559.042.800	(142.345.200)	416.697.600	134,16
OTKAR	7.197.899	(13.669.993)	(6.472.094)	111,21
PETKM	7.608.367	(246.529)	7.361.838	103,35
SISE	67.122.993	(141.550.037)	(74.427.043)	90,19

Ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) toplam vergi yüküne etkisini ana sektörler bazında gösteren tablo ise aşağıdaki gibidir.

Tablo 36. Ana Sektörler Bazında Ertelenmiş Verginin Toplam Vergi Yüküne Etkisi

Şirketler	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri)	Dönem Vergisi	Toplam Vergi	Etki Oranı (%)
İmalat Sanayi ²⁴	4.375.173	(51.317.501)	(46.942.328)	9,32
İnşaat ve Bayındırlık	(71.331.400)	(235.384.000)	(306.715.400)	(23,26)
Madencilik	8.879.355	(84.874.447)	(75.995.093)	11,68
Mali Kuruluşlar	10.371.985	(509.706.078)	(499.334.093)	2,08
Toptan ve Perakende Ticaret	(2.385.600)	(72.738.400)	(75.124.000)	(3,18)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	(60.727.185)	(372.220.392)	(432.947.577)	(14,03)

Tablolar incelendiğinde, madencilik ana sektörünün toplam vergi yükünün ertelenmiş vergiden en fazla düzeyde olumlu etkilendiği görülmekte iken, inşaat ve bayındırlık ana sektörü ile ulaştırma, haberleşme ve depolama ana sektörlerinin ve bunlara dahil olan şirketlerin toplam vergi yükünün ertelenmiş vergiden olumsuz yönde etkilendikleri görülmektedir.

Bu bölümde ikinci olarak incelenecek oran ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) vergi öncesi kara etkisidir. Şirketlerin 2010 ila 2014 yılı finansal tablo verileri esas alınarak şirketlerin ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) ve dönem karının yıl ortalamaları alınarak şirketlerin vergi öncesi karı ve ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) vergi öncesi kara etkisi hesaplanmıştır. Aynı şekilde şirketlerin yıl ortalamaları aracılığıyla alt sektörlerin ve ana sektörlerin etkileri elde edilmiştir. EKGYO kodlu şirketin 2010 ila 2014 yılı verileri bu şirkette vergi yasaları gereği ertelenmiş vergi oluşmayacağı için hesaplamalara dahil edilmemiştir. Hesaplamaları yıllar, şirket, alt sektör ve ana sektör bazında gösteren tablolar Ek-3’de yer almaktadır.

²⁴ İmalat sanayi ana sektörü içerisinde yer alan TUPRS kodlu şirketin verileri imalat sanayi ana sektörünün içerisine dahil edilmemiştir. Bu şirketin verileri dahil edildiğinde, imalat sektörünün etkilenme oranı olumlu yönde % 1.443,29 dur. Oranın yüksek olması nedeni ile TUPRS kodlu şirket verileri imalat sanayi ana sektöründe ayrı değer olarak kabul edilmiştir.

BIST 30 endeksine dahil şirketlerin 2010 ila 2014 yılı verilerinin genel ortalamaları esas alındığında ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) vergi öncesi kara etkisi olumlu yönde % 2,39 dur. Genel ortalamalara göre ertelenmiş vergi şirketlerin dönem karını 35.577.125 TL artırmaktadır.

Ertelenmiş vergi nedeniyle vergi öncesi kar oniki şirkette olumsuz yönde etkilenirken, olumsuz yönde etkilenen ilk beş şirketin verileri aşağıdaki gibidir.

Tablo 37. Vergi Öncesi Karı Olumsuz Yönde Etkilenen Şirketlerin Verileri

Firma	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d) (%)
ENKAI	1.133.870.800	(71.331.400)	(235.384.000)	1.440.586.200	(4,95)
EREGL	982.284.674	(95.082.954)	(148.648.335)	1.226.015.964	(7,76)
MGROS	(120.606.200)	(3.894.800)	(54.943.600)	(61.767.800)	(6,31)
PGSUS	115.809.298	(27.384.896)	(1.979.322)	145.173.516	(18,86)
THYAO	788.058.838	(217.080.869)	(13.929.805)	1.019.069.512	(21,30)

Ertelenmiş vergi nedeniyle vergi öncesi kar onyedisi şirkette olumlu yönde etkilenirken, olumlu yönde etkilenen ilk beş şirketin verileri aşağıdaki gibidir.

Tablo 38. Vergi Öncesi Karı Olumlu Yönde Etkilenen Şirketlerin Verileri

Firma	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d) (%)
TUPRS	1.224.647.000	559.042.800	(142.345.200)	807.949.400	69,19
FROTO	615.609.529	116.019.631	(81.043.416)	580.633.314	19,98
KCHOL	3.861.010.200	575.950.000	(584.331.400)	3.869.391.600	14,88
PETKM	61.486.062	7.608.367	(246.529)	54.124.224	14,06
SISE	483.506.592	67.122.993	(141.550.037)	557.933.635	12,03

Ertelenmiş vergi gelirinin/(giderinin) vergi öncesi kara etkisini ana sektörler bazında gösteren tablo ise aşağıdaki gibidir.

Tablo 39. Ana Sektörler Bazında Ertelenmiş Verginin Vergi Öncesi Kara Etkisi

Alt Sektörler	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d)
İmalat Sanayi	495.761.242	66.004.910	(61.431.690)	491.188.022	13,44%
İnşaat ve Bayındırlık	1.133.870.800	(71.331.400)	(235.384.000)	1.440.586.200	(4,95%)
Madencilik	466.206.513	8.879.355	(84.874.447)	542.201.605	1,64%
Mali Kuruluşlar	1.999.396.743	57.503.486	(515.924.855)	2.457.818.112	2,34%
Toptan ve Perakende Ticaret	108.112.300	(2.385.600)	(72.738.400)	183.236.300	(1,30%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	1.347.656.399	(60.727.185)	(372.220.392)	1.780.603.976	(3,41%)

Tablolar incelendiğinde, imalat sanayi ana sektörü ve içinde bulunan şirketlerin vergi öncesi karlarının ertelenmiş vergiden en fazla düzeyde olumlu etkilendiği görülmekte iken, inşaat ve bayındırlık ana sektörü ile ulaştırma, haberleşme ve depolama ana sektörlerinin ve bunlara dahil olan şirketlerin vergi öncesi karlarının ertelenmiş vergiden olumsuz yönde etkilendikleri görülmektedir.

3.7. Araştırmadan Çıkarılan Sonuçlar

Gelir tablosunda raporlanan ertelenmiş vergi geliri ve giderinin dönem karına etkisi bazı sektörlerde ve şirketlerde oldukça yüksek düzeylere ulaşmaktadır. Bu etki kimi sektör ve şirketlerde olumlu yönde olurken kiminde olumsuz yönde olmaktadır.

Olumlu yönde en yüksek etkilene oranına imalat sanayi ana sektörü sahiptir ve etkilene oranı genel ortalamanın yaklaşık 5 katıdır. Bu etkilene oranı şirketler düzeyinden yansımaktadır. Olumlu yönde en yüksek etkilene oranına sahip ilk beş şirketin üçü bu ana sektörde bulunmaktadır. Bu üç şirketin verileri ayrıntılı olarak incelendiğinde, ertelenmiş vergi gelirine asıl olarak geçmiş yıl zararları ile vergi avantajları neden olmaktadır. Ayrıca imalat sanayi ana sektörü ertelenmiş vergi varlığının aktife oranı sıralamasında en yüksek orana sahip olmakla birlikte, vergi öncesi karı ertelenmiş vergiden olumlu yönde en yüksek düzeyde etkilenen ana sektördür.

Olumsuz yönde en yüksek etkilene oranına ise inşaat ve bayındırlık ana sektörü sahip olmakla birlikte burada ulaştırma, haberleşme ve depolama ana sektörünü de bu kapsamda belirtmek yerinde olacaktır. Olumsuz yönde en yüksek etkilene oranına sahip

ilk beş şirketin ikisi ulaştırma, haberleşme ve depolama ana sektöründe birisi ise inşaat ve bayındırlık ana sektöründe yer almaktadır. Bu üç şirketin verileri ayrıntılı olarak incelendiğinde, ertelenmiş vergi gideri asıl olarak maddi ve maddi olmayan duran varlıklardan ve geçmiş yıl zararlarından meydana gelmekle birlikte, inşaat ve bayındırlık sektöründeki şirkette ayrıca stoklar, türev araçları ve hasılat da ertelenmiş vergi giderinin oluşmasında rol oynamaktadırlar. Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün aktive oranına bakıldığında, inşaat ve bayındırlık ana sektörü ile ulaştırma, haberleşme ve depolama ana sektörü birinci ve ikinci sıradadırlar. Diğer taraftan toplam vergi yükü ertelenmiş vergiden olumsuz yönde en yüksek düzeyde etkilenen ana sektörlerden birincisi inşaat ve bayındırlık ana sektörü iken ikincisi ulaştırma, haberleşme ve depolama ana sektörüdür. Ayrıca, vergi öncesi karı ertelenmiş vergiden olumsuz yönde en yüksek düzeyde etkilenen ana sektörler de sıralama yine aynıdır.

Olumlu yönde en düşük etkilenme oranına sahip alt sektör bankalar ve özel finans kurumları iken olumsuz yönde en düşük düzeyde etkilenme oranına sahip alt sektör gıda maddeleri sanayidir. Ertelenmiş vergi varlığının aktive oranı dikkate alındığında, bankalar ve özel finans kurumları en düşük orana sahip alt sektördür. Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün aktive oranı dikkate alındığında, gıda maddeleri sanayi 13 alt sektör arasında dördüncü düşük orana sahip alt sektördür. Bu oran dikkate alındığında, yine bankalar ve özel finans kurumları en düşük orana sahip alt sektör konumundadır. Ertelenmiş verginin toplam vergi yüküne etkisi dikkate alındığında; bankalar ve özel finans kurumları alt sektörü olumlu yönde en az etkilenen, gıda maddeleri sanayi alt sektörü ise olumsuz yönde en az etkilenen alt sektörlerdir. Diğer taraftan, vergi öncesi karın ertelenmiş vergiden etkilenme oranlarına bakıldığında da, bankalar ve özel finans kurumları alt sektörü olumlu yönde en düşük etkilenme oranına sahip iken gıda maddeleri sanayi alt sektörü olumsuz yönde en düşük etkilenme oranına sahiptir.

BIST 30 endeksine dahil şirketlerin 2010 ila 2014 finansal tabloları incelendiğinde, yıllar itibariyle ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlüğüne neden olan en büyük beş etmen aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. Etmenler bağımsız denetim kuruluşları tarafından onaylanan finansal tablo dipnotlarında belirtildiği şekilde aynen alınmıştır.

Tablo 40. Ertelenmiş Vergi Varlığı ve Yükümlülüğüne Neden Olan Etmenler

2010 Yılı Verileri

Şirketler	Ertelenmiş vergi varlığına ve yükümlülüğüne neden olan etmenler	Tutar
	Ertelenmiş vergi varlığının artmasına neden olan etmenler	
KCHOL	Dava karşılıkları	23.249.000
THYAO	Gider tahakkukları	29.038.580
TOASO	Yatırım indirimi	38.987.000
TUPRS	Vergi cezası karşılığı	28.573.000
YKBNK	Türev finansal borçlar	27.743.000
	Ertelenmiş vergi varlığının azalmasına neden olan etmenler	
AKBNK	Finansal varlıkların kayıtlı değeri ile vergi değeri arasındaki farklar	96.994.000
EREGL	Kullanılmamış vergi zararları	96.554.542
KCHOL	İndirilebilir birikmiş mali zararlar	32.490.000
SAHOL	Türev araçların gerçeğe uygun değerinden yeniden değerlendirilmesi	46.484.000
TOASO	Ar-ge İndirimi	33.116.000
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün artmasına neden olan etmenler	
ENKAI	Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların ve yatırım amaçlı varlıkların yeniden ölçümü ve gerçeğe uygun değer düzeltmesi	46.586.000
EREGL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	56.684.876
ISCTR	Çalışan hakları yükümlülükleri, emekli sandığı fiili ve teknik açığı, sigorta teknik karşılıkları, kredi kartı puan karşılıkları ve diğer karşılıklar	50.470.000
ISCTR	Finansal varlıkların değerlendirilmesi	170.736.000
THYAO	Sabit kıymetler	88.257.249
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün azalmasına neden olan etmenler	
AKBNK	Ülke riski değerlendirme farkı	17.422.000
DOHOL	Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve stokların kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki net fark	112.236.000
SISE	Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların değerlendirilmesi ve ekonomik ömür farklılıkları	20.292.016
TAVHL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	17.707.377
TCELL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	19.879.000

2011 Yılı Verileri

Şirketler	Ertelenmiş vergi varlığına ve yükümlülüğüne neden olan etmenler	Tutar
	Ertelenmiş vergi varlığının artmasına neden olan etmenler	
SAHOL	Kredi risk karşılığı	57.064.000
SAHOL	Menkul kıymet değerleme farkı	70.898.000
THYAO	Birikmiş mali zararlar	188.486.310
VAKBN	Finansal Varlık ve Yükümlülükler Değerleme Farkı	49.242.000
YKBNK	Türev finansal borçlar	54.125.000
	Ertelenmiş vergi varlığının azalmasına neden olan etmenler	
DOHOL	Mahsup edilebilecek mali zararlar	58.179.000
HALKB	Finansal varlıkların değerlemesi	132.660.000
KCHOL	Diğer (net)	32.225.000
TCELL	Borç karşılıkları	42.430.000
TOASO	Ar-ge İndirimi	29.900.000
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün artmasına neden olan etmenler	
ARCLK	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	99.416.000
ENKAI	Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların ve yatırım amaçlı varlıkların yeniden ölçümü ve gerçeğe uygun değer düzeltmesi	239.096.000
EREGL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	94.201.522
KCHOL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	118.986.000
THYAO	Sabit kıymetler	376.362.043
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün azalmasına neden olan etmenler	
AKBNK	Finansal varlıkların kayıtlı değeri ile vergi değeri arasındaki farklar	27.153.000
DOHOL	Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve stokların kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki net fark	32.702.000
ISCTR	Finansal varlıkların değerlemesi	276.686.000
TCELL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	37.323.000
ULKER	Menkul kıymet değerleme farkı	25.803.872

2012 Yılı Verileri

Şirketler	Ertelenmiş vergi varlığına ve yükümlülüğüne neden olan etmenler	Tutar
	Ertelenmiş vergi varlığının artmasına neden olan etmenler	
FROTO	Yatırım teşviki vergi varlığı	146.418.308
HALKB	Finansal varlıkların değerlemesi	126.388.000
KCHOL	Kullanılabilir yatırım indirimleri	369.861.000
TUPRS	Yatırım teşvik geliri	356.441.000
YKBNK	Menkul değerler portföyü değerlendirme farkları	88.783.000
	Ertelenmiş vergi varlığının azalmasına neden olan etmenler	
AKBNK	Finansal varlıkların kayıtlı değeri ile vergi değeri arasındaki farklar	58.197.000
EREGL	Kullanılmamış vergi zararları	103.413.346
SAHOL	Menkul kıymet değerlendirme farkı	71.384.000
THYAO	Birikmiş mali zararlar	207.976.984
TOASO	Yatırım indirimi	71.154.000
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün artmasına neden olan etmenler	
AKBNK	Finansal varlıkların kayıtlı değeri ile vergi değeri arasındaki farklar	143.489.000
DOHOL	Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve stokların kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki net fark	74.881.000
EREGL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	92.462.511
SAHOL	Menkul kıymet değerlendirme farkı	172.002.000
YKBNK	Menkul değerler portföyü değerlendirme farkları	341.240.000
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün azalmasına neden olan etmenler	
ENKAI	Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların ve yatırım amaçlı varlıkların yeniden ölçümü ve gerçeğe uygun değer düzeltmesi	32.469.000
ISCTR	Diğer	20.895.000
SAHOL	Türev araçların gerçeğe uygun değerinden yeniden değerlendirilmesi	42.555.000
TCELL	Finansal varlıklar	17.156.000
YKBNK	Türev finansal varlıklar	21.406.000

2013 Yılı Verileri

Şirketler	Ertelenmiş vergi varlığına ve yükümlülüğüne neden olan etmenler	Tutar
	Ertelenmiş vergi varlığının artmasına neden olan etmenler	
AKBNK	Finansal varlıkların kayıtlı değeri ile vergi değeri arasındaki farklar	191.069.000
FROTO	Yatırım teşviki vergi varlığı	247.271.950
SISE	İndirimli kurumlar vergisi	74.103.241
THYAO	Birikmiş mali zararlar	184.051.336
TUPRS	Yatırım teşvik geliri	1.223.551.000
	Ertelenmiş vergi varlığının azalmasına neden olan etmenler	
EREGL	Kullanılmamış vergi zararları	35.207.909
EREGL	Stoklar	19.018.658
HALKB	Finansal varlıkların değerlemesi	126.388.000
VAKBN	Finansal Varlık ve Yükümlülükler Değerleme Farkı	28.977.000
YKBNK	Menkul değerler portföyü değerlendirme farkları	124.774.000
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün artmasına neden olan etmenler	
ENKAI	Diğer	121.791.000
EREGL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	228.242.233
HALKB	Finansal varlıkların değerlendirme farkları	124.952.000
THYAO	Sabit kıymetler	611.122.036
YKBNK	Türev finansal varlıklar	310.041.000
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün azalmasına neden olan etmenler	
ISCTR	Finansal varlıkların değerlendirme farkları	114.026.000
ISCTR	Diğer	25.260.000
THYAO	Bilet satış avans karşılığı	33.345.085
TUPRS	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	11.017.000
YKBNK	Menkul değerler portföyü değerlendirme farkları	335.826.000

2014 Yılı Verileri

Şirketler	Ertelenmiş vergi varlığına ve yükümlülüğüne neden olan etmenler	Tutar
	Ertelenmiş vergi varlığının artmasına neden olan etmenler	
FROTO	Yatırım teşviki vergi varlığı	259.518.940
TUPRS	Yatırım teşvik geliri	1.308.222.000
YKBNK	Geçici fark yaratan karşılıklar	803.720.000
YKBNK	Türev finansal borçlar	986.560.000
YKBNK	Diğer	448.858.000
	Ertelenmiş vergi varlığının azalmasına neden olan etmenler	
AKBNK	Finansal varlıkların kayıtlı değeri ile vergi değeri arasındaki farklar	144.126.000
EREGL	Yatırım indirimi	44.253.000
TAVHL	Türev finansal enstrümanlar	27.797.000
PGSUS	Devreden mali zarar	39.509.259
THYAO	Birikmiş mali zararlar	128.743.598
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün artmasına neden olan etmenler	
EREGL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	194.972.000
YKBNK	Türev finansal varlıklar	1.728.997.000
YKBNK	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	191.143.000
KCHOL	Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar	183.704.000
THYAO	Sabit kıymetler	480.398.725
	Ertelenmiş vergi yükümlülüğünün azalmasına neden olan etmenler	
AKBNK	Finansal varlıkların kayıtlı değeri ile vergi değeri arasındaki farklar	95.046.000
ENKAI	Diğer	62.183.000
HALKB	Finansal varlıkların değerlemesi	124.952.000
ISCTR	Finansal varlıkların değerlemesi	43.279.000
DOHOL	Maddi ve maddi olmayan varlıklar ve stokların kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki net fark	49.854.000

Tablodan ve önceki bölümlerde yapılan açıklamalardan görüleceği üzere, BIST 30 endeksine dahil şirketlerin son beş yıllık ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülükleri genel olarak aşağıdaki etmenlerden kaynaklanmaktadır. Bunlar;

- finansal araçlar,
- karşılıklar,
- maddi ve maddi olmayan duran varlıklar,
- kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak geçmiş yıl zararları,
- kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak vergi avantajları,
- çalışanlara sağlanan faydalar ve karşılıkları,
- ülke riski değerlendirme farkı,
- stoklar,
- hasılat,
- türev araçları.

SONUÇ

Finansal tabloların doğru, açık ve anlaşılabilir olması, bunlardan bilgi almak isteyen taraflarca istenmektedir. Bu noktada Muhasebe Standartları önem kazanmaktadır. Getirdiği ilkeler, finansal tabloların doğruluğunu, açıklığını ve anlaşılabilirliğini artırmaktadır. Bu nedenle, Standartlara olan ilgi tüm dünyada gün geçtikçe artmaktadır. Ülkeler Standartların uygulanması için şirketleri teşvik edici yasal önlemler almaktadırlar.

Türkiye’de de Standartların uygulanmasını kolaylaştırmak amacı ile, tüm metinler birebir Türkçe’ye çevrilmiştir. Ayrıca, Yeni Türk Ticaret Kanunu’nda Standartların uygulanmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır. Ancak, Kanun’un çıkmadan önceki ilke metnine göre daha çok uygulama alanı bulabilecek olan Standartlar, daha sonra yapılan Kanun değişiklikleri ile Standartların uygulama alanı hemen hemen Kanun çıkmadan önceki haline getirilmiştir. Yine de, Türkiye’de faaliyette bulunan şirketlerin gerek yabancı ülkelerde iş yapması gerekse de yabancı yatırımcıların bunlara iştirak etmesi nedenleriyle, Standartların gönüllü uygulanması artış göstermektedir.

Ayrı bir Standartla ilkeleri açıklanan ertelenmiş vergi geliri ve gideri dönem karını etkilediği için, finansal tablolar üzerinde yapılacak değerlendirmeleri etkileyebilmektedir. Bu etki bazı şirketlerde ve sektörlerde oldukça önemli boyutlara ulaşmaktadır. Bu nedenle, ortakların sağlayacağı getiri tutarları önemli ölçülerde değişmektedir. Ayrıca, şirketlerin gelecekteki nakit akışları hakkında bilgi içermesi nedeniyle, ertelenmiş vergi gideri ve geliri finansal tablolardan bilgi almak isteyen tarafların değerlendirmelerini de etkilemektedir. Bu nedenle, şirketlerin ertelenmiş vergi gelir ve giderlerinin doğruyu yansıtması önem kazanmaktadır.

Vergi idaresinin amacı ile Standartların amacının farklı olması nedeniyle finansal tablolara yansıyan cari dönem vergisi şirketlerin toplam vergi yükünü yansıtmamaktadır. Vergi değerleri ile muhasebe değerleri arasındaki farktan, gelecekte kullanılabilir olan geçmiş yıl zararlarından ve gelecekte kullanılabilir olan vergi avantajlarından dolayı ertelenmiş vergi meydana gelmektedir.

Ertelenmiş verginin dönem karına etkisi ise yatırımcıların sağladığı getiriye etkilemektedir. Bu etki bazı şirketlerde ve sektörlerde oldukça önemli boyutlara ulaşmaktadır. Bu etkinin meydana çıkarılması amacıyla, bu araştırmada Borsa İstanbul'da işlem gören ve BIST 30 endeksine dahil olan otuz adet şirketin 2010 ila 2014 yılı finansal tabloları incelenmiştir. İnceleme sonucunda elde edilen bulgular aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir.

1. Dönem karı ertelenmiş vergiden olumlu yönde en yüksek % 83,99 oranında, olumsuz yönde ise en yüksek % 21,60 oranında etkilenmekte olup, dönem karının ortalama etkilenme oranı olumlu yönde % 2,99'dur.

2. Ertelenmiş verginin dönem karını olumlu yönde en yüksek seviyede etkilediği alt sektör % 83,99 oranı ile petrol rafinerileri alt sektörü olup, olumsuz yönde en yüksek seviyede etkilenen alt sektör % 21,46 oranı ile hava taşımacılığı alt sektörüdür.

3. Olumlu yönde en yüksek seviyede etkilenen ana sektör % 15,42 oranı ile imalat sanayi ana sektörü iken, olumsuz yönde en yüksek seviyede etkilenen ana sektör % 5,92 oranı ile inşaat ve bayındırlık ana sektörüdür. Olumlu yönde en yüksek seviyede etkilenen ana sektör incelendiğinde, bu sektörün olumlu etkilenmesinin nedeni 2012 ila 2014 yıllarında yapılan yatırımlar nedeniyle elde edilen vergi avantajlarıdır. Olumsuz yönde en yüksek seviyede etkilenen ana sektör incelendiğinde, bu sektörün olumsuz etkilenmesinin nedeni stoklar, hasılat, türev araçları, maddi ve maddi olmayan duran varlıklar, şüpheli alacaklar ve geçmiş yıl zararlarıdır.

4. Ertelenmiş verginin dönem karını olumlu ve olumsuz yönde en az seviyede etkilediği alt sektörler bankalar ve özel finans kurumları (% 0,06 olumlu) ile gıda maddeleri sanayi (% 0,04 olumsuz) alt sektörleri iken, ana sektörler madencilik (% 1,94 olumlu) ve toptan ve perakende ticaret (% 2,16 olumsuz) ana sektörleridir.

5. Ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğünün aktifte oranına bakıldığında, ertelenmiş vergi varlığı oranı en yüksek ana sektör imalat sanayi iken, ertelenmiş vergi yükümlülüğü oranı en yüksek ana sektör inşaat ve bayındırlıktır.

6. Ertelenmiş vergi varlığı ve yükümlülüğünün aktife oranına bakıldığında, en düşük oranlara sahip ana sektör mali kuruluşlar ana sektörüdür. Bu sektör en düşük oranlara sahip bankalar ve özel finans kurumları alt sektörünü barındırmaktadır.

7. Ertelenmiş verginin toplam vergi yüküne etkisi incelendiğinde, madencilik ana sektörünün olumlu yönde en yüksek seviyede etkilendiği görülürken, inşaat ve bayındırlık ana sektörünün olumsuz yönde en yüksek seviyede etkilendiği görülmektedir.

8. Ertelenmiş verginin vergi öncesi kara etkisi incelendiğinde, imalat sanayi ana sektörünün olumlu yönde en yüksek seviyede etkilendiği görülürken, inşaat ve bayındırlık ana sektörünün olumsuz yönde en yüksek seviyede etkilendiği görülmektedir.

9. Şirketlerin 2010 ila 2014 ertelenmiş vergiye ilişkin verileri incelendiğinde, ertelenmiş verginin genel olarak finansal araçlardan, karşılıklardan, maddi ve maddi olmayan duran varlıklardan, kullanılmamış ve gelecekte kullanılacak olan geçmiş yıl zararlarından ve vergi avantajlarından, çalışanlara sağlanan fayda ve karşılıklardan, ülke riski değerlendirme farkından, stoklardan, hasılatlardan ve türev araçlarından kaynaklandığı görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, A. 2012. *Karşılaştırmalı TMS/TFRS – Vergi Uygulamaları ve Sonuçları (Tam Set TMS/TFRS ve Vergi Uygulamalarının Örneklerle Analizi) Kapsamlı Monografik Örneklemeyle Ticari Kardan Mali Kara Geçiş İşlemleri*. Ankara: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.
- Akbulut, Ö.A. 2008. Vergi Usul Kanunundaki Değerleme Hükümlerinin Türkiye Finansal Raporlama Standartları Kapsamında Değerlendirilmesi. *VI. Muhasebe Uygulamaları ve Vergi Mevzuatı Sempozyumu*. 02-06 Mart 2008: 1-31.
- Akdoğan, A. 2014. *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akdoğan, N. 2006. UMS 12 – Gelir Vergileri Standart Hükümlerine Göre Dönem Karından İndirilecek Vergi Giderinin Hesaplanması ve Ertelenmiş Vergilerin Muhasebeleştirilmesi. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*. 17: 1-18.
- Bayri, O. 2014. Tekdüzen Muhasebe Sistemi Kapsamında Muhasebe Karı veya Zararı, Vergisel Kar veya Zarar ve Ertelenmiş Vergiler. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*. 2014-1: 81-116.
- Cemalcılar, Ö. 2003. Muhasebenin Amaçlarına Ulaşmada Muhasebenin Kuramsal Yapısına Bağlılığın Gereği ve Önemi. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*. Ocak 2003: 1-14.
- Dinç, E. 2007. Muhasebe ve Vergi Kuralları Arasındaki İlişki ve Gelir Vergileri (TMS12) Standardının Muhasebe Uygulamalarına Etkisi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 28:21-48.
- Göğüş Sümer, E.H. 2010. Ertelenmiş Vergi ve Muhasebeleştirilmesi. *Mali Çözüm Dergisi*. 101: 13-29

- Gücenme, Ü. ve Poroy Aksoy, A. 2007. Vergilerin Muhasebeleştirilmesi, Ertelenen Vergi Varlık ve Yükümlülükleri. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*. Ocak 2007:1-16.
- Kavak, A. 2008. TMS 12 Gelir Vergileri Standardı Uygulaması ve Vergi Değeri ile Muhasebe Değeri Arasındaki Farklılıkların Analizi. *VI. Muhasebe Uygulamaları ve Vergi Mevzuatı Sempozyumu*. 02-06 Mart 2008: 41-62.
- Kırlioğlu, H. ve Şişman A.G. 2010. İşletme Birleşmelerinde Ertelenmiş Vergilerin Oluşumu ve Özel Bir Durum: Şerefiyeden Kaynaklanan Ertelenmiş Vergiler. *Mali Çözüm Dergisi*. 98: 71-87.
- Maliye Hesap Uzmanları Derneği. 2014. *2013 Beyanname Düzenleme Kılavuzu*. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.
- Özerhan, Y. ve Yanık, S. 2010. *Açıklamalı ve Örnek Uygulamalı Türkiye Muhasebe Standartları Türkiye Finansal Raporlama Standartları*. Ankara: TÜRMOB Yayınları.
- Özkan, A. 2009. TMS-12 Gelir Vergileri Standardına Göre Ertelenmiş Vergiler ve Muhasebe Uygulamaları. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 32:97-112.
- Sayar, Z. 2013. UMS 12 Gelir Vergileri Standardı Kapsamında Mali Kar ve Ticari Kar ile Ertelenmiş Vergiler. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*. 40: 15-27.
- Süer, A.Z. 2012. *Ertelenmiş Vergilerin Finansal Raporlamadaki Yeri ve Önemi*. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

EK 1 ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI VE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN AKTİFE ORANINI GÖSTEREN TABLOLAR

YILLAR İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI VE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN AKTİFE ORANINI

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Şirket	Yıl	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2010	95.334.473	75.923.828	2.375.893.103	4,01	3,20
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2011	85.556.312	80.367.422	2.671.127.874	3,20	3,01
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2012	90.757.804	89.296.367	2.799.356.243	3,24	3,19
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2013	75.948.736	77.671.966	3.245.629.905	2,34	2,39
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2014	114.336.308	69.855.993	3.788.257.092	3,02	1,84
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2010	257.021.468	199.194.262	13.540.972.636	1,90	1,47
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2011	295.735.646	298.234.275	13.392.837.305	2,21	2,23
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2012	245.145.514	381.115.643	13.141.420.625	1,87	2,90
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2013	231.089.658	640.355.507	14.034.484.293	1,65	4,56
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2014	196.788.000	823.017.000	15.933.674.000	1,24	5,17
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2011	13.470.988	2.613.511	1.697.121.793	0,79	0,15
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2012	21.850.879	12.476.657	2.171.080.653	1,01	0,57
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2013	23.230.694	5.084.863	2.584.521.110	0,90	0,20
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2014	25.821.042	17.882.957	3.541.610.017	0,73	0,50
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2010	94.830.000	184.135.000	7.321.759.000	1,30	2,51
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2011	120.976.000	283.731.000	9.197.753.000	1,32	3,08
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2012	140.921.000	291.359.000	10.228.153.000	1,38	2,85
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2013	165.955.000	320.811.000	11.410.916.000	1,45	2,81
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2014	170.978.000	339.047.000	12.395.005.000	1,38	2,74
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2010	7.672.547	49.433.182	2.885.873.435	0,27	1,71
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2011	32.405.416	32.514.399	2.670.468.648	1,21	1,22

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Şirket	Yıl	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2012	13.853.331	36.546.859	3.156.607.544	0,44	1,16
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2013	12.961.034	42.652.279	3.161.951.940	0,41	1,35
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2014	28.656.796	50.401.248	3.188.191.011	0,90	1,58
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2010	71.224.000	262.893.000	13.918.037.000	0,51	1,89
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2011	42.079.000	273.141.000	14.757.986.000	0,29	1,85
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2012	398.270.000	284.241.000	17.114.140.000	2,33	1,66
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2013	1.621.847.000	291.650.000	21.139.387.000	7,67	1,38
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2014	2.966.777.000	343.643.000	21.932.560.000	13,53	1,57
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2010	43.434.497	114.601.103	3.335.080.040	1,30	3,44
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2011	69.899.692	110.204.257	4.421.459.669	1,58	2,49
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2012	218.962.271	135.794.386	4.647.117.299	4,71	2,92
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2013	458.040.803	156.126.419	5.991.190.219	7,65	2,61
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2014	712.315.905	228.799.486	7.235.392.795	9,84	3,16
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2010	10.075.109	2.130.659	635.639.291	1,59	0,34
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2011	17.005.059	4.356.707	854.645.945	1,99	0,51
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2012	14.458.747	3.366.411	1.037.425.120	1,39	0,32
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2013	47.549.043	4.211.023	1.375.250.156	3,46	0,31
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2014	44.239.868	4.904.294	1.235.552.386	3,58	0,40
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2010	220.950.000	163.307.000	5.284.135.000	4,18	3,09
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2011	248.694.000	184.936.000	6.302.108.000	3,95	2,93
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2012	185.715.000	181.756.000	6.061.534.000	3,06	3,00
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2013	186.759.000	172.769.000	5.928.202.000	3,15	2,91
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2014	311.266.000	182.766.000	7.124.284.000	4,37	2,57
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2010	279.920.000	706.833.000	10.999.305.000	2,54	6,43
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2011	345.527.000	958.444.000	14.091.823.000	2,45	6,80

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Şirket	Yıl	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2012	299.604.000	947.452.000	14.684.177.000	2,04	6,45
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2013	310.043.000	1.161.459.000	18.080.577.000	1,71	6,42
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2014	291.527.000	1.124.859.000	18.117.027.000	1,61	6,21
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2010	8.993.534		545.755.621	1,65	0,00
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2011	14.598.000	4.871.000	1.062.654.000	1,37	0,46
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2012	6.692.000	16.055.000	1.568.732.000	0,43	1,02
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2013	13.209.000	8.170.000	1.853.270.000	0,71	0,44
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2014	61.572.000	2.624.000	2.019.552.000	3,05	0,13
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2010	184.589.000	111.861.000	120.069.727.000	0,15	0,09
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2011	179.390.000	87.539.000	139.907.132.000	0,13	0,06
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2012	136.562.000	232.540.000	163.478.334.000	0,08	0,14
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2013	343.457.000	311.685.000	195.482.263.000	0,18	0,16
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2014	194.751.000	227.288.000	218.696.598.000	0,09	0,10
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2010	161.116.000	391.000	136.784.224.000	0,12	0,00
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2011	62.852.000	1.333.000	163.475.323.000	0,04	0,00
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2012	231.220.000	19.032.000	179.779.374.000	0,13	0,01
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2013	213.620.000	673.000	221.482.286.000	0,10	0,00
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2014	450.957.000		247.051.091.000	0,18	0,00
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2010	225.365.000	2.545.000	73.026.879.000	0,31	0,00
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2011	98.096.000	4.425.000	92.160.657.000	0,11	0,00
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2012	236.222.000		109.054.732.000	0,22	0,00
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2013	130.886.000	124.952.000	141.536.282.000	0,09	0,09
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2014	304.993.000		157.354.261.000	0,19	0,00
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2010	28.988.000	849.724.000	150.810.736.000	0,02	0,56
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2011	29.923.000	665.707.000	183.935.830.000	0,02	0,36

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Şirket	Yıl	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2012	30.076.000	734.049.000	201.074.739.000	0,01	0,37
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2013	32.703.000	699.246.000	241.619.140.000	0,01	0,29
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2014	37.978.000	675.915.000	275.776.433.000	0,01	0,25
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2010	150.307.000	22.654.000	76.834.902.000	0,20	0,03
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2011	238.168.000	44.164.000	93.460.544.000	0,25	0,05
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2012	237.182.000	35.691.000	108.039.412.000	0,22	0,03
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2013	230.388.000	76.727.000	139.787.582.000	0,16	0,05
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2014	327.692.000	169.941.000	163.551.462.000	0,20	0,10
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2010	572.195.000	256.122.000	92.814.058.000	0,62	0,28
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2011	604.275.000	242.397.000	117.450.131.000	0,51	0,21
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2012	739.143.000	571.665.000	131.497.761.000	0,56	0,43
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2013	619.408.000	536.316.000	160.309.844.000	0,39	0,33
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2014	2.971.039.000	2.671.833.000	194.958.705.000	1,52	1,37
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2010	106.526.000	137.625.000	8.033.327.000	1,33	1,71
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2011	76.155.000	124.381.000	8.648.071.000	0,88	1,44
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2012	122.879.000	202.700.000	8.668.663.000	1,42	2,34
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2013	146.489.000	212.731.000	7.587.973.000	1,93	2,80
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2014	101.225.000	145.736.000	6.877.335.000	1,47	2,12
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2010	593.906.000	907.841.000	81.142.517.000	0,73	1,12
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2011	607.927.000	1.017.821.000	98.621.087.000	0,62	1,03
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2012	1.048.722.000	1.130.267.000	109.067.026.000	0,96	1,04
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2013	1.826.919.000	917.893.000	58.789.960.000	3,11	1,56
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2014	3.236.625.000	1.127.379.000	63.941.008.000	5,06	1,76
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2010	458.200.000	405.079.000	130.059.884.000	0,35	0,31
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2011	586.634.000	451.789.000	151.114.204.000	0,39	0,30

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Şirket	Yıl	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2012	658.197.000	615.673.000	175.398.422.000	0,38	0,35
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2013	495.383.000	107.706.000	206.570.819.000	0,24	0,05
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2014	477.413.000	114.976.000	230.526.555.000	0,21	0,05
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SISE	2010	79.685.339	125.478.058	6.769.991.395	1,18	1,85
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SISE	2011	140.290.502	129.124.296	8.254.776.046	1,70	1,56
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SISE	2012	193.597.086	139.106.951	8.722.924.662	2,22	1,59
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SISE	2013	308.178.267	151.925.994	11.482.628.996	2,68	1,32
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SISE	2014	376.036.295	171.524.384	12.349.786.889	3,04	1,39
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2010	163.707.443	13.690.260	4.179.087.055	3,92	0,33
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2011	215.015.918	30.163.705	5.086.155.628	4,23	0,59
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2012	247.914.000	26.206.000	5.288.349.000	4,69	0,50
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2013	256.112.000	55.482.000	6.641.076.000	3,86	0,84
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2014	229.719.000	32.809.000	7.465.541.000	3,08	0,44
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2010	12.865.000	24.626.000	3.065.881.000	0,42	0,80
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2011	9.481.000	24.171.000	3.747.730.000	0,25	0,64
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2012	10.896.000	22.583.000	4.133.212.000	0,26	0,55
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2013	22.756.000	46.051.000	4.697.420.000	0,48	0,98
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2014	29.744.000	46.606.000	4.955.482.000	0,60	0,94
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2010	5.295.000	13.989.000	1.372.068.000	0,39	1,02
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2011	6.388.000	16.618.000	1.732.714.000	0,37	0,96
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2012	8.965.000	24.505.000	2.133.387.000	0,42	1,15
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2013	14.476.000	27.400.000	2.697.270.000	0,54	1,02
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2014	20.066.000	33.644.000	3.238.131.000	0,62	1,04
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2010	34.511.000	152.922.000	5.567.345.000	0,62	2,75
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2011	25.558.000	130.904.000	5.480.964.000	0,47	2,39

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Şirket	Yıl	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2012	27.789.000	134.407.000	5.624.345.000	0,49	2,39
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2013	28.555.000	143.412.000	5.796.635.000	0,49	2,47
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2014	34.421.000	149.632.000	5.593.495.000	0,62	2,68
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2010	118.598.000	250.183.000	15.096.019.000	0,79	1,66
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2011	117.351.000	231.626.000	17.147.031.000	0,68	1,35
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2012	177.843.000	224.505.000	18.653.044.000	0,95	1,20
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2013	250.804.000	238.494.000	21.255.619.000	1,18	1,12
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2014	269.239.000	266.459.000	23.668.317.000	1,14	1,13
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2010	258.650.000	301.551.000	15.100.021.000	1,71	2,00
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2011	261.692.000	269.913.000	16.174.407.000	1,62	1,67
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2012	262.531.000	254.803.000	17.207.850.000	1,53	1,48
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2013	264.503.000	354.755.000	18.244.515.000	1,45	1,94
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2014	259.308.000	228.929.000	19.877.787.000	1,30	1,15
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	PGSUS	2013	77.172.235	230.342.784	3.498.204.637	2,21	6,58
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	PGSUS	2014	105.563.411	220.803.683	3.534.718.525	2,99	6,25
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2010	167.826.692	603.212.217	10.648.885.985	1,58	5,66
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2011	426.549.354	1.001.229.197	16.404.947.129	2,60	6,10
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2012	254.013.157	998.096.818	18.780.902.463	1,35	5,31
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2013	472.491.736	1.577.088.888	25.399.341.627	1,86	6,21
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2014	566.452.530	2.084.390.428	31.875.607.062	1,78	6,54
Genel Ortalama				279.729.753	296.638.391	48.644.252.269	0,58	0,61

ŞİRKETLER İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI VE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN AKTİFE ORANINI

Şirket	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
AKBNK	207.749.800	194.182.600	167.526.810.800	0,12	0,12
ARCLK	138.732.000	283.816.600	10.110.717.200	1,37	2,81
BIMAS	11.038.000	23.231.200	2.234.714.000	0,49	1,04
DOHOL	110.654.800	164.634.600	7.963.073.800	1,39	2,07
ENKAI	305.324.200	979.809.400	15.194.581.800	2,01	6,45
EREGL	245.156.057	468.383.337	14.008.677.772	1,75	3,34
FROTO	300.530.634	149.105.130	5.126.048.004	5,86	2,91
GARAN	223.953.000	5.357.250	189.714.459.600	0,12	0,00
HALKB	199.112.400	43.974.000	114.626.562.200	0,17	0,04
ISCTR	31.933.600	724.928.200	210.643.375.600	0,02	0,34
KCHOL	1.462.819.800	1.020.240.200	82.312.319.600	1,78	1,24
KOZAL	21.012.907	7.930.000	1.409.992.724	1,49	0,56
KRDMD	21.093.401	9.514.497	2.498.583.393	0,84	0,38
MGROS	30.166.800	142.255.400	5.612.556.800	0,54	2,53
OTKAR	26.665.565	3.793.819	1.027.702.580	2,59	0,37
PETKM	92.386.727	78.623.115	2.976.052.843	3,10	2,64
PGSUS	91.367.823	225.573.234	3.516.461.581	2,60	6,41
SAHOL	535.165.400	339.044.600	178.733.976.800	0,30	0,19
SISE	219.557.498	143.431.937	9.516.021.598	2,31	1,51
TAVHL	222.493.672	31.670.193	5.732.041.737	3,88	0,55
TCELL	186.767.000	242.253.400	19.164.006.000	0,97	1,26

Şirket	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
THYAO	377.466.694	1.252.803.510	20.621.936.853	1,83	6,08
TKFEN	17.148.400	32.807.400	4.119.945.000	0,42	0,80
TOASO	230.676.800	177.106.800	6.140.052.600	3,76	2,88
TTKOM	261.336.800	281.990.200	17.320.916.000	1,51	1,63
TUPRS	1.020.039.400	291.113.600	17.772.422.000	5,74	1,64
ULKER	19.109.825	42.309.593	3.012.618.516	0,63	1,40
VAKBN	236.747.400	69.835.400	116.334.780.400	0,20	0,06
YKBNK	1.101.212.000	855.666.600	139.406.099.800	0,79	0,61

ALT SEKTÖRLER İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI VE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN AKTİFE ORANINI

Alt Sektör	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
Bankalar ve Özel Finans Kurumları	333.451.367	347.274.630	156.375.348.067	0,21	0,22
Büyük Mağazalar	20.602.400	82.743.300	3.923.635.400	0,53	2,11
Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	92.386.727	78.623.115	2.976.052.843	3,10	2,64
Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	145.572.654	264.441.631	8.893.080.270	1,64	2,97
Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	138.732.000	283.816.600	10.110.717.200	1,37	2,81
Gıda Maddeleri Sanayi	19.109.825	42.309.593	3.012.618.516	0,63	1,40
Haberleşme	224.051.900	262.121.800	18.242.461.000	1,23	1,44
Hava Taşımacılığı	295.724.159	959.309.145	15.734.658.204	1,88	6,10
Holding ve Yatırım Şirketleri	427.973.262	288.638.155	48.062.896.422	0,89	0,60
İnşaat ve Bayındırlık	305.324.200	979.809.400	15.194.581.800	2,01	6,45
Madencilik	21.012.907	7.930.000	1.409.992.724	1,49	0,56
Petrol Rafinerileri	1.020.039.400	291.113.600	17.772.422.000	5,74	1,64
Taşıt Araçları Sanayi	185.957.666	110.001.916	4.097.934.395	4,54	2,68

ANA SEKTÖRLER İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ VARLIĞI VE YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN AKTİFE ORANINI

Ana Sektörler	Ertelenmiş Vergi Varlığı (a)	Ertelenmiş Vergi Yükümlülüğü (b)	Aktif (c)	V/A (%) (a/c)	Y/A (%) (b/c)
İmalat Sanayi	237.519.515	170.666.317	7.065.131.617	3,36	2,42
İnşaat ve Bayındırlık	305.324.200	979.809.400	15.194.581.800	2,01	6,45
Madencilik	21.012.907	7.930.000	1.409.992.724	1,49	0,56
Mali Kuruluşlar	380.712.314	316.413.327	102.219.122.245	0,37	0,31
Toptan ve Perakende Ticaret	20.602.400	82.743.300	3.923.635.400	0,53	2,11
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	253.564.007	549.198.942	17.209.836.319	1,47	3,19

EK 2 ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) TOPLAM VERGİ YÜKÜNE ORANINI GÖSTEREN TABLOLAR

YILLAR İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) TOPLAM VERGİ YÜKÜNE ORANINI

<u>Ana Sektörü</u>	<u>Alt Sektörü</u>	<u>Şirket</u>	<u>Yıl</u>	<u>Ertelenmiş Vergi (a)</u>	<u>Dönem Vergisi (b)</u>	<u>Toplam Vergi (c)</u>	<u>Etki Oran (a/c)</u>
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2010	(9.847.280)	0	(9.847.280)	(100,00)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2011	(14.221.755)	(1.232.645)	(15.454.400)	(92,02)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2012	(3.727.453)	0	(3.727.453)	(100,00)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2013	(4.611.940)	0	(4.611.940)	(100,00)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2014	70.450.261	0	70.450.261	100,00
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2010	(149.751.944)	(27.784.836)	(177.536.780)	(84,35)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2011	(57.735.166)	(200.150.105)	(257.885.271)	(22,39)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2012	(137.418.529)	(53.282.231)	(190.700.760)	(72,06)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2013	(91.774.131)	(195.979.505)	(287.753.636)	(31,89)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2014	(38.735.000)	(266.045.000)	(304.780.000)	(12,71)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2010	0	(856.517)	(856.517)	0,00
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2011	10.857.478	(26.037.939)	(15.180.461)	71,52
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2012	(1.483.256)	(42.953.071)	(44.436.327)	(3,34)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2013	8.771.610	(30.292.539)	(21.520.929)	40,76
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2014	(10.207.746)	(20.434.029)	(30.641.775)	(33,31)
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2010	(23.899.000)	(83.492.000)	(107.391.000)	(22,25)
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2011	(2.326.000)	(71.996.000)	(74.322.000)	(3,13)
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2012	8.140.000	(85.824.000)	(77.684.000)	10,48
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2013	(1.146.000)	(120.939.000)	(122.085.000)	(0,94)
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2014	(12.752.000)	(80.892.000)	(93.644.000)	(13,62)

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Şirket	Yıl	Ertelemiş Vergi (a)	Dönem Vergisi (b)	Toplam Vergi (c)	Etki Oranı (a/c)
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2010	5.071.663	(37.373.545)	(32.301.882)	15,70
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2011	(2.790.086)	(48.245.534)	(51.035.620)	(5,47)
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2012	(16.656.430)	(31.304.716)	(47.961.146)	(34,73)
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2013	74.328	(51.860.071)	(51.785.743)	0,14
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2014	13.702.658	(41.941.707)	(28.239.049)	48,52
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2010	5.391.000	(193.175.000)	(187.784.000)	2,87
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2011	(39.306.000)	(258.350.000)	(297.656.000)	(13,21)
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2012	345.203.000	(248.876.000)	96.327.000	358,37
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2013	1.192.319.000	(6.178.000)	1.186.141.000	100,52
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2014	1.291.607.000	(5.147.000)	1.286.460.000	100,40
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2010	27.527.763	(141.913.739)	(114.385.976)	24,07
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2011	30.798.086	(168.782.079)	(137.983.993)	22,32
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2012	123.359.473	(89.919.272)	33.440.201	368,90
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2013	193.260.155	(3.893.175)	189.366.980	102,06
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2014	205.152.676	(708.815)	204.443.861	100,35
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2010	5.282.978	(4.581.519)	701.459	753,14
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2011	4.703.902	(11.633.639)	(6.929.737)	67,88
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2012	(1.556.016)	(3.876.947)	(5.432.963)	(28,64)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2013	31.989.428	(43.676.005)	(11.686.577)	273,73
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2014	(4.430.796)	(4.581.854)	(9.012.650)	(49,16)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2010	(6.317.000)	(1.202.000)	(7.519.000)	(84,01)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2011	(29.051.000)	(4.872.000)	(33.923.000)	(85,64)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2012	(41.187.000)	(15.785.000)	(56.972.000)	(72,29)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2013	(25.155.000)	(17.697.000)	(42.852.000)	(58,70)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2014	122.645.000	(20.660.000)	101.985.000	120,26
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2010	(29.379.000)	(149.430.000)	(178.809.000)	(16,43)

<u>Ana Sektörü</u>	<u>Alt Sektörü</u>	<u>Şirket</u>	<u>Yıl</u>	<u>Ertelemiş Vergi (a)</u>	<u>Dönem Vergisi (b)</u>	<u>Toplam Vergi (c)</u>	<u>Etki Oranı (a/c)</u>
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2011	(95.467.000)	(178.199.000)	(273.666.000)	(34,88)
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2012	(50.894.000)	(218.703.000)	(269.597.000)	(18,88)
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2013	(88.503.000)	(325.412.000)	(413.915.000)	(21,38)
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2014	(92.414.000)	(305.176.000)	(397.590.000)	(23,24)
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2010	4.030.773	(56.802.236)	(52.771.463)	7,64
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2011	733.000	(99.884.000)	(99.151.000)	0,74
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2012	(19.090.000)	(121.568.000)	(140.658.000)	(13,57)
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2013	5.787.000	(30.448.000)	(24.661.000)	23,47
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2014	52.936.000	(115.670.000)	(62.734.000)	84,38
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2010	(90.034.000)	(664.138.000)	(754.172.000)	(11,94)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2011	(27.316.000)	(642.740.000)	(670.056.000)	(4,08)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2012	(14.127.000)	(857.535.000)	(871.662.000)	(1,62)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2013	(279.510.000)	(707.290.000)	(986.800.000)	(28,32)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2014	155.095.000	(1.109.941.000)	(954.846.000)	16,24
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2010	156.349.000	(1.057.196.000)	(900.847.000)	17,36
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2011	(450.038.000)	(480.565.000)	(930.603.000)	(48,36)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2012	353.065.000	(1.301.809.000)	(948.744.000)	37,21
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2013	(387.610.000)	(660.000.000)	(1.047.610.000)	(37,00)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2014	349.706.000	(1.449.083.000)	(1.099.377.000)	31,81
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2010	34.401.000	(544.120.000)	(509.719.000)	6,75
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2011	(227.621.000)	(381.227.000)	(608.848.000)	(37,39)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2012	277.404.000	(1.034.121.000)	(756.717.000)	36,66
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2013	(352.340.000)	(301.317.000)	(653.657.000)	(53,90)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2014	396.704.000	(955.292.000)	(558.588.000)	71,02
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2010	208.333.000	(897.266.000)	(688.933.000)	30,24
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2011	(313.445.000)	(395.096.000)	(708.541.000)	(44,24)

<u>Ana Sektörü</u>	<u>Alt Sektörü</u>	<u>Şirket</u>	<u>Yıl</u>	<u>Ertelemiş Vergi (a)</u>	<u>Dönem Vergisi (b)</u>	<u>Toplam Vergi (c)</u>	<u>Etki Oranı (a/c)</u>
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2012	304.553.000	(1.263.465.000)	(958.912.000)	31,76
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2013	(350.115.000)	(472.907.000)	(823.022.000)	(42,54)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2014	287.857.000	(1.293.016.000)	(1.005.159.000)	28,64
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2010	12.120.000	(325.272.000)	(313.152.000)	3,87
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2011	45.851.000	(387.387.000)	(341.536.000)	13,42
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2012	25.138.000	(463.099.000)	(437.961.000)	5,74
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2013	(50.737.000)	(351.394.000)	(402.131.000)	(12,62)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2014	134.235.000	(612.250.000)	(478.015.000)	28,08
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2010	11.615.000	(550.611.000)	(538.996.000)	2,15
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2011	(72.467.000)	(512.317.000)	(584.784.000)	(12,39)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2012	146.971.000	(771.905.000)	(624.934.000)	23,52
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2013	(406.573.000)	(223.229.000)	(629.802.000)	(64,56)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBNK	2014	172.108.000	(784.504.000)	(612.396.000)	28,10
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2010	36.449.000	(111.634.000)	(75.185.000)	48,48
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2011	(13.364.000)	(191.523.000)	(204.887.000)	(6,52)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2012	17.825.000	(84.205.000)	(66.380.000)	26,85
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2013	21.541.000	(113.387.000)	(91.846.000)	23,45
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2014	(6.609.000)	(35.400.000)	(42.009.000)	(15,73)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2010	(60.090.000)	(779.259.000)	(839.349.000)	(7,16)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2011	26.136.000	(769.536.000)	(743.400.000)	3,52
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2012	71.363.000	(991.398.000)	(920.035.000)	7,76
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2013	(164.643.000)	(781.452.000)	(946.095.000)	(17,40)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2014	229.008.000	(1.201.231.000)	(972.223.000)	23,56
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2010	18.987.278	(120.274.381)	(101.287.103)	18,75
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2011	60.839.402	(187.180.339)	(126.340.937)	48,15
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2012	53.380.877	(97.248.973)	(43.868.096)	121,68

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Şirket	Yıl	Ertelemiş Vergi (a)	Dönem Vergisi (b)	Toplam Vergi (c)	Etki Oranı (a/c)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2013	106.434.683	(132.389.564)	(25.954.881)	410,08
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2014	95.972.727	(170.656.926)	(74.684.199)	128,50
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2010	42.756.228	(66.273.623)	(23.517.395)	181,81
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2011	(8.523.026)	(83.901.502)	(92.424.528)	(9,22)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2012	13.220.000	(97.293.000)	(84.073.000)	15,72
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2013	(39.431.000)	(100.516.000)	(139.947.000)	(28,18)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2014	25.245.000	(177.542.000)	(152.297.000)	16,58
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2010	(16.286.000)	(45.533.000)	(61.819.000)	(26,34)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2011	(1.072.000)	(69.198.000)	(70.270.000)	(1,53)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2012	2.844.000	(69.916.000)	(67.072.000)	4,24
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2013	(1.416.000)	(57.995.000)	(59.411.000)	(2,38)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2014	10.319.000	(48.799.000)	(38.480.000)	26,82
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2010	2.267.000	(62.628.000)	(60.361.000)	3,76
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2011	(1.536.000)	(77.293.000)	(78.829.000)	(1,95)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2012	(895.000)	(87.268.000)	(88.163.000)	(1,02)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2013	(602.000)	(112.466.000)	(113.068.000)	(0,53)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2014	(3.616.000)	(113.011.000)	(116.627.000)	(3,10)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2010	(2.097.000)	(34.057.000)	(36.154.000)	(5,80)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2011	(5.417.000)	(47.939.000)	(53.356.000)	(10,15)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2012	(4.268.000)	(36.506.000)	(40.774.000)	(10,47)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2013	(7.478.000)	(70.938.000)	(78.416.000)	(9,54)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2014	(214.000)	(85.278.000)	(85.492.000)	(0,25)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2010	22.747.000	(508.118.000)	(485.371.000)	4,69
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2011	26.151.000	(512.214.000)	(486.063.000)	5,38
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2012	40.749.000	(564.340.000)	(523.591.000)	7,78
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2013	58.129.000	(650.513.000)	(592.384.000)	9,81

<u>Ana Sektörü</u>	<u>Alt Sektörü</u>	<u>Şirket</u>	<u>Yıl</u>	<u>Ertelenmiş Vergi (a)</u>	<u>Dönem Vergisi (b)</u>	<u>Toplam Vergi (c)</u>	<u>Etki Oranı (a/c)</u>
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2014	(21.655.000)	(709.437.000)	(731.092.000)	(2,96)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2010	(33.240.000)	(765.343.000)	(798.583.000)	(4,16)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2011	24.893.000	(734.466.000)	(709.573.000)	3,51
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2012	(12.035.000)	(761.237.000)	(773.272.000)	(1,56)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2013	(87.204.000)	(352.281.000)	(439.485.000)	(19,84)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2014	89.277.000	(696.190.000)	(606.913.000)	14,71
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	PGSUS	2013	(66.361.129)	0	(66.361.129)	(100,00)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	PGSUS	2014	11.591.338	(3.958.644)	7.632.694	151,86
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2010	(68.858.645)	(10.387.347)	(79.245.992)	(86,89)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2011	(110.602.177)	(16.770.183)	(127.372.360)	(86,83)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2012	(191.394.437)	(32.616.486)	(224.010.923)	(85,44)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2013	(282.536.828)	0	(282.536.828)	(100,00)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2014	(432.012.260)	(9.875.007)	(441.887.267)	(97,77)
<u>Genel Ortalama</u>				15.855.487	(287.990.389)	(272.134.902)	5,83

ŞİRKETLER İTİBARI İLE ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) TOPLAM VERGİ YÜKÜNE ORANINI

Şirketler	Ertelemiş Vergi (a)	Dönem Vergisi (b)	Toplam Vergi (c)	Etki Oranı (a/c)
AKBNK	(51.178.400)	(796.328.800)	(847.507.200)	(6,04)
ARCLK	(6.396.600)	(88.628.600)	(95.025.200)	(6,73)
BIMAS	(876.400)	(90.533.200)	(91.409.600)	(0,96)
DOHOL	11.168.400	(107.229.800)	(96.061.400)	11,63
ENKAI	(71.331.400)	(235.384.000)	(306.715.400)	(23,26)
EREGL	(95.082.954)	(148.648.335)	(243.731.289)	(39,01)
FROTO	116.019.631	(81.043.416)	34.976.215	331,71
GARAN	4.294.400	(989.730.600)	(985.436.200)	0,44
HALKB	25.709.600	(643.215.400)	(617.505.800)	4,16
ISCTR	27.436.600	(864.350.000)	(836.913.400)	3,28
KOZAL	8.879.355	(84.874.447)	(75.995.093)	11,68
KRDMD	1.587.617	(24.114.819)	(22.527.202)	7,05
MGROS	(3.894.800)	(54.943.600)	(58.838.400)	(6,62)
OTKAR	7.197.899	(13.669.993)	(6.472.094)	111,21
PETKM	7.608.367	(246.529)	7.361.838	103,35
PGSUS	(27.384.896)	(1.979.322)	(29.364.218)	(93,26)
SAHOL	20.354.800	(904.575.200)	(884.220.400)	2,30
SISE	67.122.993	(141.550.037)	(74.427.043)	90,19
TAVHL	6.653.440	(105.105.225)	(98.451.785)	6,76
TCELL	25.224.200	(588.924.400)	(563.700.200)	4,47
THYAO	(217.080.869)	(13.929.805)	(231.010.674)	(93,97)
TKFEN	(1.122.200)	(58.288.200)	(59.410.400)	(1,89)

Şirketler	Ertelenmiş Vergi (a)	Dönem Vergisi (b)	Toplam Vergi (c)	Etki Oranı (a/c)
TOASO	4.187.000	(12.043.200)	(7.856.200)	53,30
TTKOM	(3.661.800)	(661.903.400)	(665.565.200)	(0,55)
TUPRS	559.042.800	(142.345.200)	416.697.600	134,16
ULKER	(119.573)	(42.145.115)	(42.264.688)	(0,28)
VAKBN	33.321.400	(427.880.400)	(394.559.000)	8,45
YKBNK	(29.669.200)	(568.513.200)	(598.182.400)	(4,96)

ALT SEKTÖRLER İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) TOPLAM VERGİ YÜKÜNE ORANINI

Alt Sektörler	Ertelenmiş Vergi (a)	Dönem Vergisi (b)	Toplam Vergi (c)	Etki Oranı (a/c)
Bankalar ve Özel Finans Kurumları	1.652.400	-715.003.067	-713.350.667	0,23
Büyük Mağazalar	-2.385.600	-72.738.400	-75.124.000	(3,18)
Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	7.608.367	-246.529	7.361.838	103,35
Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	-46.747.668	-86.381.577	-133.129.246	(35,11)
Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	-6.396.600	-88.628.600	-95.025.200	(6,73)
Gıda Maddeleri Sanayi	-119.573	-42.145.115	-42.264.688	(0,28)
Haberleşme	10.781.200	-625.413.900	-614.632.700	1,75
Hava Taşımacılığı	-162.882.020	-10.515.381	-173.397.401	(93,94)
Holding ve Yatırım Şirketleri	20.835.487	-263.349.692	-242.514.206	8,59
İnşaat ve Bayındırlık	-71.331.400	-235.384.000	-306.715.400	(23,26)
Madencilik	8.879.355	-84.874.447	-75.995.093	11,68
Petrol Rafinerileri	559.042.800	-142.345.200	416.697.600	134,16
Taşıt Araçları Sanayi	42.468.177	-35.585.536	6.882.640	617,03

ANA SEKTÖRLER İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) TOPLAM VERGİ YÜKÜNE ORANINI

Ana Sektörler	Ertelenmiş Vergi (a)	Dönem Vergisi (b)	Toplam Vergi (c)	Etki Oranı (a/c)
İmalat Sanayi	4.375.173	(51.317.501)	(46.942.328)	9,32
İnşaat ve Bayındırlık	(71.331.400)	(235.384.000)	(306.715.400)	(23,26)
Madencilik	8.879.355	(84.874.447)	(75.995.093)	11,68
Mali Kuruluşlar	10.371.985	(509.706.078)	(499.334.093)	2,08
Toptan ve Perakende Ticaret	(2.385.600)	(72.738.400)	(75.124.000)	(3,18)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	(60.727.185)	(372.220.392)	(432.947.577)	(14,03)

EK 3 ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) VERGİ ÖNCESİ KARA ETKİSİNİ GÖSTEREN TABLOLAR

YILLAR İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) VERGİ ÖNCESİ KARA ETKİSİ

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Firma	Yıl	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2010	130.084.920	(9.847.280)	0	139.932.200	(7,04%)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2011	102.341.325	(14.221.755)	(1.232.645)	117.795.725	(12,07%)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2012	17.428.618	(3.727.453)	0	21.156.071	(17,62%)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2013	48.896.680	(4.611.940)	0	53.508.620	(8,62%)
İmalat Sanayi	Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	PETKM	2014	8.678.766	70.450.261	0	(61.771.495)	114,05%
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2010	796.347.142	(149.751.944)	(27.784.836)	973.883.922	(15,38%)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2011	1.039.128.177	(57.735.166)	(200.150.105)	1.297.013.448	(4,45%)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2012	454.749.480	(137.418.529)	(53.282.231)	645.450.240	(21,29%)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2013	960.407.573	(91.774.131)	(195.979.505)	1.248.161.209	(7,35%)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	EREGL	2014	1.660.791.000	(38.735.000)	(266.045.000)	1.965.571.000	(1,97%)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2010	21.084.137	0	(856.517)	21.940.654	0,00%
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2011	185.195.356	10.857.478	(26.037.939)	200.375.817	5,42%
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2012	194.251.191	(1.483.256)	(42.953.071)	238.687.518	(0,62%)
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2013	100.098.631	8.771.610	(30.292.539)	121.619.560	7,21%
İmalat Sanayi	Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	KRDMD	2014	330.978.338	(10.207.746)	(20.434.029)	361.620.113	(2,82%)
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2010	549.247.000	(23.899.000)	(83.492.000)	656.638.000	(3,64%)
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2011	541.087.000	(2.326.000)	(71.996.000)	615.409.000	(0,38%)
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2012	551.688.000	8.140.000	(85.824.000)	629.372.000	1,29%
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2013	622.695.000	(1.146.000)	(120.939.000)	744.780.000	(0,15%)
İmalat Sanayi	Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	ARCLK	2014	637.978.000	(12.752.000)	(80.892.000)	731.622.000	(1,74%)

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Firma	Yıl	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d)
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2010	191.422.578	5.071.663	(37.373.545)	223.724.460	2,27%
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2011	668.991.307	(2.790.086)	(48.245.534)	720.026.927	(0,39%)
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2012	195.573.934	(16.656.430)	(31.304.716)	243.535.080	(6,84%)
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2013	227.330.561	74.328	(51.860.071)	279.116.304	0,03%
İmalat Sanayi	Gıda Maddeleri Sanayi	ULKER	2014	234.984.712	13.702.658	(41.941.707)	263.223.761	5,21%
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2010	741.358.000	5.391.000	(193.175.000)	929.142.000	0,58%
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2011	1.244.527.000	(39.306.000)	(258.350.000)	1.542.183.000	(2,55%)
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2012	1.468.039.000	345.203.000	(248.876.000)	1.371.712.000	25,17%
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2013	1.199.190.000	1.192.319.000	(6.178.000)	13.049.000	9137,24%
İmalat Sanayi	Petrol Rafinerileri	TUPRS	2014	1.470.121.000	1.291.607.000	(5.147.000)	183.661.000	703,26%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2010	504.608.263	27.527.763	(141.913.739)	618.994.239	4,45%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2011	662.088.726	30.798.086	(168.782.079)	800.072.719	3,85%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2012	675.022.759	123.359.473	(89.919.272)	641.582.558	19,23%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2013	641.471.786	193.260.155	(3.893.175)	452.104.806	42,75%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	FROTO	2014	594.856.111	205.152.676	(708.815)	390.412.250	52,55%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2010	20.778.314	5.282.978	(4.581.519)	20.076.855	26,31%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2011	54.846.604	4.703.902	(11.633.639)	61.776.341	7,61%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2012	76.384.978	(1.556.016)	(3.876.947)	81.817.941	(1,90%)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2013	96.561.743	31.989.428	(43.676.005)	108.248.320	29,55%
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	OTKAR	2014	72.771.198	(4.430.796)	(4.581.854)	81.783.848	(5,42%)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2010	384.220.000	(6.317.000)	(1.202.000)	391.739.000	(1,61%)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2011	474.165.000	(29.051.000)	(4.872.000)	508.088.000	(5,72%)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2012	448.325.000	(41.187.000)	(15.785.000)	505.297.000	(8,15%)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2013	434.223.000	(25.155.000)	(17.697.000)	477.075.000	(5,27%)
İmalat Sanayi	Taşıt Araçları Sanayi	TOASO	2014	574.238.000	122.645.000	(20.660.000)	472.253.000	25,97%
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2010	839.079.000	(29.379.000)	(149.430.000)	1.017.888.000	(2,89%)

<u>Ana Sektörü</u>	<u>Alt Sektörü</u>	<u>Firma</u>	<u>Yıl</u>	<u>Dönem Karı (a)</u>	<u>Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)</u>	<u>Dönem Vergisi (c)</u>	<u>Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)</u>	<u>Etki Oranı (b/d)</u>
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2011	880.821.000	(95.467.000)	(178.199.000)	1.154.487.000	(8,27%)
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2012	1.123.373.000	(50.894.000)	(218.703.000)	1.392.970.000	(3,65%)
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2013	1.318.923.000	(88.503.000)	(325.412.000)	1.732.838.000	(5,11%)
İnşaat ve Bayındırlık	İnşaat ve Bayındırlık	ENKAI	2014	1.507.158.000	(92.414.000)	(305.176.000)	1.904.748.000	(4,85%)
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2010	235.551.563	4.030.773	(56.802.236)	288.323.026	1,40%
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2011	460.494.000	733.000	(99.884.000)	559.645.000	0,13%
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2012	642.124.000	(19.090.000)	(121.568.000)	782.782.000	(2,44%)
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2013	497.973.000	5.787.000	(30.448.000)	522.634.000	1,11%
Madencilik	Madencilik	KOZAL	2014	494.890.000	52.936.000	(115.670.000)	557.624.000	9,49%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2010	3.010.350.000	(90.034.000)	(664.138.000)	3.764.522.000	(2,39%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2011	2.535.125.000	(27.316.000)	(642.740.000)	3.205.181.000	(0,85%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2012	3.004.948.000	(14.127.000)	(857.535.000)	3.876.610.000	(0,36%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2013	3.077.181.000	(279.510.000)	(707.290.000)	4.063.981.000	(6,88%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	AKBNK	2014	3.378.646.000	155.095.000	(1.109.941.000)	4.333.492.000	3,58%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2010	3.401.986.000	156.349.000	(1.057.196.000)	4.302.833.000	3,63%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2011	3.345.806.000	(450.038.000)	(480.565.000)	4.276.409.000	(10,52%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2012	3.362.051.000	353.065.000	(1.301.809.000)	4.310.795.000	8,19%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2013	3.405.449.000	(387.610.000)	(660.000.000)	4.453.059.000	(8,70%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	GARAN	2014	3.684.547.000	349.706.000	(1.449.083.000)	4.783.924.000	7,31%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2010	1.843.291.000	34.401.000	(544.120.000)	2.353.010.000	1,46%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2011	2.026.699.000	(227.621.000)	(381.227.000)	2.635.547.000	(8,64%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2012	2.643.044.000	277.404.000	(1.034.121.000)	3.399.761.000	8,16%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2013	2.852.725.000	(352.340.000)	(301.317.000)	3.506.382.000	(10,05%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	HALKB	2014	2.287.303.000	396.704.000	(955.292.000)	2.845.891.000	13,94%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2010	3.231.694.000	208.333.000	(897.266.000)	3.920.627.000	5,31%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2011	2.389.368.000	(313.445.000)	(395.096.000)	3.097.909.000	(10,12%)

Ana Sektörü	Alt Sektörü	Firma	Yıl	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2012	3.714.734.000	304.553.000	(1.263.465.000)	4.673.646.000	6,52%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2013	3.606.859.000	(350.115.000)	(472.907.000)	4.429.881.000	(7,90%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	ISCTR	2014	3.732.036.000	287.857.000	(1.293.016.000)	4.737.195.000	6,08%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2010	1.133.362.000	12.120.000	(325.272.000)	1.446.514.000	0,84%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2011	1.361.009.000	45.851.000	(387.387.000)	1.702.545.000	2,69%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2012	1.423.620.000	25.138.000	(463.099.000)	1.861.581.000	1,35%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2013	1.628.179.000	(50.737.000)	(351.394.000)	2.030.310.000	(2,50%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	VAKBN	2014	1.813.843.000	134.235.000	(612.250.000)	2.291.858.000	5,86%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBANK	2010	2.254.703.000	11.615.000	(550.611.000)	2.793.699.000	0,42%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBANK	2011	2.291.380.000	(72.467.000)	(512.317.000)	2.876.164.000	(2,52%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBANK	2012	2.097.760.000	146.971.000	(771.905.000)	2.722.694.000	5,40%
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBANK	2013	2.333.177.000	(406.573.000)	(223.229.000)	2.962.979.000	(13,72%)
Mali Kuruluşlar	Bankalar ve Özel Finans Kurumları	YKBANK	2014	2.056.182.000	172.108.000	(784.504.000)	2.668.578.000	6,45%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2010	(355.944.000)	36.449.000	(111.634.000)	(280.759.000)	12,98%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2011	(1.099.594.000)	(13.364.000)	(191.523.000)	(894.707.000)	(1,49%)
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2012	257.589.000	17.825.000	(84.205.000)	323.969.000	5,50%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2013	(141.464.000)	21.541.000	(113.387.000)	(49.618.000)	43,41%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	DOHOL	2014	(311.638.000)	(6.609.000)	(35.400.000)	(269.629.000)	(2,45%)
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2010	3.138.400.000	78.000	(747.629.000)	3.885.951.000	0,00%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2011	3.850.353.000	(60.812.000)	(796.303.000)	4.707.468.000	(1,29%)
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2012	4.101.707.000	488.916.000	(904.707.000)	4.517.498.000	10,82%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2013	4.000.309.000	1.198.291.000	(253.016.000)	3.055.034.000	39,22%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	KCHOL	2014	4.214.282.000	1.253.277.000	(220.002.000)	3.181.007.000	39,40%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2010	3.467.061.000	(60.090.000)	(779.259.000)	4.306.410.000	(1,40%)
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2011	3.526.850.000	26.136.000	(769.536.000)	4.270.250.000	0,61%
Mali Kuruluşlar	Holdingle ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2012	3.755.487.000	71.363.000	(991.398.000)	4.675.522.000	1,53%

<u>Ana Sektörü</u>	<u>Alt Sektörü</u>	<u>Firma</u>	<u>Yıl</u>	<u>Dönem Karı (a)</u>	<u>Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)</u>	<u>Dönem Vergisi (c)</u>	<u>Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)</u>	<u>Etki Oranı (b/d)</u>
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2013	3.754.852.000	(164.643.000)	(781.452.000)	4.700.947.000	(3,50%)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SAHOL	2014	4.273.786.000	229.008.000	(1.201.231.000)	5.246.009.000	4,37%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2010	484.313.756	18.987.278	(120.274.381)	585.600.859	3,24%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2011	740.563.908	60.839.402	(187.180.339)	866.904.845	7,02%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2012	318.863.256	53.380.877	(97.248.973)	362.731.352	14,72%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2013	454.015.444	106.434.683	(132.389.564)	479.970.325	22,18%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	SISE	2014	419.776.595	95.972.727	(170.656.926)	494.460.794	19,41%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2010	102.691.163	42.756.228	(66.273.623)	126.208.558	33,88%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2011	120.501.435	(8.523.026)	(83.901.502)	212.925.963	(4,00%)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2012	292.516.000	13.220.000	(97.293.000)	376.589.000	3,51%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2013	335.492.000	(39.431.000)	(100.516.000)	475.439.000	(8,29%)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TAVHL	2014	620.614.000	25.245.000	(177.542.000)	772.911.000	3,27%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2010	178.230.000	(16.286.000)	(45.533.000)	240.049.000	(6,78%)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2011	242.655.000	(1.072.000)	(69.198.000)	312.925.000	(0,34%)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2012	300.304.000	2.844.000	(69.916.000)	367.376.000	0,77%
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2013	(63.682.000)	(1.416.000)	(57.995.000)	(4.271.000)	(33,15%)
Mali Kuruluşlar	Holding ve Yatırım Şirketleri	TKFEN	2014	57.857.000	10.319.000	(48.799.000)	96.337.000	10,71%
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2010	245.640.000	2.267.000	(62.628.000)	306.001.000	0,74%
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2011	298.910.000	(1.536.000)	(77.293.000)	377.739.000	(0,41%)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2012	331.321.000	(895.000)	(87.268.000)	419.484.000	(0,21%)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2013	412.984.000	(602.000)	(112.466.000)	526.052.000	(0,11%)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	BIMAS	2014	395.299.000	(3.616.000)	(113.011.000)	511.926.000	(0,71%)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2010	42.674.000	(2.097.000)	(34.057.000)	78.828.000	(2,66%)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2011	(369.214.000)	(5.417.000)	(47.939.000)	(315.858.000)	(1,72%)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2012	88.136.000	(4.268.000)	(36.506.000)	128.910.000	(3,31%)
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2013	(463.133.000)	(7.478.000)	(70.938.000)	(384.717.000)	(1,94%)

<u>Ana Sektörü</u>	<u>Alt Sektörü</u>	<u>Firma</u>	<u>Yıl</u>	<u>Dönem Karı (a)</u>	<u>Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)</u>	<u>Dönem Vergisi (c)</u>	<u>Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)</u>	<u>Etki Oranı (b/d)</u>
Toptan ve Perakende Ticaret	Büyük Mağazalar	MGROS	2014	98.506.000	(214.000)	(85.278.000)	183.998.000	(0,12%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2010	1.706.689.000	22.747.000	(508.118.000)	2.192.060.000	1,04%
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2011	1.140.008.000	26.151.000	(512.214.000)	1.626.071.000	1,61%
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2012	2.062.033.000	40.749.000	(564.340.000)	2.585.624.000	1,58%
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2013	2.333.671.000	58.129.000	(650.513.000)	2.926.055.000	1,99%
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TCELL	2014	1.438.700.000	(21.655.000)	(709.437.000)	2.169.792.000	(1,00%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2010	2.328.423.000	(33.240.000)	(765.343.000)	3.127.006.000	(1,06%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2011	1.899.526.000	24.893.000	(734.466.000)	2.609.099.000	0,95%
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2012	2.593.130.000	(12.035.000)	(761.237.000)	3.366.402.000	(0,36%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2013	1.267.098.000	(87.204.000)	(352.281.000)	1.706.583.000	(5,11%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Haberleşme	TTKOM	2014	1.968.968.000	89.277.000	(696.190.000)	2.575.881.000	3,47%
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	PGSUS	2013	88.312.006	(66.361.129)	0	154.673.135	(42,90%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	PGSUS	2014	143.306.590	11.591.338	(3.958.644)	135.673.896	8,54%
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2010	286.443.361	(68.858.645)	(10.387.347)	365.689.353	(18,83%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2011	18.516.632	(110.602.177)	(16.770.183)	145.888.992	(75,81%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2012	1.133.367.233	(191.394.437)	(32.616.486)	1.357.378.156	(14,10%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2013	682.707.427	(282.536.828)	0	965.244.255	(29,27%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	Hava Taşımacılığı	THYAO	2014	1.819.259.536	(432.012.260)	(9.875.007)	2.261.146.803	(19,11%)
Genel Ortalama				1.227.216.400	35.577.125	(298.424.931)	1.490.064.207	2,39%

ŞİRKETLER İTİBARI İLE ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) VERGİ ÖNCESİ KARA ETKİSİ

Firma	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d)
AKBNK	3.001.250.000	(51.178.400)	(796.328.800)	3.848.757.200	(1,33%)
ARCLK	580.539.000	(6.396.600)	(88.628.600)	675.564.200	(0,95%)
BIMAS	336.830.800	(876.400)	(90.533.200)	428.240.400	(0,20%)
DOHOL	(330.210.200)	11.168.400	(107.229.800)	(234.148.800)	4,77%
ENKAI	1.133.870.800	(71.331.400)	(235.384.000)	1.440.586.200	(4,95%)
EREGL	982.284.674	(95.082.954)	(148.648.335)	1.226.015.964	(7,76%)
FROTO	615.609.529	116.019.631	(81.043.416)	580.633.314	19,98%
GARAN	3.439.967.800	4.294.400	(989.730.600)	4.425.404.000	0,10%
HALKB	2.330.612.400	25.709.600	(643.215.400)	2.948.118.200	0,87%
ISCTR	3.334.938.200	27.436.600	(864.350.000)	4.171.851.600	0,66%
KCHOL	3.861.010.200	575.950.000	(584.331.400)	3.869.391.600	14,88%
KOZAL	466.206.513	8.879.355	(84.874.447)	542.201.605	1,64%
KRDMD	166.321.531	1.587.617	(24.114.819)	188.848.732	0,84%
MGROS	(120.606.200)	(3.894.800)	(54.943.600)	(61.767.800)	(6,31%)
OTKAR	64.268.567	7.197.899	(13.669.993)	70.740.661	10,18%
PETKM	61.486.062	7.608.367	(246.529)	54.124.224	14,06%
PGSUS	115.809.298	(27.384.896)	(1.979.322)	145.173.516	(18,86%)
SAHOL	3.755.607.200	20.354.800	(904.575.200)	4.639.827.600	0,44%
SISE	483.506.592	67.122.993	(141.550.037)	557.933.635	12,03%
TAVHL	294.362.920	6.653.440	(105.105.225)	392.814.704	1,69%
TCELL	1.736.220.200	25.224.200	(588.924.400)	2.299.920.400	1,10%
THYAO	788.058.838	(217.080.869)	(13.929.805)	1.019.069.512	(21,30%)

TKFEN	143.072.800	(1.122.200)	(58.288.200)	202.483.200	(0,55%)
TOASO	463.034.200	4.187.000	(12.043.200)	470.890.400	0,89%
TTKOM	2.011.429.000	(3.661.800)	(661.903.400)	2.676.994.200	(0,14%)
TUPRS	1.224.647.000	559.042.800	(142.345.200)	807.949.400	69,19%
ULKER	303.660.618	(119.573)	(42.145.115)	345.925.306	(0,03%)
VAKBN	1.472.002.600	33.321.400	(427.880.400)	1.866.561.600	1,79%
YKBNK	2.206.640.400	(29.669.200)	(568.513.200)	2.804.822.800	(1,06%)

ALT SEKTÖRLER İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) VERGİ ÖNCESİ KARA ETKİSİ

Alt Sektörler	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d)
Çeşitli Petrol ve Kömür Türevleri Sanayi	61.486.062	7.608.367	(246.529)	54.124.224	14,06%
Demir, Çelik ve Metal Ana Sanayi	574.303.103	(46.747.668)	(86.381.577)	707.432.348	(6,61%)
Elektrik Makinaları ve Aygıtları Sanayi	580.539.000	(6.396.600)	(88.628.600)	675.564.200	(0,95%)
Gıda Maddeleri Sanayi	303.660.618	(119.573)	(42.145.115)	345.925.306	(0,03%)
Petrol Rafinerileri	1.224.647.000	559.042.800	(142.345.200)	807.949.400	69,19%
Taşıt Araçları Sanayi	380.970.765	42.468.177	(35.585.536)	374.088.125	11,35%
İnşaat ve Bayındırlık	1.133.870.800	(71.331.400)	(235.384.000)	1.440.586.200	(4,95%)
Madencilik	466.206.513	8.879.355	(84.874.447)	542.201.605	1,64%
Bankalar ve Özel Finans Kurumları	2.630.901.900	1.652.400	(715.003.067)	3.344.252.567	0,05%
Holding ve Yatırım Şirketleri	1.367.891.585	113.354.572	(316.846.644)	1.571.383.657	7,21%
Büyük Mağazalar	108.112.300	(2.385.600)	(72.738.400)	183.236.300	(1,30%)
Haberleşme	1.873.824.600	10.781.200	(625.413.900)	2.488.457.300	0,43%
Hava Taşımacılığı	595.987.541	(162.882.020)	(10.515.381)	769.384.941	(21,17%)

ANA SEKTÖRLER İTİBARIYLA ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİNİN/(GİDERİNİN) VERGİ ÖNCESİ KARA ETKİSİ

Ana Sektörler	Dönem Karı (a)	Ertelenmiş Vergi Geliri/(Gideri) (b)	Dönem Vergisi (c)	Vergi Öncesi Kar (d=a-b-c)	Etki Oranı (b/d)
İmalat Sanayi	495.761.242	66.004.910	(61.431.690)	491.188.022	13,44%
İnşaat ve Bayındırlık	1.133.870.800	(71.331.400)	(235.384.000)	1.440.586.200	(4,95%)
Madencilik	466.206.513	8.879.355	(84.874.447)	542.201.605	1,64%
Mali Kuruluşlar	1.999.396.743	57.503.486	(515.924.855)	2.457.818.112	2,34%
Toptan ve Perakende Ticaret	108.112.300	(2.385.600)	(72.738.400)	183.236.300	(1,30%)
Ulaştırma, Haberleşme ve Depolama	1.347.656.399	(60.727.185)	(372.220.392)	1.780.603.976	(3,41%)